

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/2 évre
7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A közjog és a trónörökös.

Budapest, május 2.

(8.) Kinos megdöbbenés támad a nyomában annak a híreknek, hogy a magyar trónörökös újra megsérteni készül a magyar nemzet önérzetét, sőt ezuttal annál jóval többet is. Ismét uti kísérőkről van szó, éppen úgy, mint néhány hónappal ezelőtt. A különbség csak az, hogy most még sokkal komolyabb és bántóbb a dolog.

Azt mondja a bécsi hír, hogy londoni útjára Ferenc Ferdinánd trónörökös egy magyar, egy osztrák-német, egy cseh és egy lengyel főurat készült magával vinni kísérőül. Egyet-egyét a monarchia minden nagyobb nemzetiségéből. Egyet-egyét az osztrák császárság minden főbb tartományából. Már ki is van szemelve az a négy ur, aki képviselni fogja a londoni koronázáson a Habsburgoknak német, cseh, lengyel és — magyar tartományait.

Igen, a magyar tartományt is. A magyar nemzetiséget is. A magyar állam és a magyar nemzet szépen el van tüntetve a magyar trónörökös kíséretéből. Magyarország mint állam, mint a monarchiának Ausztriával teljesen egyenlő jogú állama és a magyar nemzet, mint önálló államalkotó nemzet, ugylátszik, ismeretlen fogalom azok előtt, akik Ferenc Ferdinánd trónörökösnek ezt a különös szándékát inspirálták.

Ezért komolyabb és bántóbb ez a dolog, mint amaz volt, amely néhány hónappal ezelőtt foglalkoztatta a magyar közvéleményt. Akkor a magyar kormányzat tekintélye volt fenyegetve azzal, hogy a néppárt vezérének akarta a trónörökös magával vinni szentpétervári útjára. Most a magyar állam tekintélye ellen, a magyar nemzet méltósága ellen, a magyar alkotmány ellen készül sérelem. A

magyar trónörökösrel akarják megsérteni a magyar államot, amelynek a koronájára tart számot, a magyar nemzetet, amelynek nevében ez a korona egykor fejét illetni fogja és a magyar alkotmányt, amelyre egykor esküt kell majd tennie.

A magyar államnak, a magyar nemzetnek, a magyar alkotmányának ignorálását jelenti az a terv, amely a trónörökös kíséretében ugyanolyan képviselőt szán Magyarországnak, mint az ausztriai örökös tartományoknak. A magyar korona leendő viselőjének tudnia kellene, hogy Magyarország nem tartomány és a magyar nemzet nem olyan náció, mint a cseh, vagy német, vagy lengyel; tudnia kellene, hogy törvényeink szerint, amelyeknek sértettségére egykor esküt fog tenni, a magyar államot és a magyar nemzetet teljes paritás illeti meg mindenben, tehát a külső reprezentációban is. Nem tűrjük, hogy a magyar alkotmánynak ezt a sarkalatos tételét bárki is megsértse; nem tűrjük, hogy Angliában — éppen Angliában — az egész művelt világ minden népének jelenlétében akkora inzultus érjen bennünket, hogy egyszerűen odasorozzanak az osztrák császár tartományai közé, mint Csehországot, vagy Alsó-Ausztriát. Nem tűrheti róla a magyar kormány sem s meg vagyunk róla győződve, hogy nem is fogja eltűrni. A kormány, amelynek egyszer már sikerült megakadályoznia energikus közbelépésével azt, hogy a magyar kormányzat tekintélye kompromittálódjon ország-világ előtt a trónörökös utitársának megválasztásával, ezuttal is lesz olyan érélyes és kötelességtudó, mint akkor volt és meg fogja akadályozni, hogy ugyanilyen módon Magyarország állami önállóságát és a magyar nemzet közjogi egyéniségét homályosítsák el Európán kívül. Követelnünk kell s hiszszük, hogy

a kormány követelni fogja, hogy a londoni koronázó ünnepen a trónörökös kíséretében Magyarország ugyanolyan arányban legyen képviselve, mint a monarchia másik állama. Ha már a trónörökös környezetében, amint látszik, állandóan azok a befolyások érvényesülnek, amelyek a multkor a magyar kormányzat tekintélye ellen törektek, kell, hogy ezeket a befolyásokat ellensúlyozza a magyar kormány ébersége, ereje és bátorsága. Amit a trónörökös rossz és hűtlen tanácsadói rontani akarnak, tegyék azt jóvá a trónnak jó és hű tanácsadói.

A budgetvita végén.

Irta: Ifj. Abrányi Kornél.

Budapest, május 2.

Csak néhány nap tehát, amennyivel a költségvetési vita tullepte az először kért indennitás időhatárát. S ha számos olyan incidens nem jö köze, ami miatt vagy a budgetvitát kellett fölfüggeszteni, vagy hogy a Ház ülést sem tarthatott, — akkor éppen elég leendett a négy hónapi indennitás. Vagyis, a miniszterelnök előrelátása ezuttal is bevált.

Bevált nemcsak abban, hogy a budgetvita nem igen tarthat négy hónapnál tovább, hanem abban is, hogy bizonyosan el fog tartani legalább négy hónapig. Ezzel az utóbbi föltevessel tartozott a miniszterelnök a saját rendszerének, melyet inaugurált. Tartozott annak a parlamentáris szemlemnek, mely a szabad választások elmaradhatatlan következménye.

Volt is szó mindenről e négyhónapos budgetvita alatt. Minden próba megtörtént, hogy vajjon az új rendszer elbirja-e mindazt, amit a régi nem tudott elbirni. Minden kísérlet megtörtént, hogy a szabadelvűpart egysége

TÁRCA.

ÚJ VILÁG.

— Történelmi regény. —

Irta: JÓKAI MÓR.

IX. Adjad uram Isten, de mindjárt!

— No a kulláncot szépen ki tudta huzni tekintetes asszony bőréből ez a Negrotin, — mondá Hruszkay ur az operációról referáló Tihamérnak, — de hogy huzunk ki ezt a Negrotint mienk bőrünkéből, ha oda bekulláncolta magát?

— Mit beszél, tisztartó ur?

— Azt, hogy ez a polyák valóságos svihák prima qualitát. Vegye csak elő, amice Rubiánka, regisztrumot; miket akarja bonorum director dominiumban kifundálni — mindent.

Rubiánka elővette a skartétát s előszámlálta a terveket, „spiritusz-főzés saját szeszifőzőnkben, — makadámozott utca, — sorvető-gép, — ausztráliai buza, — göbőly-hizlaló, — drótkerítés vadaskert körül, — fűrészmalom, — tannin-gyár, — cukorgyár, — s a többi.”

— De hisz ez az ember meg van bolondulva! — Magam is azt mondom. Fenekestül fel-forgat régi gazdálkodási systemát. Micsoda költségek! Hisz ez egy Rothschildot bankrottá tenne! — Én ezt az embert elcsapom! Rögtön, amint a szemem elejbe kerül.

Csak ennyit hallott meg a Jutka szolgáló az

ajtón keresztül. (Itt minden ember ki volt tanítva a hallgatásra.) Rögtön sietett ezt az asszonyával közölni.

— Mit? A mi lengyelünket el akarják csapni? — kiálta fel elszörnyedve Lyubissza asszony. — De majd abba még mink is beleszólunk! Natália, csinálj toalattet. Drága uraim! Ti gazda nélkül csináltátok a számadást. Natália, szedd össze magadot. Így nem szabad nyakadra hagyni nőni a tyrannusodat! Az kéne csak!

Negrotinnak ezalatt sürgős dolga volt. A kastély előtt a diligence állt meg. A bakon ülő postakocsi puskával volt ellátva, a stafétának pedig revolver volt az oldalán. (Régi amerikai Colt-féle előltöltő). A postás paksamétát hozott Negrotin címére; de azt csak a rendőrbiztos iródájában volt hajlandó a címzettnek átadni, értékes küldemény volt. Az átvevő aláírásán kívül még a rendőrbiztos elismerése is mulhatatlan volt, hogy az valóban azonos a címzettel.

Negrotin felvágta a pecséteket s a hivatalnok jelenlétében győződött meg róla, hogy a küldemény valóságban bennfoglaltatik. Azzal azt zsebetette s visszament a tisztartói lakba.

Nem volt szüksége az ajtón hallgatóni, a kancellária nyitott ablakán kihallatszott, amit odabenn kiabálnak. Tihamér rikoltzott éles hangon: „Van te neked pénz a pozsonyi takarékpénztárban?” Natália válaszáat is lehetett hallani: „Tudtomra nincs.” — Az asszonyok ott vannak már az irodában.

Negrotin egyedüien lépett be a szobába. Natáliát választékos öltözetben, Lyubisszát gyö-

nyörűn kipingálva találta ott a három férfival szemben.

Tihamér hidegvért erőltetve jött eléje s reszkető kézzel tartá szeme elé a veszedelmes tervlajstromot.

- A te terveid ezek?
- Igen. Ez enyém.
- Csináltál számítást, hogy ez mibe kerül?
- Csináltam.
- Tudsz rá pénzt előteremteni?
- Tudok. Itt van.

Azzal elővette a postán kapott csomagot s átadta Natáliának.

Mindenki odadugta a fejét. Elhűltek a bámulattól.

Takarékpénztári könyv volt, Pozsonyból. Lippay Tihamérné nevére betett százezer forintból.

Tihamér egyszerre megjuhászodott.

- De hát micsoda pénz ez?
- Ez a komáromi barakkokért lett kifizetve az osztrákok által s ez belőle a nődet megillető részlet.

— De hogy került ez a pénz Pozsonyba s onnan a könyv róla ide mi hozzánk?

— Gyors-parasztal vitte el Tózsó s gyorspostával küldte ide.

Hja, persze a Tózsó!

— No hát, a pénz a tervezett beruházásokra itt van, — mondá Negrotin. — Ezt a vasládába zárjuk s valahányszor kiadásra kerül a sor, a tekintetes asszony fogja a részletet utalványozni, azt pedig be fogjuk táblázlatni az urada-

bensőleg szilárd-e, vagy csak külső látszat. Jöttek közbe rendkívül kényes természeti, majd nem kinos incidensek; s mi lett a végeredmény? Az, hogy a szituáció ugyanaz, ami a budgetvita előtt volt. Sőt tisztább. Mert a hosszú budgetvita nyomtalanul lezajlott: az alapelvek pedig, melyeknek a mai rendszer nyugszik, szilárdul állanak.

De ha ily kedvező alakult a budgetvita objektív mérlege, még ennél is kedvezőbb az, mely személyes természetű. Minden kísérlet közt leginkább az járt pórul, mely a miniszterelnök egyéni integritását akarta kikezdeni.

Pedig hogy e négy hónap alatt nemcsak a beszédés ajkák voltak nyitva, hanem a kémlelő szemek is, azt talán bővebben bizonyítani felesleges. De még ha mikroszkópot lettek is a kémlelő szemekre, még akkor sem tudtak egyetlen oly tényre vagy intézkedésre találni, amely arra vallott volna, hogy a kormány akár a pártszempontoknak, akár a saját hatalmi érdekeinek kedvéért csak egy szemernyt is alárendelt, vagy feláldozott volna abból, amit programjában maga elé tűzött.

Egy egész szériese folyt le e négy hónap alatt az időközi választásoknak is; de egyetlenegy sem volt közöttük olyan, melyben a választók akarata szabadon ne érvényesült volna. Kormánybeavatkozásnak, vagy illetékellen presszionnak semmi nyoma sehol. Ami pedig e négyhónapi vita alatt a szabadalvópárt magatartását illeti, — tények által lett konstatálva, hogy a szabadalvópárt semmivel sem élvezett kevesebb szabadságot, mint a nézetnyilvánításokban, mint a vitában való résztevésben, mint bármelyik ellenzék: — s még sem támadt belőle sem a párt egységére, sem a párt összhangjára nézve semmiféle veszedelem. Sőt az ellentétek, amennyiben a multból kifolyólag ilyenek lehettek vagy voltak is, — jobban egymáshoz közeledtek, mint négy hónap előtt. Mert kibizonyosodott, hogy olyan beszédek, melyekből valóságos tettek válhatnak, csakis a kormány padjairól hangozhatnak el. S hogy azokon a padokon minden óhajtatást meghallgatnak, de nem mindeniket követik.

Most tehát nem mondhatja senki, hogy bármi is, ami ebben az országban szót érdemel, szóba ne jött volna. Sőt szóba jött sok olyan is, ami szót sem érdemel. A mű-düh

kitörései itt-ott előfordultak, mert az ellenzéknek az ilyenekre szüksége van néha, de mullekedés nem fordult elő, mert erre sem a kormánynak, sem a szabadalvópártnak szüksége nem volt.

Az a parlamenti közakarát, mely a ma uralkodó kormányrendszernek létjogot adott, — ma is fennáll. Ha nem is nyilvánulhat többé abban az alakban, mint közvetlenül a három év előtt lefolyt krízis után. De mi bizonyítja azt, hogy ma is fennáll? Bizonyítja az, hogy sem a parlament tónusa, sem vitatkozási modora nem változott. S ha dissonáns hangok vegyülnek is néha bele, — nyom nélkül elenyésznek. Bizonyítja továbbá az, hogy nincs többé ugynevezett „hajtsa” — s ha néha szeretnének ilyet napirendre hozni, — gyorsan válik üressé a hajtsa. És épp úgy bizonyítja az is, hogy nincsenek „kérdések”, melyeket állandóan a napirenden lehetne tartani. Mert akármilyen természetű sérelmek merülnek fel, — azonnal vagy orvosoltatnak, amint kell. Nem létezik palástoltatás; még kevésbé bujkálás. Nyílt sissakkal harcol és nyílt kártyákkal játszik a kormányelnök. S az ellenzék, ha nem akar a miniszterelnöknek hizelegni, — önmagának hizeleget azzal, hogy mily hatályos az ellenőrzés!

De mindezeknél jobban bizonyítja, hogy ez a parlamenti közakarát, ha formájában változva is, de lényegében ma is fennáll, — az, hogy nincs talaja sem a konjunkturalis kombinációnak, sem az intrigának. S ennél fogva kevesebb a mozgás és kisebb az élénkség az összes pártok életében: ez tűnhetik fel némelykor unalmasnak, sőt álmosítónak is, de mindenesetre annál egészségesebb. S éppenséggel nem árt az izgalmakat kedvelő s azoktól már-már megviselt idegeknek.

Nincs kilátás semmi változásra, sóhajtak talán kevesek, de annál jobban örvendenek e miatt igen sokan. S ha ennek a meggyőződésnek megszerzéséhez most négyhónapi budgetvita kellett, remélni lehet, hogy a jövőben ugyanezt a meggyőződést sokkal rövidebb budgetvitával is meg lehet szerezni. S ez a tapasztalat alighanem meg fog nyilvánulni már a küszöbön álló appropriációnális vitában is. S miután a pártállás követelményeinél fogva nem mindenki szavazhat bizalmat a Széll Kálmán kormányának, — tehát

előreláthatólag csak kevesen lesznek, akik vállalni fogják a kényszerűséget, hogy a bizalmatlansághoz indokokat keressenek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, május 2.

Május elseje az újságoknak pihenő volt, a t. Háznak nem. A tudósítónak tehát ma két fülszöveget kell beszámolnia.

Május elsején a parlament befejezte a honvédelmi tárcza költségvetésének tárgyalását. A vita utolsó napján a hangulat ismét viharosra fordult. Viharosra nem Bakonyi Samu fordította, aki ugyan még temperamentumosabban beszélt, mint a miniszter, de azért tárgyilagos iparkodott maradni a beírta azzal, hogy a szélsőbalt lendületes előadáásával igazán felvillanyozza. Megéljenzették s ezzel vége volt. Rátka László azonban, aki, úgy látszik, kissé izgatottan és betegesen jött az ülésre, szokatlannul szenvedélyes hangon tüzött a *Gottterhalle* ellen. Ez még nem jelentett volna sokat, mert a *Gottterhalle* ellen a tüntetés nem éppen szokatlan. De ezután Rátka tulságba ragadtatta magát és formálisan felhívta a magyar ifjúságot, hogy püsszegetjen és tüntessen a gyűlölt nótá ellen akkor is, ha mindjárt a király van jelen. Erre báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter nyomban közbeszólt:

— Hiszem, hogy a magyar ifjúság okosabb lesz, semhogy ilyen felszólításnak engedjen.

Ennyivel egyelőre be is fejeződött az incidens. Történt azonban, hogy a részletes vita során Fichler Győző és kivált Rákosi Viktor felszólalására kényszerítették a honvédelmi minisztert. Rákosi Viktor ugyanis szóba hozta, hogy *Lipót Seboldtor* seregét tegnap a Margitszigeten a hozzá intézett magyar üdvözlő beszédre azt felelte: „Ich bedaure, dass ich die Landessprache nicht spreche!” Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, hallván a szélsőbalt felzúduló haragos vihart, szóval emelkedett és kijelentette, hogy a seregnyilatkozata legfőbb nyelvből, de még nem hálalós vétek. Magyar emberek közt is megesk, hogy a közjogi terminologia használatában kevésbé rigorozusnak, mert nem mindenütt vigyáznak ugy a helyes közjogi kifejezésre, mint a t. Házban. Egyébként pedig — mondta a miniszter — ő nem volt nevelője a főhercegnek s nem is tudja, ért-e magyarul, kétségtelennek tartja azon-

omra, mint az asszonyosság hozományát: ha Tihamér beleegyezik.

Hogyan egyezett volna.

Hruszkay ur nagy lélekzetet véve dörmögte: — Soha se nem hittem volna, hogy bolond ember ennyi okosat mondjon.

Meghallotta ezt a szót Lyubissza asszony s a mutató újjával ráköpintva férje homlokára, mindenképp hallható szóval mondta:

— Látd, te vén mamlasz, hogy jószágigazgató ur tudja, mit kezd. Te csak fügedd meg, amit elrepedel, ezzel a másik fülessel együtt. Negrotin nem időzött ennél a tárgyánál tovább. Voltaképpen ugyan összefüggött az is, a mire áttért, az eddigiekkel. Kutyaírókról beszélt Tihamérnak.

— Teneked rendeltem Bécsből egy pár angol vizslát, kitanított szettereket. Most kezdődik javában a fogoly-vadászat, oda kellenek.

A lelkéből beszélt Tihamérnak. Megölelte érte. Ez volt az ő vágyainak állandó tárgya: az angol vizsla, aki nem ugat, nem szaladgál, nem szeleskedik, hanem vizsgálva ügöt nesztelenül; husz lépésnyire a vadász előtt, fűrészre, finom szaglása orrával nyomon kíséri a bujkáló vadat, s ha rákadt a fektére, nem veri fel, *állyá* eszen, csak a lobogós farka esóválásával adja tudtul, hogy van valami, míg a vadász lövése fogja vállához a puskát, aztán egy „brrr” hangra felveri a vadat, foglyot vagy nyulat, még a lövés után sem esahol, felkeresi a sűrűben az elejtett zsákmányt s odaapportirozza a gazdájához, jól vizsgálva, hogy kárt ne tegyen benne.

Ilyen kutya volt vágya Tihamérnak régtől; az öreg ur azonban sokallta az árát, drága

dögök, nem is szeretett az öreg csak lesből vadászni, vagy hajtásban s erre jó a kopó is; csakis az jó.

Jaj de megörült neki! Mikorra érkezhettek meg? Kocsit fog értük küldeni Érsekújvárig, a vasutállomáshoz. Mi legyen a nevük? Natáliára bizza a név választását.

Natália az egyiket „Mylord”-nak, a másikat „Dianná”-nak kívánta nevezetnie. Tihamér beleegyzett. Kezet is csókolta érte.

Most aztán teljhatalmat kapott Negrotin valamennyi tannagyára, cukorgyárra, fűrészmalomra, amit tervbe hozott.

Hruszkay ur dörmögött: „ha én tisztartó nem vonám, vizslakutya lenni szeretném.”

(Folytatása következik.)

Statárium.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcaja. —

Írta: Zöldt Márton.

Biharban statárium volt. A statárium lényegében nem egyéb, mint linceselés, jogszabályok szerint. Bizonyos bűntények mértékén felül való elszaporodása idegessé teszi a büntető hatalmat. Nehézes, tökéletlen szervezetével nem tudja a jogrend látszatát fenntartani. Tekintélyében érzi magát kikezdvé. A büntető hatalom ilyenkor indulatba keveredik és meghirdeti a statáriumot. Epp úgy, mint valami jótékony koncertet. Csárdafalakon, határozolopokon, korhadat tilalomfalon, hivatalos és félhivatalos deszkakerítéseen nagy plakátumok jelennek meg, adván tudtára mindegyiknek, akiket illet, hogy aki pedig bizonyos határidőn belül rabol, betör, gyújtogat, öl, az a rögtönítélő bíróság elé állítatik, mely egyúttal

elvégi a sorát. Nincs nyomozás, vizsgálat, előzetes letartóztatás, vizsgálati fogság, csak tárgyalás. Ha a vádlottra rábonyul, hogy a fenti deliktumok valamelyikében bűnös, akkor bezárul bűnös életpályája. Huszonnégy óra alatt felkötik. Ez tisztá munka. A hóhér győzi. Még a francia forradalom rémuralma alatt sem panaszkodott a hóhér hivatalos túlterheltség miatt. Pedig az volt a statáriumok statárium.

A falu végén, a nádas tövében állott a zsványtanya. Alacsony, horpadt nádtetejű parasztház. Semmi nem különböztette el a soron álló többi háztól. Három piros kukoricacsó s egy kaszapenge lógott ki a kerek padlásablakból. Bent, a hátsó szobában négyen ültek. Csupa rabviselt ember, kik erős vonatkozásban állottak a meghirdetett statáriummal. A rövidszaru makrapipákból fojtószagu dohánnyüst szállott. A dohány, amit szittak, nem ért rá megszáradni, időelőtt került kés alá. A társalgás bágyadtan, lassú tempóban folydogált. A két öregebb betyár csak példálódzásokkal vett részt benne: nem úgy verik a cigányt — majd megvállik, hány zsákkal telik stb.

Általában semmi sem mutatta, hogy csak az emberek állandó, elszánt harcban állanak a törvényes renddel. Csak úgy beszéltek, panaszkodtak, káromkodtak, mint a többiek, a milliók. A statárium alig került szóba. Nem olyan nagy dolog. Jóformán csak ideglenes munkaszünetet jelent. Profeszionátus zsvány nem okvetetlenkedik a statárialis területen. Minek nagy kockázattal dolgozni? A törvényt respektálni kell, ha muszáj, az okosabb enged.

Nyikos Máttyás, a zsványtanya gazdája pedig félelmetesen okos ember volt. Ragyavert arcán bajusz és szakáll csak mostohán tudott gyökeret verni. Haja őszbe esavarodott és tömött hullott a homlokába. Apró bogárszemmel mélyen fekdtek, a nyaka hajlotlan nyúlt előre, mint a préda után érdeklődő ragadozó. Minden ivadéka betyár volt, ő maga szinte beleszületett a máséba.

ban, hogy amennyiben alkalma lesz rá, a főherceg is megtanul magyarul.

A miniszter nyilatkozata nyomán megnyugrás támadt. Báró Fejérváry Géza azonban, ha már felszólt, reflektálni kívánt Rátkay László szenvedélyes fölhevítésére is. És ekkor így szólt: — Rátkay képviselő ur az immunitás örve alatt beszél így...

Ebből támadt a vihar. Rátkay László ingerülten kiáltott fel, hogy ezért a sértésért elégtételt vár az elnöktől s nagy lármával pattant fel az ellenzék is, hogy az elnök utasítsa rendre a minisztert. Percekig tartott a láрма, a dobogás, miközben a miniszternek is közbeszólt, hogy ugyan mi sértő volt Fejérváry megjegyzésében?

Rátkay László lázasan kipirult arccal, valósággal önkívületben szólt oda a miniszternek:

— Meg fogom ragadni az első alkalmat, hogy az ifjuság élen magam tüntessek a Gotterhale ellen s ha a miniszter ur azt hiszi, hogy én csak az immunitás örve alatt beszélek így, hát le fogom tenni mandátumomat s úgy vérom be a magyar bíróság ítéletét.

A szélsőbalt az extázisba jött Rátkay extázisba hozta. Most még ingerültebben követelte a miniszter rendreállítását, de gróf Apponyi Albert a maga tapintatos, mégis erélyes nyilatkozatával elvágta az utját a további viharzásnak. Kijelentette, hogy se privát, se hangos befolyásnak, se jobból, se balról való nógatásoknak nem enged s elnöki jogait csak a házszabályok adta jogán hajlandó gyakorolni. A miniszter megjegyzésében pedig sértőt nem talált.

Ez a nyilatkozat elvágta az incidenst s aztán már gyors tempóban fejeződött be az egész honvédelmi vita, melynek során, habár csak provokációra szólalt fel, mégis *Minnich* Aurél mondta a legértékesebb és legizgazaságosabb beszédet. Mert ő a honvédség fejlődésének tükrében mutatta be a honvédelmi miniszter igazi alakját s szerencsés szavakkal tudta megmagyarázni azt a bizalmat és ragaszkodást, melylyel báró Fejérváry Géza-hoz a szabadelvűpárt és a nemzet is viseltetik.

*

A mai ülésben már a pénzügyi politika volt a soron. Miután a tegnapi ülés végén *Neményi* Ambrus előadó röviden elfogadásra ajánlotta a pénzügyi tárca költségvetését, ma mindjárt *Kossuth* Ferenc kezdte meg az ostromot. Lovális volt a pénzügyminiszter személyi kiválóságainak elismerésében, de politikáját elítélte s orvoslásul nem kevesebb, mint négy határozati javaslat elfoga-

Eppen magyarázni kezdte a társaság két fiatalabb tagjának, hogy a státárium nem egyéb, mint vaktöltés. Nincs magja. Kár megjédni. A törvény nem a rossz embert bünteti, hanem a rossz cselekedetet. Aki vesztet marad, annak kutya-bajja sem esik.

Szavait így végezte:

— A gyulai vásárra majd gondolunk egyet-mást. Ott nincs státárium. Addig pedig fogjátok meg a kapanyelét, ebadtát.

A beszédnek nem volt különös hatása. Ugy hallgatták, mint mikor valaki közhelyekkel hozkodik elő. Mást vártak, de a tekintélytel nem merik kötekedni. Az egyik fiatal betyár, ki csak este érkezett a zsványtanyára, körülnézett a félhomályban:

— Hol a duplapuska? — kérdezte a gazdától.

— Nincs. Odaadtam Imrének. Nagyon kérte, ámbrá szinte bánom, hogy odaadtam, mert nagyon hebehurgya kolyók.

E közben egészen beesteledett s Mátyás olajmécsest gyújtott, melynek világa csak éppen arra volt alkalmas, hogy a füstöt láthatóvá tegye. Künn az udvaron egyszerre lödobogás és kutyaugatás hallatszott.

— Valaki lóhátán jött, — mondotta az egyik nyugtalanokodva.

— Majd beljebb kerül, ha akar, — mondotta a gazda közömbösen, vállat vonva.

— De hátha pandur?

— Az is valóki.

Az ajtó megnyílt s a küszöbön egy sovány, fekete szakállu úriember állott meg. Mátyás felugrott a lócáról.

— Nini, a nemzetes ur!

A zsványok mind ösmerték a nemzetes urat, az elvetemedett korhely embert, ki összeköttetéseket tartott fenn velük. Szürén adott megbízásokat; hol egy kazlat, pajtát gyújtattat fel velük, máskor néhány lovat, fejőstehenet vásárolt tőlük, amelyeken veszedelem nélkül lehetett tudálni,

dását kérte. A föld- és házadó reformját sürgette az elsővel, a létminimumadómentességét a másodikkal, az idegen kezén levő birtokok speciális megadóztatását a harmadikkal és az olesőbb marhasót a negyedikkel.

Kossuth Ferenc után már csak két szónok akadt az ugynevezett általános vitához: *Bay* Lajos és *Buzáth* Ferenc. Bay Lajost, aki a bányászat bajaira erős szakértéssel hívta fel a kormány figyelmét, az egész Ház figyelemmel hallgatta meg.

Az elnök a három felszólalás után berekesztette a vitát s így *Lukács* László pénzügyminiszter már ma nyilatkoztatott a pénzügyi politika fölött elhangzott kritikáról. Hosszabb beszédben válaszolt minden egyes felhozott panaszra és az ő szokott világos előadásából, meggyőző fejtegetésből tisztán kiderült, hogy a pénzügyi politika vezetése jobb és erősebb kezekben nem is lehetne, mint az övéiben. Rendkívül érdekesen csoportosította a jövőre szóló reform-munkálatokat s éppen ezekkel a munkálatokkal igazolta a benyújtott határozati javaslatok fölösleges voltát. Az egyetlen nem szakszerű az volt beszédben, hogy reflektálnia kellett a pénzügyi palota építéséről keringő pletykára, melyet *Buzáth* Ferenc ma jónak látott szóba hozni. A miniszter kijelentette, hogy nem a pénzügyi palota építéséről, hanem csak a terv elkészítéséről van szó. A terv elkészítését bizta csak pályázat mellőzésével egy építészre, de akire bizta, az a saját költségén külföldi tanulmányutra ment s a legjobbat produkálta.

Zboray Miklós közbeszólt:

— Az építészek egyesülete a tervet rossznak ítélte.

— Minden gyanúsítást visszautasítok — szólt méltatlanokodva a miniszter.

Ettől az incidentől eltekintve, a miniszter tisztán szakszerű felvilágosításokkal szolgált s a többség az ő beszéde után a határozati javaslatok mellőzésével megszavazta a tételt.

A részletes vitában ma az idő rövidsége miatt nem igen haladhattak előre s csak *Papp* József és *Nessi* Pál beszélt. Aztán *Seell* Kálmán miniszterének kérte a törvényhozást, hogy amennyiben a pénzügyi vita holnap már két óra előtt befejeződjék, fogjon bele a t. Ház a *boszniai vasutakról* szóló javaslat tárgyalásába is. Ezt az indítványt a Ház magáévá tette s a vita folytatása holnapra maradt.

*

Agglegény volt, kiről a megyében gyanú hírek keringtek. Szeretői hirhedt parasztnyecskek voltak, kik éppugy tönkre tudták tenni, mint az uri dámkák. Eleteének jivarését a kártyaasztalnál töltötte. Az emésztő játékszenvedély állandó lázban, izgalomban tartotta s össze-vissza szántotta keskeny, acélos arcát ijesztő redőkkel.

A zsványok, bár csekélyre becsülték a rosszhiúr, garáda, kötekedő embert, nagy reverenciával fogadták. Mátyás ugy tett, mint aki nagyra veszi a megtiszteltetést.

— Ilyen kedves vendéget se vártunk ma estére. Tessék beljebb kerülni. Nagyon derék, hogy a szegény ember is eszébe jutott a nemzetes urnak. Ferkó, ugorj ki, hozzá egy ital bort. Nem a legjobb, de mégis. . . .

Horáky Gedeon, így hívták a nemzetes urat, betette maga után az ajtót s a kilencsen hagyta a kezét.

— Hagyja, Mátyás gazda, nem vendégségbe jöttem.

— Nem-e? Hát ugyan mi jót hozott?

— Nagy dologban járok.

Zavartan nézett körül.

— Nem tudtam, hogy annyian vagytok, mondotta, csak kettőtökkel akartam volna beszélni.

Mátyás megnyugtatta.

— Abban nincs hiba, nemzetes uram. Csupa atyafiság, akiket itt lát. Az egyik a sógorasszony öccse, a másik a Mihály bátyám fia. Hisz ösmerte az öregt? Ugy tudom, út is a nemzetes urért. Nohát ez szakasztott az apja. Amit itt beszél, az nincs is mondva.

Horáky gondolkozni látszott.

— Talán el lehetne ezt a méceset fujni.

— Isten ments! — tiltakozott Mátyás. — Gyerekember tess olyat, hogy mikor rossz fát tesz a tűzre, lehunyjja a szemét és a kuckóba sompolyog.

Aztán elkezdett közömbös dolgokról beszélni, hogy hát nem jó idő jár a tavaszi szántásra,

A két ülés krónikájába tartozik, hogy a tegnapi ülés végén s a maiban is összeférhetetlenségi szürít sorsolt ki az elnök. Tegnap *Halász* Zsigmond, ma *Vásárhelyi* László összeférhetetlenségi ügyében.

A képviselőház ülése május 1-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Seell* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, báró *Fejérváry* Géza, *Darvasy* Ignác.

Napirenden van

a honvédelmi tárca

költségvetésének tárgyalása.

Bakonyi Samu: A szövegben fekvő kérdés, a honvédelem ügyének költségvetése olyan természetű, hogy „da hört sich die Gemüthlichkeit anf.“ E lőtt nem illik vicedolnó, mint ahogy van azt a miniszter ur cselekszi. Elismeri hogy az ellenzék — makacs. Az is marad, amig ki nem küzdi a nemzetigazát. Milyen szellemű legyen a honvédség, — ha nem magyar? Személemondja a honvédelmi miniszternek, hogy tegnap is a legnagyobb közjogi képtelenségeket hordta össze a Házban.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter:

Az ön nézete szerint.

Bakonyi Samu: Odasorolt bennünket a csebek, horvátok és egyéb nemzetiségek közé. Kérdi a miniszter, tanítják-e és milyen mértékben és világításban a honvédszéképző-intézetekben Rákóczi és *Kossuth* Lajos történetét?

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter:

Ezen, de nem az önké szellemében!

Bakonyi Samu: Hát Bethlen és Boockay történetét? Ugy-e, nem? De bezeg a magyar nyelvre leordított „Kriegsgeschichte“ oldalokat, fejezeteket szentel Vater Radetzkynek. Az ujonnan szervezett honvédségből okkal-móddal kiirtották a 48-iki honvédszékét. Ugyanigy távolították el azokat a honvédszékét, akik a honvédség kebelében nevelkedtek és nőttek magásra. Számbeli adatokkal is igazolja ezt. A „Gotterhaltenak“ — s szövegét, de még a dallamát sem nézi a függetlenségi párt, hanem a hozzá illeszkedő emlékekét undorodik. Mindig azt a jelenetet látja a nemzet a „Gotterhalte“ hallatára, hogy vesztőhelyére viszik Magyarország első felelős miniszterelnökét.

Hogy Deák Ferencnek nem volt kifogása a honvédség ellen annak oka az, hogy élete utolsó éveiben, mikor látta, mennyire tiszárványja egedékenyben pártja, elkeseredett, rezignáltá lett. Mondotta is pártjának, hogy „az ördög legyen a ti vezéret.“ Elismeri, hogy a honvédség katonailag szépen fejlődik, de ez csak a magyar katonai erőnek tudható be. A katonai ölélvészet oposito módszerű kritikája. Keveseli a ölélvészet dijjaira előirányzott 12 ezer koronát. A csapatvezeték emelkedése és nyugdíjazása tisztára a felsőbb fokú katonai hatóságok személyes impressióitól függ. A honvédségnél használatos és kötelező katonai stílus felszegéseit sorolja föl azután. Visszautasítja a miniszternek azt a kijelentését, hogy: „egyelem kell a magyarnak.“ Kőveteli az oldalgyver szolgálalon kívül való vise-

minduntalan esik s kilyukadt az obligát vég-szóra:

— Bizony, nemzetes uram, nagy a szegénység, alig-alig hogy birjuk.

Horáky idegesen játszott sima fekete bajuszával.

— Én — mondotta — még nagyobb bajba vagyok, mint ti.

— Csak nem talán?

— Hát hélt mulva, ha nem fizetek, mindennemelt elcálltját.

— Tyűh, a ragyogóját! — szörnyűködött Mátyás.

— Mhetegek kódulni. És itt a nagyném...

— Az öreg nemzetes asszony, ösmérjük nagyon.

— Beteges, nyolcvannégy éves, a pénz majd felveri.

— Tudom, kétezer hold földje van egy tagban.

— És egy huncot garast nem ad. Sőt ha megtudja a bajomat, még ki is tagad.

— Ez bizony kés veszedelem.

Horáky fűrksözve tekintett körül s halkra tompította a hangját.

— Ha az meghalna... kezdte és rögtön abbahagyta. A rettenetes szó fojtogatta a torkát.

A vén betyár a szemét se hunyorította.

— Előbb-utóbb majd csak meghal, ugy gondolom, — mondotta a parasztnok cudar fleg-májával.

Horáky idegesen kapta fel a fejét.

— Hát nem ért kend a szóból? — kérdezte rokedően.

— Értek biz én, de az mégis nagy sor.

— Státárium is van, jegyezte meg a leg-fiatalabbik.

Mátyás részöött:

— Tökéletlen vagy te ehhez, ecsem, az ilyen dologért rendes törvényjással is felkötnek. A státárium se irt se használ. Ne ártad magadat bele, a nemzetes ur tudja, hogy mit beszél.

léseinek eltöltését. A katonatiszteknek a polgári elem-től való elkülönöztetése visszavetendő. Sürgeti a katonai büntető-kodex reformtervezetének az igazságügy-miniszterhez való utaltatását. A katonai kormányok szerepe meggyalázása nemzeti önértékelésüket. Tiltakozik az ellen, hogy a honvédelmi miniszter a maga fölébbségével a Reichskriegsminiszterrel...

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Nem fölébbségek!

Fakonyi Samu: ... németül levelezzem. A függetlenségi párt programja már négyszáz esztendő és ahhoz makacsul ragaszkodik, míg ki nem vivjük a nemzet aspirációit. Nem fogadják el a költségvetést. (Taps és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Rátkay László: A honvédelmi miniszternek akar csak röviden válaszolnom: amiket itt tegnap a honvédelmi miniszter a véderől mondott, csak a szegényeztet és a vért kergeti az igaz magyar ember agyába. Operette-hangulatot teremtett itt a Házban a honvédelmi miniszter és a hatalom birtokosa. A többség az ország szegényére éljenzett, tapsot, kacagót neki. Pedig az operetti hangulatok mögött gyászos képe sir el a megalázott nemzeti önértéknek.

Magyar ujone van Ausztriában, de osztrák ujone nincs Magyarországon. Statisztikai kimutatást olvas föl, hogy hány ezer magyar fia védte Ausztria határát. Ott van Bosznia-Hercegovina: ott csak arra volt jó a magyar, hogy elfoglalja, de okkupálva az osztrák ujonek tartják. Az aranyszám 1: 12-höz.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: (Fejét rázza. Zaj! Mozgás balról.)

Kubik Béla: Cáfolja meg, ha tudja. Hiszen azért kommandirózták ide. (Zaj.)

Rátkay László: A magyar fiukat a kadétskólában kivétezik a magyarságukból. Ugron Gábor hasztalan lett javaslata, hogy magyar születésű katonatisztek ne legyenek kivételök az ország határain túl. És mégis tavaly a delegáció ülésének végzetévé a magyar delegáció elnöke köszönetet mondott a közös hadügyminiszternek, és azt mondta hogy ezt köszönetet az egész magyar nemzet és közvélemény nevében töltsék föl.

Kubik Béla: Gyalázat, ilyet mondani egy magyar delegátusnak. (Zaj.)

Rátkay László: Az a baja ennek a nemzetnek, hogy nincs benne önérték, nincs benne férfiaság, hogy nem meri az ilyen megbántást megtagadni. A honvédelmi miniszter tegnap egy nővéra helyezkedett a nemzetiségével, amikor megtagadta a magyarság szupremáciáját ebben a házában.

Rákosi Viktor: Veszélyeslyk tábornagy.

Rátkay László: A „Gottesgabe“ a magyar embernek aroba kergeti a vért és 6 innen a Házból fölhívja a magyar ifjúságot és a magyar nemzetet arra, hogy ne engedje ezt a dalt játszani. Legyen ott a király vagy bárki... ültülje ki. (Percekig tartó zaj és helyeslő tombolás a szélsőbaloldalon.)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Sokkal okosabb a magyar ifjúság, mintsem hogy ily beszédek után induljon! (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Ellenmondás a szélsőbaloldalon.)

Rátkay László: Bizik a magyar nemzetben, hogy a magyar szabadságért mindenkor vért fogja ontani. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

A tétele megszavazták.

Elnök az ülést felüggesztette.

A nevelő-miniszter tételénél:

Thaly Kálmán: Tapasztalatból tudja, hogy a

Ludovikában német nyelven is folyik a tanítás s a szellem nem hazafias.

Kubik Béla felhívja a miniszter figyelmét arra a visszás helyzetre, hogy a tartalékos honvéd tiszteknek német rendeleteket küldenek.

Piohler Győző ismétli azon tapasztalatait, amelyek a pécsi hadapród-iskola megtekintésénél szerzett. A nevelés ellen nem volna kifogása ha a tanfolyamok egy részének előadása nem német nyelven történne. Így azonban nem találja a nemzeti szellemnek megfelelőnek.

Elnök a vitát bezárja.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Legyen szabad egyelőre csak röviden válaszolnom Kubik Béla t. képviselő urnak, aki azt mondja, (Halljuk! Halljuk!) hogy a mozgósítási rendelkezés tudatásával egyidejűleg valamely német mellékletet kapott. Ez meglehető; én nem tudom, hogyan történhetett, de meg fogom vizsgálni a dolgot. Ha megtörtént, akkor, ugy hiszem csak tévedésből történhetett, mert tudtommal honvédtiszteknek német rendeleteket vagy német mellékleteket egyáltalában nem adnak, nem is adhatnak. Istémétem, majd megvizsgálom a dolgot és a t. képviselő urnak meg lehetnek nyugodva az iránt, hogy e részben meg fogom tenni a szükséges intézkedéseket. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kubik Béla: Szolgálni fogok vele hétélon!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Fogom kérni, szívesen veszem!

Böthy Ákos: Hiszen már megígérte a miniszter!

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Major Ferenc képviselő ur felszólalására vonatkozólag megjegyzem, hogy a Thököli-féle alap rendezése még nem fejeztetett be; az még tárgyalás alatt van, de a végrendeletileg a Ludovika-Akadémia részére szánt összegek, illetőleg a kérdéses helyek minden tekintetben és mindenestre biztosítva lesznek sőt biztosítva vannak részünkre. E részben tehát nem lesz hiány.

A mi Rákosi Viktor t. képviselő ur abeli megjegyzését illeti, amelyben megbotránkozott a fölö, hogy 6 tensesma m. raggel a Landessprache kifejezést használta, hát ez nem olyan halálos véték. (Nagy zaj és derűtlenség a szélsőbaloldalon. Elénk mozgás. Elnök csenget. Halljuk! Halljuk!) Mert utóvégre az nyelvbotlásnak tekinthető és nem lehet azt kívánni, hogy mindenki mindig csak a törvényesen megjelölt kifejezést tartsa szem előtt és mindig úgy beszéljen. (Zajos felkiáltások a szélsőbaloldalon: Tanulják meg! Halljuk! Halljuk! jobboldal.) mint ahogy itt beszélünk a Házban, a törvényhozában. (Hosszantartó nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hiszen magyar törvényhozó! Tagja a förendháznak!

Böthy Ákos: (Tanuljon meg magyarul! (Mozgás és zaj. Elnök csenget.)

Báró Fejérváry Géza: Akárhány magyar ember van, aki nem tesz beszéd közben ilyen megkülönböztetéseket! (Nagy zaj. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Tudnia kellene magyarul!) Hogy magyarul tud-e, vagy nem, azt nem tudom, én nem voltam nevelője, ezt tehát abszolúte nem tudhatom. (Elénk derűtlenség a szélsőbaloldalon. Zaj. Halljuk! Halljuk! jobboldal.) de arról meg vagyok győződve, hogy ha alkalma lesz rá, szívesen fog igyekezni arra, hogy a magyar nyelvet elsajátítsa. (Elénk helyeslés jobboldal. Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.)

Böthy Ákos: Hiszen magyar huszárezrednél van, tudnia kell magyarul! (Zaj. Egy hang a szélsőbaloldalon: Ott sem muszáj magyarul tudni!) Hát az ezred nyelve? (Hosszantartó zaj. Elnök csenget. (Halljuk! Halljuk!)

Báró Fejérváry Géza: Méltóztassék alaposabban tájékozni magát. 6 sohasem volt huszár, hanem tüzér! (Mozgás és zaj a szélsőbaloldalon.)

De t. Ház, tőindoka annak, hogy szót kértem, Rátkay László t. képviselő urnak...

Rátkay László: Jelen! (Derűtlenség a szélsőbaloldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Hier!)

Báró Fejérváry Géza: ... felszólalása alkalmával tett, a magyar ifjúsághoz intézett felhívása. (Egy hang a szélsőbaloldalon: Meg is fogják fogadni!) En ugy közbeszólvá emlitettem azt, hogy én a magyar ifjúságot sokkal okosabbnak és tapintatosabbnak tartom mintsem hogy Rátkay László e részbeli felhívása rá egyáltalában benyomást tene. (Zaj a szélsőbaloldalon.) De akkor a nagy zajban nem értettem egészen, amit a t. képviselő ur mondott. Most előttem vannak szavai. Én a magam részéről kötelez vagyok kijelenteni és meggyőződésemmel engedek abban, ha a magyar ifjúság öva intem, hogy itt a t. képviselő ur részéről az immunitás öve alatt... (Hosszantartó nagy zaj és nyugtalanság a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Eláll! Utasítsa rendre az elnök a minisztert! Gyalázat! Elnök csenget. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Rátkay László: Ezért a sértésért elégtételt követelek az elnök urtól!

Kubinyi György: Nincsen abban semmi sértés! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon: Felkiáltások: Vonassa vissza vele az elnök. Elnök csenget. Felkiáltások a jobboldalon: (Halljuk az elnököt!)

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: ... és Rátkay László urat felelőssé teszem a nemzet színe előtt... (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Elvállalja! Folytattartó nagy zaj. Felkiáltások a jobboldalon: Halljuk! Halljuk!) ... az iránt, hogy azon nem várt esetben, ha csakugyan egyik, vagy másik fiatal ember neki lépne menne... (Nagy zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Menjén Bőcsbe! Rendre kell utasítani! Elnök csenget.) az azután érzékenyen sújta lesz. (Hosszantartó nagy mozgás.)

Rátkay László: Személyes megtámadatás címen kérek szót. (Halljuk! Halljuk!) A tisztelt honvédelmi miniszter ur felszólalását azzal kezdte, hogy Rátkay László képviselőt az immunitás öve alatt...

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Igen, kérem, leantartom! Fenntartom, akárki akármit mond! (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Szél Kálmán miniszterelnök: Nincsen abban semmi sértés! (Folytattartó nagy zaj a szélsőbaloldalon. Halljuk! Halljuk! jobboldal.)

Rátkay László: En megallgattam a miniszter urat, azt hiszem, lesz annyi méltányosság benne, hogy engemet is meghallgat. (Halljuk! Halljuk!) A t. miniszter ur felszólalását akként vezette be, hogy „az immunitás öve alatt“.

Szél Kálmán miniszterelnök: Ez nézet, ez nem sért.

Rátkay László: Akárhogy vizsgálom ezen kérdést, ennek ellenkezője az volna ha én magyar képviselő nem volnék, nem lett volna bátorágom azt megmondani. Kijelenti, hogy a legelső alkalmat keresni fogja, hogy 6 legyen az első a magyar ifiúság éln, aki ezen dal ellen tüntetni fog. (Hosszantartó nagy mozgás.)

— Mind a négyeteket urrá teszek, tíz holdat hasítok egynek-egynek az erdőszélen.

— Ez már valami, de mégis...

— Nohát tizenötöt, egyszerre gazdáik lesztek a magatokéban.

A két fiatalabbnak a szeme felragyogott a kapzsi örömtől. Ilyen zsákmányra gondolni se mertek volna. Mátyas pedig nagyon piszmogott a pipájával, nem akart szelniei, várakolta is a pipaszurkálólval.

— Hát nemzetes uram, nem akarok cigánykodni, de úgy gondolnám, hogy tessék már tizenhat holdat ajánlani. Az éppen egy fertály.

— Itt a kezem, megajánlom.

A vén betyár belesapott az uri betyár kezébe.

— Rendbe vagyunk, nemzetes uram, most pedig trappoljon szépen haza. Hajnalba magam jövők el, hogy a sorát megbeszéljük.

Azzal szépen kikísérte a vendégét, megszörította a nyeregcsizaját, megismogatta a lovat és gyöngéden bízatta a gazdáját, hogy siessen, mert esőre áll az idő.

— Nem jó lenne megázni, könnyű a gunyája.

Azzal nyugodtan visszament a szobába és az ajtóban kiverte a pipáját. A hamut kifelé szórta.

— Ennyit sem ér az egész, mondotta egyet közpre.

— Miért? — kérdezte a két fiatal cimborá megütődve.

— Mert nem bánthatjuk az öreg nemzetes asszonyt.

A mellette ülő vén betyár igent bólintott.

— Miért nem?

— Ebadták, hát nem tudjátok, hogy 6 nevelte fel a Ferkó árvaít!

Ezzel a kijelentéssel ez az ügy végképp lekerült a napirendről. Ferkó ugyanis fiatal betyár volt, kit tíz év előtt statárium idején postarabláson értek s harmadnapra felakasztottak. Két kis leánygyermek maradt, azokat az öreg nemzetes

asszony magához vette, iskoláztatta és férjhez adta. Nem is akadt egész Tiszántul olyan elvetemedett kaptaberyár, ki az öreg nemzetes asszonytól egy bírkát is el mert volna hajtani. De ha akadt volna, az keservesen fizette volna meg a bírkahus árát. A gonosztevők a háladatoságot komolyan veszik. Megbecsülik a jótéteményt, amelyhez oly ritkán van szerencséjük.

Másnap ptymallattok az öreg Mátyas már ott volt a nemzetes urnál. Nagyon kertelt a beszédével.

— Tyűh, a tagadóját, nemzetes uram, baj van, nagy baj. Nem lehet a fiukkal bírni, meg vannak babonázva.

— Micsoda, talán kevesellitek a bért?

— Ejnye, nemzetes uram, hát cigánynak néz, aki kétszer alkuszik? Más baj van, tetszik tudni, valami vén cigányasszony elhitette velük,

hogy aki beteg asszonyhoz nyul egy ujjal is, az egész életére nyavalyatörős lesz. Félnék a fiuk, egyik sem áll kötélnék. Csunya dolog a babona,

mindig utáltam, de hát nem tanították őket rendesen. No, istenem áldja meg a nemzetes urat. Ha valami más munka akad, ne tessék megfelelőkezni a szegény emberrel. Nagyon ránk férne.

Azzal elballagott, a nemzetes ur pedig tehetetlen dühvel nézett utána.

— A gazember! — mormogta a gazember.

Történt pedig még aznap délben, hogy a vén Mátyas és három cimboráj el fogták és nehéz vasban a statárium bíróság elé állították.

Azzal vádolták őket, hogy előtte való este a nyílt országuton megtámadták a vásári népet és kifosztani akarták. Az arra církáló pandurok egész a határig üldözték őket, de csak egy duplapuskát találtak az országuton. Ezt a menekülő rablók ejtették el.

A pandurőrmester felősmerte Mátyas puskáját s ezen az alapon állították őket a rögtönítélő bíróság elé.

A bírák a szokottnál is komorabban ültek a feszülettel díszített asztal körül. A megfelelőbe-

hetetlen statárium itéletek kegyetlen kötelelőseget rónak a bírákra: csalhatatlanságot. Egy tévedés, egy elernyedés, — és a bíró gyilkos lesz.

Bizonnyiték a puskán kívül nem volt. Az est sötétjében senki sem ősmert rájuk. Az elnök nem minden nyugtalanság nélkül tette fel a fontos kérdést:

— Kendé ez a puszka?

Mátyas kezébe vette a fegyvert s jól megnezte.

— Az enyém, mondotta határozottan, a csorba kakasáról ősmerek rá.

— Akkor kendék jártak ottan.

— Megkövetem szépen a tekintetes statárium bíróságot, nem mi jártunk. Nem is járhattunk. Tanut állíthatok róla.

— Tanut? Kit?

— Nemzetes Horáky Geodeon urat, ki épp abban az időtájban nálam volt.

Az elnök nyomban intézkedett, hogy Horáky egy lovaspandur által beidéztessek a tárgyalásra. Félóra mulva ott állott a bíróság előtt sapadtan, vértelen ajakkal. A gráva retegés szinte kiült az aroára. Nem tudta, miről van szó, de elhatározta, hogy tagadni fog körtömszakadtaig.

— Osmeri ezeket az embereket? — kérdezte az elnök.

— Nem ősmerek, — mondotta dacosan.

— Nem járt tegnap este ezeknél?

— Nem jártam.

Mátyas nyugodtan felállott, miközben bilincsei halkan mecsörrentek. Horáky erre a szokatlan neszre egész testében megrezent.

— Ejnye, nemzetes uram, kezdte Mátyas a szokott lassu tempójával, nem kell ám mindjárt megijedni. Hiszen a tégrye is vacog a nemzetes uram. Nem lesz itt semmi baj, csak az igazat kell megmondani.

— En az igazat mondok.

— Mire való már ez? Hát nem ott járt a házamnl, hát nem kínaia a két szürkéjét eladásra? Százhatvan pengőt kért értük, de én bi-

„direkt állami beavatkozással lehet-e ily nagy kérdést megoldásához fogni, hivatalosa-e az államnak az, hogy magánemberek kölcsönöknek konvertálására saját pénzeszközöivel, saját hitelével köremenüködjön, akkor, amikor azt látjuk, hogy nemcsak a kis földbirtokosok, de a kisparaszok és kis kereskedők, akiknek helyzete talán súlyosabb éppúgy vannak eladósodva. (Emlenkezzünk a szélsőbaloldalon.) Mindazonáltal ezzel nem akarom azt mondani hogy a kormánynak nem volna feladata ezzel a kérdéssel foglalkozni, sőt, jelezhetem, hogy máris foglalkozom ezzel a kérdéssel. Abban a véleményben vagyok azonban, hogy természetes uton és módon, a rendelkezésre álló eszközökkel és organumokkal karöltve kell a kérdést megoldani.

A képviselőtársam jelöltje azt is, hogy a fogyasztási adók rohamosan növekedésnek és hogy ezek igazságtalan és iránytalan súlyos megröbítését képeznek a kisemberekre nézve. Ami a növekvést illeti, erre nézve konstatiálnom kell, hogy az én pénzügyminiszterségem ideje alatt a fogyasztási adókat egyáltalában nem emeltük. Azt elismerem, hogy a fogyasztási adó aránytalanul terheli a kisembert.

Ami a kis üstön való ízés megszüntetését illeti, ez nem Ausztria kedvéért történt, méltóságos elhinni, hanem azért, mert a kis üstön való ízés ellenőrzésével kapcsolatos rendkívüli nehézségek a közigazgatásban valóban nagy felforgatók bíró nagy szeszpart fenyegettek.

Az hiszem, hogy ezekben válaszoltam a Kosuth t. képviselőtársam által felhozottakra. A mi Bay Lajos t. képviselő urnak a bányászati kérdéssel elmondott beszédét illeti, nem oszthatom azon nézetében, hogy Magyarországon a bányászati hanyatlásnak volna. Egészben véve a magyar bányászati nemcsak hogy nem hanyatlik, hanem örömmel konstatalhatom, hogy előldd irányt mutat. Ami a bányászati kérdéseinek istapólását illeti, az hiszem, e tekintetben minden dicsekvés nélkül konstatalhatom azt, hogy a magyar bányászati érdekében évitezedeken keresztül annyit nem történt, mint amennyi a legutóbbi időben. Ha méltóztatnak megnézni azt, hogy fenntartunk állami pénzen oly bányavállalatokat is, melyek évről-évre deficitelt dolgoznak, azt hiszem, ezzel az állítás igazolva van. Ami a bányászati hitel kérdését illeti, belátom, hogy e tekintetben a bányászati mostohabb helyzetben mint a földbirtok. Ez azonban a bányavállalat természetében rejli baj. A bányavállalat létezését, hogy az már régebbi időkben van, s nemcsakrá abban a helyzetben lesznek, hogy azt a t. Ház asztárára lehetesse. (Helyeslés.)

Attérve most Bazúth Ferenc képviselő ur beszédére, (Halljuk! Halljuk!) legyen szabad egy pár dologra hivatkoznom, amiket a képviselő ur elmondott. A t. képviselő ur mindenekelőtt az adóreformmal foglalkozott.

Egy kérdést vet fel, melyre konkrét választ kér: Igaz-e az, hogy a földbirtokosok tognak fizetni új jövedelmi adót? Erre azt válaszolom, hogy az általános jövedelmi adó természete egy theoretico, mint praktico az, hogy azt minden ember fizeti kivétel nélkül, tehát a földbirtokos is, miután egy általános kiegyenlítő adó kell, hogy legyen. Azonban ebből nem következik az, hogy nem fog könnyebbédni a földbirtokos terhe. Nagyon jelentékeny mérvben könnyebbédni fog. T. képviselőtársam rátrét azután az átruházási illeték kérdésére és kifogásolta, hogy miért nem állítjuk vissza az ingatlanok átruházásánál a megelőző birtok váltózárra a sajátított illeték-mérséklet rendszerét? Amíg fennállott az a rendszer, hogy gyakorlati változások esetében kisebb illeték fizetett, három évben, 1885-87-ben, a birtokváltások után fizetett, illeték összege 36, 603,000 korona volt. Miután pedig ezen mérséklet elröbített, vagyis a teljes illeték fizetése visszaállított, ugyancsak három évben, 1898-900-ban a birtokváltás után fizetett illetékek 64,000,000 koronát tettek ki. (Mozgás a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Az természetes fejlődés!) A dolog természetes fejlődése és a birtokváltások szaporodása is hozzájárult ehhez, de erre nézve közelebbi adatokkal nem rendelkezem.

Ami a letelek megintalmazását és a szeszgyár ellenőrzését illeti, csak azt kívánom megjegyezni, hogy szigorúan ellenőrzik a szeszgyárak működését, s ahol visszaélés fordul elő, a törvény egész szigorával járunk el. Ne méltóságos tehát diffikultás az, hogy azok, akik e letelek feivelével foglalkoznak, éppen oly juttalomban részesüljenek, mint a többi állami tisztviselő, miután a jutalmazási rendszer az összes állami tisztviselőkre kiterjesztett.

Nessi Pál: A legerőselemben dolog a világon! Lukács László pénzügyminiszter: A legerőselemben dologok közé tartozik, t. képviselőház, az államnak megvalósítása és megröbítése. . . (Ugy van! Ugy van! jobboldal.)

Lukács László pénzügyminiszter: . . . és mitután nálunk, t. képviselőház, sajnos, az adózási erővis még nem fejlődött arra a fokra, amelyre eldől más civilizált államokban van, mint például Angliában van (Zaj a szélsőbaloldalon.) hát addig, méltóságos elhinni, szigorú intézkedések nem lesznek méltóságosok.

A borítaladó kérdése most, tekintettel a fennfórgó gazdasági viszonyokra, igen aktuális kérdés. Más alkalmam talán lesz alkalmam ezzel a kérdéssel részletesebben foglalkozni, azért már most is egy pár adatta, kívánok szolgálni annak illusztrálására, vajjon van-e igazság és mennyi igazság abban a követeésben, hogy a borítaladó töröltessék el, vagy szállítassék le. Hát én azt hiszem, hogy az igazságos adóztatásnál szem előtt kell tartani azt, hogy bizonyos arány alján fenn a különböző cikkek megadóztatása között, mert, ha az egyik fogyasztási cikket semmiképp sem adóztatjuk meg, vagy nagyon csekély mértékben, a másikat meg nagyon túlságosan, hát ebben bizony sem méltányosság, sem igazságosság, sem arányosság nincs.

Ha igazságosan akarunk összehasonlítani fenn, akkor a borítaladókra adó részét le kell ütünk

és csak a tulajdonképpeni borítaladó kell szem előtt tartanunk. Es ha ez veszzük mérül, akkor azt látjuk, hogy 1887 óta, a mi borítaladónk a különböző törvényes intézkedések következtében a mai napig 50 százalékkal emelkedett, tehát 50 százalékkal volt az emelkedés 1887, vagy 1888 óta. Ha már most tekintjük, hogy miképp emelkedett a sördád, akkor arra az eredményre jutunk, hogy ugyanezen idő alatt a sördád tétele emelkedett 145 százalékkal; ha pedig a szeszadó emelkedést veszzük szemügyre, akkor meggyőzőödni, hogy utóbbi ugyanezen idő alatt 2-7 százalékkal növekedett. Már most méltóságos ezt összehasonlítani a borítaladó növekedésével és meg tognak győződni a t. képviselő urnak, hogy itt valami mélyfántalan vagy igazságtalan adóemeléseről nem lehet szó. Franciaországban a törvényhozás a bormerleők nyomására szeszadót abba, hogy a borítaladók oskökentesnek és pedig igen jelentékeny mérvben, tudniillik mintegy 666 százalékkal átal szállításra tolt le a borítaladót. Ugyanekkor azonban természetesen a törvényhozásnak tekintettel kellett lenni a söritaladóra és osköketette a söritaladó tételt is ötven százalékkal. Es azt hiszik a t. képviselő urnak, hogy az ennek következtében beállt eredmény a fogyasztásban ezt az adóoskökentesét igazolja? Egyáltalában nem. A bortofgyasztás az adóoskökentes következtében emelkedett ugyan, de es nem az adóoskökentesnek a következménye gyánant mutatkozott, hanem annak a következményeként, hogy a borárak rendkívüli alacsonyak voltak a túltermelés következtében. Emelkedett pedig a fogyasztás a 65% adóoskökenteset szemben 199%-kal. Ényit volt a bortofgyasztás növekedése. De, ismétlem, es nem az adóoskökentes következtében történt, hanem mert rendkívüli alacsonyak voltak a borárak. Egyáltalában nem volt meg tehát az az eredmény amelyet az adóoskökentes várak. (Ellenmondás a szélsőbaloldalon.) Franciaországban, a reform előé évében, tehát a leszállítás után, prelimináriá volt 470,000,000 korona és e helyett befojt 401 millió. Ezen leszállítás következtében (Zaj a szélsőbaloldalon.) az egész boradónak 21 százaléka esett el, dacára, hogy a tervezett leszállítás csekélyebb volt (Mozgás a bal- és szélsőbaloldalon. Tetszés jobboldal.)

Ez intő példa nekünk, hogy jöszvak után ne indultunk es ily kényes kérdésekkel, melyek az államháztartás egyensúlyára döntő befolyással vannak, elhamarkodva semmi intézkedés ne tegyük. (Helyeslés jobboldal.)

Az adóbehajtás szigorú szintén egyik témáját képezte a t. képviselő ur felszólasításnak. Erről a témáról már sokat beszéltünk és ez alkalommal nem akarok elvi vitába bocsátkozni. Én csak azt konstatalom, hogy törvények vannak, amelyeket nekem végre kell hajtanom, amelyeket én követeés vagyok végrehájtani és amelyek alatt nekem nincs jogom telmentést adni. Azonban konstatiálom azt is, hogy ezen törvények korlátain belül megtegezek mindent, ami az adókövetésnek humánus irányba való terelésére szükséges. (Helyeslés jobboldal.)

Hogy megkönnyítem az adóbezfizetést és könnyítsek az ingatlanok és az adófizetők terhen folytatonos szaporítom azon vármegyék számát, amelyekben a régi adónátralek töröltettek, tisztáztatnak. Ami pedig az adóelírások kérdését illeti, ebben a tekintetben csak azt konstatalom, hogy leíratott az utóis öt esztendőben, a különböző évek szerint nevezetesen 1896-ban 11 millió korona, 1897-ben 20 millió korona, 1898-ban 16 millió korona, 1899-ben 18 millió korona és 1900-ban 20,200,000 korona adóköveletés.

Ami végül a pénzügyi palota építésének kérdését illeti, melyet a t. képviselő ur szintén felemlítet, én nagyon sajnálom, hogy a t. képviselő urnak nem vesznék maguknak annyit átradságot, hogy végére járjanak a dolognak, mielőtt azokat itt telvekték. Ha a t. képviselő ur privátim megkérőzött volna engem, felvilágosítottam volna, hogy itt nem a pénzügyi palota építéséről hanem tisztán és kizárólag a pénzügyi palota terének készítéséről van szó. Hogy miért nem bocsátottam pályázatra a terv kérését, az iránt is nyilatkoztam a lapokban, midőn a lapok után meg lettem támadva. Hát egyszerűen két oknál fogva. Először is azért, mert minden miniszterumnak különböző vannak bizonyos szélsőségei, amelyekhez specialiter alkalmazkodnia kell. Azután meg igen nehezen megoldható kérdés az iratár kérdése. Ennél-fogva tehát, mikor jelentkezett egy műépítész, aki vállalkozott arra hogy saját költségén külföldi utazást tesz, tanulmányozza az a kérdést. Kijelentem, hogy hasonló körülmények között mások is így fogják eljárni. (Helyeslés jobboldal.) Zaj a balközépen. Felkiáltások: Elég helytelen!)

Zboray Miklós: Nem rózsás állapotok ezek az építőművészre!

Lukács László pénzügyminiszter: Ismerem én azokat a vádakot, támadásokat és bírálatokat, amelyeket ellenem bizonyos nem mondom micsoda indokok által vezéreit urak intéztek. Kijelentem, hogy ezek voltak az indokaim és minden ezzel összeüthető gyanusitást a leghatározottabban visszautasítok. Kérem a költségvetés elfogadását. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

A Ház az fegyes határozati javaslatokat elvetelte, a tételt elfogadta. Következett a részletes tárgyalás.

A pénzügyigazgatóságok tételénél

Pap József a pénzügyi tisztviselők helyzetének javítását sürgeti. Felhozza azokat az anomáliákat is, amelyek a tisztviselők igyelmű ügyeire vonatkoznak. A tételt el fogadta.

A Ház elfogadta a tételt.

Az adók tételénél

Nessi Pál az igazságtalan adórendszeret teszi szóvá. Felháborodását tezeji ki a fölött, hogy a H. osztályu kereszt adót országszerte telemelekt. Igazságtalannak tartja a házbéradó kivetésének módját. A fővárosban valóságilag diatba jött transzferalást is

szóvá teszi. Ezel óriási vezatárnak tessik ki a polárokat. Nem hive a mai pénzügyi rendszernek s kéri a tétel mellőzését.

Száll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház: A holnapli ülés napirendjére vonatkozólag arra kérem a t. képviselőházat, hogy aron eszre, ha — ami valószínű — a pénzügyminiszterumnak költségvetésének részletes tárgyalása még holnap délután két óra előtt befejeződik, — mert a holnapli ülés már csak két óráig tart — méltóságosnak a holnapli ülés napirendjére kitűzni a közlekedési és pénzügyi bizottságoknak a boszniai vasutakról szóló jelentését. (Helyeslés jobboldal.)

Taly Kálmán: Hozzájárul a javaslathoz. Ezután kirosolták a Vászárhelyi László öszeférhetetlenségi ügyében ítélkezni hivatott zsűrit. Ülés vége 8 órakor.

BELFÖLD.

A trónörökös kísérői. Az ugynevezett *Ehrencavalier* kérdése ismét zavart csinált. Bécsből idejútott a hír szerint *Ferenc Ferdinánd* főherceget gróf *Notthé* főudvarmesteren kívül *egy-egy magyar, német, cseh és lengyel* főúr kíséri Londonba. Képviselői körökben elterjedt hírek szerint a főherceg kísérői lesznek: herceg *Liechtenstein* Henrik, gróf *Festeth* Tasziló, gróf *Bouquoy* Ferdinánd és herceg *Sapieha* Ádám. Ez a hír, amely azt jelenti, hogy Magyarország ugyanolyan elbánsásban részesül, mint egy-egy osztrák tartomány, kínos feltűnésnek lett okozója a magyar politikai körökben. Ma este a szabadelvű klubban nagy megütközéssel tárgyalak róla és egyhangu volt az a követelés, hogy a készülő közjogi sérelmet mindenestre meg kell akadályozni. Hamarosan kitűdött, hogy báró *Fejérdy* Géza hirtelen bécsi utazása ezzel van összefüggésben. Közbenjárása eddig, ugy látszik, nem járt sikerrel, mert nem jött róla Bécsből semmi hír. *Széli* Kálmán miniszterelnök sem jött ma a pártkörbe és így senki sem tudott meg semmi biztosat. Azt azonban biztosra vette mindenki, hogy a dolog annyiban nem maradhat és általánosan reménylik, hogy sikerülni fog úgy elintézni, hogy a magyar állam tekintélyén csorba ne essék.

Széchenyi miniszter a királynál. Bécsből telegrafálják, hogy a király csütörtökön délelőtt gróf *Széchenyi* Gyulát, a személye körüli minisztert hosszabb magánkihallgatáson fogadta. Gróf *Széchenyi* e hónap 3-án vagy 4-én érkezik hosszabb tartózkodásra a fővárosba.

Jogállam és nemzeti állam. Báró *Bánffy* Dezső folytatja elmékedését a *Magyar Közélet* legújabb füzetében a nemzeti politikáról. Ma a jogállam fogalmával állítja szembe a nemzeti politikát, az a különös tételt állítja fel, hogy a magyar állam, ha nemzeti állam akar lenni, nem lehet jogállam. „Ha — ugymond — az egységes nemzeti állam megalakítása előtt a jogállam ideálját keressük, lehetünk talán állam, lehetünk talán jogállam is, de nem lehetünk egységes magyar nemzeti állam.” Ezt variálja a főudvarmester az 6 körmófont módján, szembeállítva még a politika elméleti igazságait a gyakorlati politikával. Es a szembeállítás azonban épp olyan kevéssé szerencés, mint amaz. Mert először is az állam csak akkor állam, ha jogállam. Jog nélkül semmiféle állam nincs, — tehát nemzeti állam sincs — valamint állam nélkül sincsen jog. A politika elméleti igazságait is kár szembeállítani a gyakorlati politikával, mert ez a kettő — a gyakorlat és az elmélet — a politikában lehet néha eltérő — hiszen a politikának a célszerűséghez kell alkalmazkodnia — de nem ellentétes. Báró *Bánffy* Dezső, ha a maga módszerét akarja igazolni ezzel a szembeállítással, akkor rossz uton jár. Az 6 politikája, bár ellensége volt a jognak, nem volt nemzeti politika; és bár ellenkezett a politikának minden elméleti igazságával, azért még nem volt jó gyakorlati politika. A jogtörpás a nemzeti politikához egyfelől nem elég, másfelől nem szükséges. Az elméleti igazságnak lehet had üzenni minden gyakorlati siker nélkül is lehet az elméletet a gyakorlattal kiegyeztetni sikeresen. Báró *Bánffy* Dezső erőszakos és jogtörpő volt nemcsak a nemzetségekkel szemben; de hogy nimbuszszerű ruházta fel az erőszakot, elnevezte sovínista politikának. Ezzel azonban csak azt érte el, hogy kompromit-

táta a nemzeti politikát, a nélkül, hogy sikerült volna igazolnia az erszak politikáját. És hogy az elméleti igazságok megtagadása minő sikerrel járt, azt bizonyítják az *excelex* szomorú emlékei. De hogy mennyire hamis a tétele és egész okfejtése, azt mindenkifőlött kétségtelenné teszi az utóbbi három esztendő története.

A delegációk. A magyar delegáció tagjai ma délután báró Harkányi Frigyes elnöke alatt érkezetet tartottak, melyben a delegáció idei ülészakára kijelölték a magyar delegáció elnökeként gróf Andrássy Gyulát, alelnökének gróf Szapáry Gyulát, házelnöknek báró Wodianer Albertet, jegyzőknek pedig Münnich Aurélt, báró Rudnyánszky Józsefet és Kristóffy Józsefet. A delegáció egyes albizottságai így osztották be magukat a delegáció tagjai:

Költésügyi albizottság: báró Wodianer Albert, Szerb György, báró Rudnyánszky József; **naplóbíró albizottság:** Kussevics Szvetozár, Gál József, Kluger Károly, Kubinyi Géza, gróf Telegi Sándor; **külgügyi albizottság:** gróf Andrássy Tivadar, gróf Apponyi Lajos, Bekics Gusztáv, Berzevicsy Albert, Brankovics György, Dedovics György, Gaál József, Falk Miksa, gróf Hadik-Barkóczy Endre, Hodóssy Imre, Holló Lajos, gróf Keglevich István, Klóbusitzky János, Kristóffy József, Láng Lajos, báró Nikolics Fedor, Perczel Dezső, Pap Géza, Rakovszky István, Samassa József, Spevecz Ferenc, gróf Széchenyi Manó, Szemere Miklós, gróf Tisza István, gróf Zichy Jenő, gróf Zichy János; **pénzügyi albizottság:** báró Bohus Zsigmond, Dókus Ernő, Flinger Károly, báró Harkányi Frigyes, Josipovich Imre, Szerb György, gróf Wilczek Frigyes és báró Wodianer Albert; **hadügyi albizottság:** Bolgár Ferenc, gróf Cziráky Antal, Daniel Gábor, Ernusz Kelemen, herceg Esterházy Miklós, Francoisi Henrik, Hieronymi Károly, Hegedűs Sándor, Lukács Antal, Miklós Odön, Münnich Aurél, Jakabffy Imre, Rakovszky István, báró Rudnyánszky József, Szerb György, gróf Széchenyi Imre, Tallian Béla, Szentiványi Árpád, Okolicsányi László, gróf Zichy János; **tengerészeti albizottság:** Bolgár Ferenc, báró Daniel Ernő, Kussevics Szvetozár, Kubinyi Géza, ögróf Pallavicini Ede, Rosenberg Gyula, gróf Telegi Sándor, Okolicsányi László, gróf Zichy Ágost.

Változás csak a külgügyi bizottság elnökségében lesz, amennyiben az elhunyt Tisza Kálmán helyett, Perczel Dezsőt választják meg ennek a bizottságnak elnökévé. A naplóbíróbizottság elnöke Kussevics Szvetozár, a pénzügyi bizottság elnöke Harkányi Frigyes, jegyzője Szerb György lesz, a hadügyi bizottság elnöke gróf Szapáry Gyula, jegyzője Münnich Aurél, a tengerészeti bizottság elnöke gróf Pallavicini Ede, jegyzője gróf Telegi Sándor, a zárszámadási bizottság elnöke gróf Keglevich István, jegyzője Miklós Odön, a külgügyi bizottság jegyzője Falk Miksa lesz. A delegáció május 6-án tartja meg alakuló ülését.

Összeférhetlenség ügyek. Két összeférhetlenség ügyben itélkezett az arra hivatott zsüri a képviselőház tegnapi és mai ülése után. Tegnapi Halász Zsigmond esetét bírálta el, aki saját maga becsótotta elbírálás alá, vajjon a magyar mezőgazdák szövetkezeténél elloglalt igazgatói állása összefér-e képviselői mandátumával. A zsüri tagjai a képviselőházban megjelent sorsolás folytán ezek voltak: Beöthy Ákos, Leidenfrost László, Malatinszky György, Szederkényi Nándor, Bauer Antal, Rohonyi Gyula, gróf Erdődy Gyula, Leszkay Gyula, Kammerer Ernő, Thy Kálmán, Kubik Béla és Vásárhelyi László. Póttagok: Mandel Pál, Scitovszky János és Károlyi Antal.

A jury korelnöke Beöthy Ákos volt, akit aztán elnöknek választották meg, jegyzőnek pedig Kammerer Ernőt. Mintán a jegyző felolvasta Halász képviselőnek bejelentését és Harsányi Oszkár szövetkezeti igazgatójának az állandó bizottságban elmondott felvilágosításait, több jury-tag kérdést intézett a jelenlétében a képviselőházhoz, mire az elnök e rendelt a szavazást. A kérdést, amelyre a szavazás történt az elnök ekként formulálta: Fenniorog-e összeférhetlenség esete Halász Zsigmond képviselőnél, igen vagy nem? A szavazás titkosan megjelölt, az elnök kihirdette az eredményt: hat igen, hat nem. A házszabályok alapján az elnök kimondotta a határozatot, hogy a szavazatok egyenlősége folytán összeférhetlenség esete nem forog fenn.

A ma kisorsolt jury Vásárhelyi László összeférhetlenség ügyében bírásokodott. Az önkéntes bejelentés azon alapult, hogy Vásárhelyi az Aradvármegyei Gazdasági Hitelegylet vezérigazgatója, amely állítólag az állammal szerződéses viszonyban áll. A korelnöki széklet Podmaniczky Frigyes foglalta el. A jury tagjai voltak kivül: Bauer Antal, Rabár Endre, gróf Andrássy Gyula, Horváth Lajos, Ostrovolcsy Miklós, Jeky Zsigmond, Farkas Balázs, Mihályi Péter, Trauschensfeld Emil, Kubik Béla és Kállay Lipót. Póttagok: Barscsy Kálmán, Leidenfrost László és Semsey László. Elnökké 7 szavazattal gróf Andrássy Gyula lett báró Podmaniczky öt szavazata ellenében. Jegyzőnek Rabár Endrét választották meg. Heints Hugó előadó jelentése kon-

statálta, hogy Vásárhelyi mint az aradi hitelegylet igazgató-elnöke semmiéle javadalmazásban sem részesül, az egyesületnek csak egyetlenegy szerződés volt az állammal. (23 1/2 waggon zabot volt köteles a katonai kincstárnak szállítani.) Ez a szerződési viszony, mint Vásárhelyi a mai ülésen előadta, április 28-ikán megszűnt s más szerződési viszonyban a szövetkezet az állammal nem volt. A jury tagjainak kérdéseire adott felvilágosítások és néhány okmány felolvasása után a bizottság 10 szavazattal 2 ellenében kimondotta, hogy az összeférhetlenség esete nem forog fenn s kimondta, hogy ez esetben a rosszhiszeműség kérdése szavazás tárgya nem lehet.

KÜLFÖLD.

Viktor Emánuel Bécében. Az olasz király a jövő hónap végén vagy július elején vendége lesz királyunknak, bizonyítékul annak a zavaraltalan jó viszonynak, mely Olaszország és monarchiánk közt változatlanul fennáll, bármily alakban történjék is a hármasszövetség megerősítése, és bizonyítékul annak is, hogy uralkodónknak a Vatikánval való viszonya semmiben nem alterálja Magyarországot királyának és Ausztria császárnéjának Olaszországot királyával való személyes baráti viszonyát. Viktor Emánuel király, külföldre indulván, látogatást fog tenni Berlinben is, hogy a hármasszövetség másik hatalmas oszlopát, Vilmos császárt is személyesen köszöntse székvárosában.

Az utitervről a N. W. Taglattnak a következőt jelentik Rómából:

Idevaló jól értesült körökben beszéltek, hogy Viktor Emánuel király június végén külföldre utazik s ennek az utazásának főképpen az a célja, hogy Bécében és Berlinben megtegye az első látogatást trónralépése óta. Ebben az utában eddig mindig közbejött akadályok gátolták. Viktor Emánuel király, hír szerint június 25-én érkezik Bécsbe és gróf Nigra nagykövet, aki hónap már azt osztrák fővárosban lesz, azért jön, hogy a király látogatásának programját megállapítsa.

Arról semmit sem tudnak, hogy vajjon Helena királyné is elkíséri-e a királyt külföldi útjára.

Más forrásból azt táviratozza bécsi tudósítónk, hogy Viktor Emánuel király bécsi és berlini látogatásának a bizonyítéka lesz, hogy a hármasszövetségnek új formában való megerősítése egyáltalában nem fogja megváltoztatni a bécsi, berlini és római udvarok között eddig fennállott barátságos viszonyt. A hármasszövetségben levő uralkodók nemcsak a viszonzni fogják az olasz király látogatását.

Mérvénytelenség az özvegy oárné ellen.

Pétevárról szenációs hírt táviratoznak, amely az oroszországi forrongásról megdöbbentő képet fest. E hír szerint Pétevárról meg akarták gyilkolni az özvegy oárnét. A pétevári jelentés azt mondja, hogy tegnapelőtt éjjel, amikor az özvegy oárné Mihály nagyherceg-trónörökös kíséretében visszavonult az Anicskov-palotában levő lakosztályába, a folyosó egyik fülkéjében egy udvari libériába állított embert vett észre, aki igen különösen viselkedett. A trónörökös kérdőre vonta az illetőt, hogy mit keres ott, mire az szavassal felelet adott. Erre a nagyherceg kardot rántott és rákiáltott az ismeretlenre, hogy meg ne merjen mozdulni, mert agyonvágja. Az özvegy oárné ezalatt segítségért kiáltott és az előfutó őrség elfogta a gyanus alakot, aki nem tanusított ellenállást. A fogolytál egy hosszú kést és egy üveg szines folyadékot találtak, amelyet vegyileg meg fognak vizsgálni. Az illető 24 év körüli fiatalember, aki eddig még nem mondta meg kiletét, de azt hiszik, hogy diák. Szigorú vizsgálat folyik annak a kiderítésére is, hogyan jutott be az ismeretlen az özvegy oárné lakosztályába. A palota személyzetéből többeket letartóztattak.

E hír kapcsán jelentik még, hogy a cárt a legutóbbi aggasztó események nagyon elkedvelletették és környezete előtt folyton azt emlegeti, hogy beleszárt az uralkodásába, mert alattvalói nem akarják az ő jó szándékait megérteni. Ugy látzik, hogy a kormány keblében is meghasonlás tört ki. Plehve, az új belügyminiszter tudvalevőleg elrendelte, hogy Szijjagin gyilkosa fölött haditörvényszék itélkezze. Minthogy ennek az ítélete nem lehet más, mint az akasztás, két miniszter, Witte és Murávjev ellenzi ezt az eljárást, mert attól tartanak, hogy a gyilkos halálát a nihilisták borzalmasan meg fogják torolni.

A határidőfüzet. Bécsből táviratozzák: A határidőfüzet szabályozása dolgában kiküldött albizottság mai ülésén Fiedler elnök bejelentette, hogy tekintettel a vélemények megozslására, amely az albizottság tegnapi szövegező-ülésén nyilvánult, több tag kompromisszumos indítványt tesz a 11. § kifogásolt szövegezésére nézve. Erről hosszabb vita indult meg. Kozlovski és Iro azt indítványozták, hogy az albizottság szakítsa félbe tárgyalásait és maradjon meg tegnapi határozata mellett. Skene, mint a közgazdasági bizottság elnöke felszólította az albizottság tagjait, hogy ne menjenek szét határozat nélkül s egyuttal arra utalt, hogy a miniszterelnök fölhalalmazta annak a kifejlesztésére, hogy az esetben, ha az albizottság a kifogásolt paragrafusokat úgy szövegezi, hogy azért jogtechnikai szempontból helyt lehet állani, a határidőfüzetről szóló törvényjavaslat a költségvetés elintézése után, még májusban a képviselőház elé kerülhet. A bizottság ezután határozott is.

A francia miniszterelnök a klérus ellen.

A vasárnap végbement franciaországi választások előkészületei és a választási aktus alatt a nacionalisták érdekében és a köztársasági kormány ellen a klérus olyan erős agitációt fejtett ki, amely jó részt eredménytelen maradt ugyan, — mert a kormány diadalmasan került ki az első választási harcból, — de amely igen alkalmas volt az állam-kormány tekintélyének aláadására. Waldeck-Rousseau kormányelnök most ez okból s különösen tekintettel a még hátralevő pótválasztásokra, megteszi az intézkedéseket, hogy az államhatalom ellen fölzendült elemeket a kellő korlátok közé szorítsa. Mint egy párisi hivatalos távirat jelenti, a kormányelnök körrendeletet intézett a prefektusokhoz, amelyben az egyházi punkcióval való flaprás visszaszélésének mondja azt a tényt, hogy a klérus, amint konstatalták, sok megyében befolyásolta a választásokat. Az ilyen visszaélést nem szabad tűrni. Felszólítja tehát a prefektusokat, tegyenek neki jelentést az ilyen esetekről, hogy megfelelő intézkedéseket tehesen. Ezek az utasítások úgy az autorizált, mint a nem autorizált vallási egyesületekre vonatkoznak.

Protestánsok és katolikusok. A német birodalomgyűlés tegnapi megkezdése a centrum túrelmi indítványának tárgyalását. Az 1. §-nál, amely a birodalom területén teljes szabadságot ad a vallásfelekezeteknek, Heiber és Sattler nemzeti szabadelvű képviselők pótindítványt nyújtanak be, amely szerint a szóban forgó elvet tárgyzó törvények hozása az egyesülési és gyülekezési jogról szóló birodalmi törvény meghozataláig az egyes államok dolga. Sattler elfogadásra ajánlja az indítványt. Stockmann (birodalmi-párt) elvtársainak többsége nevében kijelenti, hogy az 1. §-t el nem fogadhatja, mert az a birodalmi törvényhozás hatáskörében. Altalában csodalokoz a túrelmi indítvány benyújtásán. Bachem Stockmann polemizál és azt mondja hogy itt nincs helye annak az okoskodásnak, hogy a katolikus vallás a helyese-e, vagy a protestáns. Itt csupán a katolikusokkal a protestánsokkal való polgári egyenjogúsításról van szó, amint az a protestánsokra nézve érvényben van Ausztriában és Ba-jorsországban. Richter a német szabadelvű néppárt nevében azt a kívánságot teszi ki, hogy a javaslatot a benyújtott alakban emeljük törvényerőre. Oertel az indítványban öszinte kísérletet lát arra, hogy a helyzet a birodalmi törvényhozás útján javítható, de nem járul hozzá minden egyes részéhez. A ház azután az 1. §-t elfogadja, elvtéve a nemzeti szabadelvű indítványát és elfogadva egyuttal Gröber és Oertel indítványát, amely szerint az egyes országoknak az egyesülési és gyülekezési jogról szóló törvényeiben foglalt általános rendőri intézkedések érintetlenül maradnak.

Tripolisz és Olaszország.

Tripolisz meg-szállásáról nemcsak Olaszországban beszélnek, hanem nagyon természetesen Tripoliszban is, ahol a különböző törzsfők közt ez újság meg-lehető izgalmat keltett. Anyyira, hogy a kol-gluk jelentékeny törzse, amely éppen nem rokon-szenvezett eddig a szultánnal, most megüzente a szultánnak, hogy kész magát az általános védő-kötelezettségnek alávetni. Ezt küldöttségileg jut-tatták a porta tudomására. De maga a szultán is komolyan veszi a megszállás híret. Mint a Frank-furter Zeitung jelenti, tegnapi Konstantinápolyból 2000 főnyi katonaság ment Tripoliszba.

Az amerikai dán szigetek eladása. A dán landthing ma zárt ülést tartott a nyugat-indiai dán szigetek eladása dolgában. A tárgyalás során kétség támadt a szerződés egyik pontjának értelmezésére nézve. Ez ügyben táviratváltás lesz Dánia és Amerika közt. Kedden valószínűleg megingt zárt ülés lesz. A mai ülés végén történt szavazásnál a többség ragaszkodott eddigi álláspontjához, hogy tudniillik a szigetek eladása tárgyában a végleges döntést a gyar-mat választópölgáratnak szavazásáig halasztásuk el.

A görög miniszterelnök a macedonkérdésről. *Zaimis* görög miniszterelnök a napokban egy bécsi újságíróval hosszasan beszélgetett a macedon-kérdésről. Görögország ebben az ügyben erősen érdekelt fél, mert Macedonia vidékein temérdek görög lakik, akik éppen nem hajlandók bolgár fennhatóság alá kerülni. Görögország tehát legalább is akkora figyelemmel kíséri a macedoniai eseményeket, mint Ausztria és Magyarország. Ebben a pontban is határozottan a Balkán *status quo*-jának föntartása mellett nyilatkozott *Zaimis*. Szerinte Macedoniában most már ürvedetes módon felülkerekedett a béket óhajtó elemek. Ennek oka Ausztria és Magyarország és Oroszország áldásos ententeja, amelynek céljait a maga szerény eszközeivel örömet mozditja elő Görögország. Sőt előmozdítja a szultán pacifikáló törekvésait fegyverkitelti tilalommal és egyéb közigazgatási rendszabályokkal. Albániában is békésebb hajlandóságot lát ma *Zaimis*, bár véleménye szerint Albánia ma sem szűnt meg a ketleti politika egyetlen ismeretlen mennyisége lenni.

Ugyanez a lapudósító beszélt *György* királlyal is, aki mindenkéltől feltöltött hódatát és barátságát fejezte ki *Ferenc József* király iránt, aztán áttérve a politikára, burkoltan odanyilatkozott, hogy a görög nép türelemmel várja Kréta szigetének az anyaországgal való egyesítését, mert ez csak idő kérdése. Mikor erre a hírlerpő megjegyezte, hogy ezt az aktust más Balkán-államok esetleg precedenstek tekintették arra nézve, hogy hódítási vágyaiknak eleget tegyenek, a király azt felelte, hogy a krétai nép még akkor segítette szabadságharcában a görögöket, amikor egyik-másik Balkán-állam még nem is létezett.

Uj szerb államkölcson — játékbarlangalapon. A Balkán-államok sorra tudatják a világgal azt az ürvedetes családi hírt, hogy sikerült nekik ennyi meg ennyi millió államkölcsont szerezniök. Multkor Bulgária jutott pénzhez — dohánymonopoliuma lekötése árán. Ma Belgradból jelentik, hogy *Milovanovic* szerb pénzügyminiszternek Oroszország támogatásával sikerült Párisban 60 millió frank kölcsönt kieszközölnie Szerbia részére. A feltételek azonban föltöbb sulyosak. A kibocsátási ár ugyanis 77 százalék, s a provízió és egyéb költség 2 százalék, egy hogy a szerb állam a 60 milliótól tulajdonképpen csak 45 millió kispénzt kap, abból is most mindössze 10 milliót, a többi pedig csak 5 hónap múlva. Oroszország közbenjárásának is meg kell fizetni az árát, amennyiben az orosz kormány kikötötte, hogy Szerbia ebből a pénzbel tartozik fizetni azt a 6 millió frankot, melyet Oroszország 1876-ban adott kölcsön a szerb államnak. A 60 milliónál kölcsön biztosítására tekintette a szerb kormány a topcsideri játékbank által évente fizetendő egymillió frank bérsegeket. Ezzel tehát immár az is bizonyossá lett, hogy a szerb kormány minden hivatalos cáfolat ellenére mégis engedélyezte a sokat emlegetett topcsideri játékbankot.

As atlanti hajóstrust. Az angol kereskedőket és gyárosokat egy idő óta izgalomban tartja az atlanti hajóstrust új alakulása, amelyről általában azt hiszik, hogy Amerika kezére játszza az atlanti forgalmat. A kérdés különben bizonyos mértékben érintheti háború esetén az egyes hajók nemzetiségének és semlegességének kérdését is. Mindez okokból megintepelláltak az angol alsóházban *Balfour Gerald* kereskedelmi miniszter, aki azt válaszolta, hogy a kormányt informáltak ugyan a szövetség természetéről, de az információ bizalmas volt. A miniszter semmit sem közölhet a megállapodás egyes rendelkezéseiről, de annyit mondhat, hogy a hajók nemzetisége tekintetében nem involvált szükségképpen változást. A kormány nagyon fog ügyelni arra, hogy törvénytérés ne történjék. A kormánynak ebben az ügyben tett lépései tekintetében a miniszter nem közölhet egyebet, mint amit már közölt.

Délafrika. Lesz-e béke Délafrikában? *Balfour*, az angol kincstár első lordja az alsóház tegnap esti ülésén azt mondta, hogy a béketárgyalásokra nézve a kormányak ezt idő szerint nincs olyan értesülése, amelyet a parlamenttel közölhetne. Am van az angol lapoknak. A *Daily Telegraph* azt újságolja, hogy egyiptár boer vezér már kimondta határozatát: *De Wet* a háború folytatását céltalannak s az angol békefeltételeket elfogadhatalomnak tartja, *Delarey* hozzá fog járulni a többség határozatához. Más források ennek éppen ellenkezőjét újságolják. Ezek szerint *Steyn* és *De Wet* elhatározták, hogy folytatni fogják a harcot, míg ellenben *Botha* és *Delarey* hajlandók béket kötni, ha Anglia az amnesztia dolgában nagyobb koncessziókat tesz. *Krigger* is nyilatkozott. Szerinte a békekötésről terjesztett angol hírek nem felelnek meg a valóságnak s csak az a céljuk, hogy az angol népet a közeledő koronázás alkalmából megteveszsek. *Krigger* azt mondta, hogy

nélküle egyáltalában nem is lehet béket kötni. A boer vezéreknek az az ígérete, hogy kommandókat meg fogják kérzeni, csupán formasszerűség.

Ezekben az egymástól nagyon is eltérő hírekben nem lehet bizni. Konkrét tényekről pedig nem számol be az angol táviró. Csak egy pár statisztikai adattal szolgál, melyek a háború multját és jövőjét illusztrálják. Így a ma kiadott *kék-könyv* szerint a háború az angoloknál eddig *hatszáz és huszonhárom millió fontjába* (körülbelül ötezer millió koronába) került. Továbbá az angol hadügyminisztérium közlése szerint intézkedéseket tettek, hogy mostantól május végéig *10.000 ember*, köztük yeomanry-csapatok, szálljanak hajóra *2000 lóval*. A szállítást tízenegy hajó fogja végezni.

Washington, május 2.

A képviselőházban *Burke*, Pennsylvánia képviselője indítványt nyújtott be, mely szerint az elnök felkérendő, hogy a hajóval elszállított lovakat és ösvéveket hadjósopmpésznek jelents ki és rendelje el, hogy sem a délafrikai hadviselő felek, sem ügynökeik nem használhatják az Egyesült-Államok kikötött állatok és hadiszereket hajóra rakására.

HIREK.

Budapest, május 2.

— BUDAPESTI NAPLO. Április 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Budapesten. Bécsből jelentik, hogy a király május 4-én a delegációk megnyitására Budapestre utazik. Nyolcadikán visszatér Bécsbe, hogy másnap jelen legyen *Mária Krisztina* íchécegnő renonciációján és 10-én az esküvőjén. Május 10-én este 6 felsége visszatartik Budapestre. A király részt fog venni az ideai tengerészeti gyakorlaton, amely június 15-6tól szeptember közepéig fog tartani, de csak a zárógyakorlatra megy Pólabá.

— Szávay Gyula belkötés. *Debrecz*-ből jelentik, hogy az odaváló kereskedelmi és iparkanára tegnapi ülésén iktatta be hivatalába új titkárárt, *Szávay Gyulát*. A közgyűlésen nagyon lelkes volt a hangulat s az új titkár értekes és költői szárnyalású székfoglaló beszédét nagy érdeklődéssel hallgatták. Este *Szabó Kálmán* kamarai elnök az Angol királynő szalodában ebédet adott az új titkár tiszteletére.

— Kiténtetés. A király, mint a hivatalos lap közli, *Benicsky Lajos* pestmegyei alispánnak kitűnő szolgálata elismerésül a *harmadik osztályú vaskorona-rendet*, *Ambrózy Béla* és *Udránszky József* földművelésügyi minisztériumi főmérnököknek pedig a *műszaki tanácsosi* címet adományozta.

— Umberto özvegye kolostorban. Egy párisi lap, a *Petit Journal* azt újságolja, hogy *Umberto* özvegye, *Margherita* királyasszony kolostorba vonul. Ez a hír megerősítésszerű szorult. *Margherita* királyasszony eddig is buzgó teljesítette vallási kötelességeit és temérdek jótékonykéségi akciót kezdeményezett. Nem valószínű, hogy ez kezdeményezéseinek ügyét abbahagyva visszavonulna a kolostor ösönde telénsségebe.

— Angol vendég a miniszterelnöknél. A londoni geológiai társaság elnöke, *Shouboole*, aki a mult évben nagyobb káprát tett Magyarországon, Budapestre érkezett, mert az a terve, hogy Magyarországon angol tőkével gyárat alapít. Az angol tudóst tegnap a képviselőházban *Szöll* Kálmán miniszterelnök is fogadta és megígérte támogatását. *Shouboole* most Kolozsvárra utazik, hogy ott folytassa a tárgyalásokat az Erdélyi Kárpát-Egyesület központjával.

— Munkácsy emlékezte. Május elsőjén, *Munkácsy Mihály* halálának évfordulóján *Dudits* Andor festő és *Ambrosovics* Dezső titkár a Képzőművészeti Társulat megbízásából megkoszorúzták Munkácsy Mihály sírját. A Képzőművészeti-Egyesület szintén koszorút helyezt a sírra. Munkácsy özvegyének koszorúját *Zsülinzky* Mihály államtitkár neje tette le a sírra.

— A perza osztfályfőnök sérelme. Bécsből jelenté tudósíték: *Koerber* miniszterelnök a mult héten válaszolt arra az interpellációra, melyet *Breiter* képviselő *Nerimán* kán perza követ állítólagos üzemelnek ügyében terjesztett be. Ez alkalommal Iro keinek közbeszólat tett, amelyben *Kolischer* perza miniszteri osztfályfőnököt, aki osztrák ember, gyanúsító céjzással illette. *Kolischer*, aki nemrég nyugdíjaztatta magát, tegnap Teheránból Bécsbe érkezett és ma segédei útján felvilágosítást követelt íróltól. A nagynémet képviselő, hír szerint, meg fogja tagadni a lovgasza elégtételt, mert *Kolischer* zsidó. *Kolischer*, aki perza tábortnok is, állítólag a bécsi hadtestparancsnokságot fel fogja kérni, hogy járjon közbe íróval támadt becsületbeli ügyének elintézésében.

— Vámbergy kitüntetése. Londonból táviratozzák: Mint a hivatalos lap jelenti, a király *Vámbergy* Armin tanárt a királyi Viktória-rend díszkormánydörjéve nevezte ki.

— Firokás Gyula jubileuma. Tegnap volt tízedik évfordulója *Firokás* Gyula munkási görög-katolikus püspök székiogialójának. Ez alkalomból a görög szertartásu katolikus magyarok országos bizottsága meleghangu üdvözlő-íratot intézett a püspökhöz, melyben elismeri, hogy a vagyoni tönk széire jutott helyvidéki szlavajku hitestvérek anyagi fölségitése méltán lehetett a püspök kormányzatának a gondoskodásának legfőbb tárgya. A nagy siker, mely e törekvését koronázta, minden időkre az ő nevéhez fűződik. Ehhez a nagy tényhez méltán sorakoznak azok a törekvések, amelyekkel *Firokás* püspök a magyarok hiva leki szükségletét kielégíteni igyekezett, habár ezeket még nem is koronázta teljes siker. Ezek közt az országos bizottság felémlíti, a magyarok hívők közt nagy lendületet vitt magyarnyelvű liturgikus gyakorlatot. 1896. végén, mikor a római szentszék ezt a liturgikus gyakorlatot be tiltotta, minden lehető elkövetett a püspök, hogy a szentszék határozatának megmáltására, vagy legalább enyhítésére bírja. A szent évben, 1900. március havában személyesen résztvett a püspök a római zarándoklatban és a magyar hívők kérelmét mint igazságot ajánlotta be a szent Atyának. Hálásan emlékeznek meg az országos bizottság a püspök 1900. évi november 20-án kiadott magyarságléről, amelyben hiveinek kétségsbévont pártatlanságot megvédelmezte és elismerte. Mint nagyfontossággal bíró tényt említi fel végül üdvözlőirat a Julián-naptár kikészítőbőlését.

— A tőzsde magyarosodása. A tőzsdetanács ma olyan határozatot hozott, amely lépést jelent a tőzsde teljes megmagyarosodása felé. Elhatározta ugyanis, hogy a tőzsdén és a gabonacsarnokban idegen nyelven kiáltott ajánlatokat a hivatalos *írfoolyamok* megállapításánál tekintendő nem fogja venni, egyuttal felhívást intézett a tőzsde közönségéhez, hogy a tőzsdéi forgalomban a magyar nyelvet használják. A tőzsdetanács fenti határozata szankciója egy régebbi felhívásának, amely a tőzsdéi forgalom megmagyarosítására irányult. Eredménye azonban nem volt, éppen a miatt, mert az idegen nyelven kiáltott ajánlatok semmiféle megtorló elbánásban nem részesültek. A tőzsdetanács mai határozata előreláthatólag foganatot teres az a magyar nyelv feltűnő uralmának a börzén is, amely ezzel csak emelkedik sulyban és tekintélyben. Az elismerés o hazafias határozatért főképp *Korossfeld* Zsigmondot, a tőzsde erélyes kezű, kitűnő elnöket illeti, amiért volt bátorsága szembeállni azzal az ósdi, megcsontosodott szokással, amely az ily nagyfontosságú törvényben foglalt intézményben még most is a magyar állam hivatalos nyelvének rovására akart érvényesülni.

— Gróf Szapáry István halála. A magyar főúri világ kimagasló, érdemus alakja hunyt el ma *Alberti*-*Irsán*, gróf *Szapáry* István, aki osnakem két évtizedet át Pestvármegyének volt főispánja. Az ősz főúr 1891-ben közölt le a főispánságról és közzserzeleése azóta kizárólag a főrendiháza szorított, amelynek sok éven át házmágya volt. Utolsó beszédét ott az egyháspolitikai vitában mondotta el, csak röviden okolva meg reformellenes szavazatát. Az utóbbi években már teljesen visszavonultan élt. A telet *Alberti*-*Irsán* töltötte. Tegnapelőtt ott székhűdés érte a ma, délután fél kettőkor kiszendvedett. Elhunytát négy fia, gróf *Szapáry* Péter földművelésügyi miniszteri osztfálytanácsos, *Tibor*, külügyminiszteri titkár, *István* és *Károly* grókok, továbbá leánya, nemeskéri *Kés* Miklós államtitkár felesége gyászoják. Az elhunytat vasárnap délután négy órakor temetik.

Gróf *Szapáry* István 1829. május 27-én született Budapesten, közpályát 1848-ban a külügyminisztériumban *Esterházy* Pál herceg mellett kezdte. A szabadságharc után birtokaint élt, gazdálkodással foglalkozván. 1854-ben nősült, neje *Ráday Borbála* grófnő; 1856-ban kamarási méltóságot nyert, 1861-ben helytartó-tanácsi tanácsos volt. Az újabb alkotmányos korszak kezdetén a volt Jász-Kun kerületék főkapitánya. 1873-tól 1891-ig Pestmegye s 1876-tól 1891-ig egyszersmind Keeksemét városnak is főispánja volt. A koronázás alkalmával aranyarkantus vezetéke avvatott íel. Kormánybiztos volt a rábaszabályozási, szolnok-esonógrad-tisza-jobbparti ármentesítő-társulatnál s hasonló minőségben működött a *Ferenec*-osatornál is. Alelnöke volt a *Tiszavölgyi* társulatnak s a társulatnál a 20 milliók kölcsönkiosztási bizottság elnöke. A magyar tisztviselők nyugdíj-alapjának létesítése körül nagy érdemeket szerzett s az 1885. orsz. kiállításán a pestmegyei lokálitás is nagy részben az ő fáradozásának köszönhető sikerét. 1871-ben Jászberényben a Zagyvára esett két hónvd után minden habozás nélkül a vízbe vetette magát s saját élete kockázatává vált megmentette életiét. E nemes telettől ő felsége legmagasabb elismerésében részesült. Az udvar is több ízben igénybe vette s mint idegenforgalmi-helyettes s mint helyettes főudvarmester működött. 1881-ben a Lipót-rend közpékeresztjét, 1888-ban a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot kapta.

— Megadózották a gáz- és villamvilágítást. Arról értesülünk, hogy a pénzügyminisztériumban nemcsak gondolkodnak egy új adón, hanem már elkészítették a tervezetet is annak, hogy micsoda kulcs szerint fogják behajítani. Arról van szó, hogy megadózották a gáz- és a villamvilágítást. Minden lágot, ami nem mécses, nem fagygyertya és nem petróleumból táplálkozik. A minisztérium tudniillik abból a szempontból indul ki, hogy a gáz- és villamvilágítás már bizonyos fényűzést jelent s ha meg van adóztatva a petroleum, a szegény emberek olaja, hát illendő, hogy fizessen a világításért az is, aki kényelmesebben, drágábban világít. Nekünk, mindenféle adókkal megterhelhet fogyasztóknak inkább az az álláspontunk, hogy az se fizessen a világító olajáért, aki petroleumot éget. A nap elég szépen világít és semmit se kell fizetni érte. A pénzügyminisztérium azonban azt mondja, hogy neki pénz kell. Sok pénz — 6 táplálja köröskörül a többi minisztériumot, az ő vállait nyomja minden állami szükséglet s ilyenformán nem engedheti meg magának azt a lukszust, hogy a magévá tegye a mi érvelésünket. Ezt akceptálni kell — s el lehetünk készülvék arra, hogy a katonai terhek, s adja isten, hogy az iskolák javára is nemskára új adók folynak be az állampénztárba. Új adók, új eimen. Protestálnunk kell azonban jó előre az ellen, hogy mi fizessük meg ezeket az adókat, az a publikum, amelynek a zsebéből például a budapesti gázgyár minden ellenőrzés nélkül, tisztán a maga tetszése szerint valóságos uzsora-jövedelmeket lapátol be a pénztárba. Es minden vidéki gázgyár, mert valamennyi különös privilégiumokat élvez s valamennyi egyedül áll és diktálja azokat az árakat, amelyek éppen jól esnek neki. Konkurencia nincs. Két gyár, két eszhálózat sehol se akad. A villamos világítást szolgáltató telepek szintén megbírták azt, hogy a még drágán mért áram hasznából juttassanak az államnak is. Mind a két vállalkozás megbírja, éppen csak a publikum tulságosan igénybe vett zsebe nem. Az a gáz-számlával meg a villamos világítás számlájával tökéletesen kimerül ma is. Új adót nem bír elviselni azért a bűnéért, hogy fél a petroleumlámpától, s nem a fölleségeiből, hanem nehéz áldozatok árán tökéletesebb világítást rendez be magának.

— A református konvent. Az év. református konvent tegnap folytatta tanácskozásait Kiss Áron püspök és báró Bánffy Dezső főgondnok élneleke alatt. Ezuttal a közjogi bizottság, a tökésegyesítő bizottság, a misszió-, az énekügyi és a fegyelmi bizottságok jelentéseit tárgyalta a konvent és ennek során magáévá tette az erdélyi kerület kérelmét, mely a százszázados főgimnázium újépítésére 375,000 K. állampénzt kíván. A fegyelmi bíróság fölmóltó ítéletet hozott *Benke István*, a Mikó-gimnázium tanára ügyében, akit azzal vádoltak, hogy öszszelérhetetlen természetű és félbajja miatt alkalmatlan a tanításra. Ellenben kéréltetlen volt *Csatáry János* borsod-mezőkereszttesi kántortanító ellen, akinek az a vétké, hogy római katolikus nőt vett feleségül és reverzálist adott, hogy gyermekeit katolikus vallásban nevelteti. Az alsóbírószék Csatáryt nyugdíjgyénevények és tanítói oklevélnék érvényben hagyása mellett hivatalvesztésre ítélte. A konvent fegyelmi bírósága ezt helybenhagyta.

— Reparáció. A Horánszky-család, mint az esti lapokban közölte volt, az Újságírók Egyesületénél lépéseket tett az *Egyetértés* egy közleménye ellen, amelyben a család a Horánszky Nándor iránt tartozó kegyelet megsértését látta. Mint értesülünk, az *Egyetértés* holnap számában a családnak teljes elégtételt adó nyilatkozatot fog megjelenteni.

— A kertészeti kiállítás megnyitása. Holnap, szombaton délelőtt 11 órakor nyitja meg *Jósef* főherceg, az Országos Magyar Kertész-Egyesület védnöke a nemzetközi kertészeti kiállítást. A megnyitást ünnepén ott lesz a számi trónörökös is. Azonkívül *Darányi* földmivelésügyi miniszter és közelítőnk számos notabilitása. Ez a kiállítás márszánynál fogva is meghaladja nemcsak a Magyarországon eddig látott kertészeti kiállításokat, de az Ausztriában rendezetteket is. A kiállítás részletes programja a következő:

Május 3-án, szombaton reggel 9—11 óráig a jury és a kiállítási bizottság gyülekezése a kiállítás területén, a jury megalakul s működéséhez fog, délelőtt 11 órakor a kiállítás ünnepélyes megnyitása, délután 1/2 órakor kezdődik az István főherceg-szállólabában, 5 órakor az egyetemi tívűszekert megtekintése. Odautazás villamos vasuton.

Május 4-én, vasárnap reggel 9 órakor a jury folytatja és befejezi működését, délután 1 órakor a székesfőváros bejeje a Royal-szállólabában. Délután 4 órakor öszszefoglalás a fasor villamos-végállomásánál, honnan indulás a Margitszigetre és annak megtekintésére.

Május 5-én, hétfőn reggel 9 órakor öszszefoglalás a kiállítás területén, onnét 10 órakor együttes indulás a városigeti körönd, a fővárosi sétányok megtekintésére, délután 4 órakor találkozás a Nemzeti Színháznál, Kerepesi-ut és Muzeum-körútánál, vagy a Kálvin-téren, onnét indulás a budai m. kir. kertészeti tanintézet megtekintésére. A kiállítás tíz napig lesz nyitva s ez idő alatt a közönség rendelkezésére áll.

— Kiadótság József Ágot főhercegnél. Az általános egyetemi segélygyelet ösztendői önnállásának alkalmából védőjének, *József Ágot* főhercegnék egy remekművét, bérbe költött, zománczott emlékalbumot nyújtott át ma délelőtt. A segélygyelet kiadótságában voltak: *Zsembery István* előnk, dr. *Hindly Zoltán* és gróf *Khuen-Hédervary Sándor* alelnökök és herceg *Esterházy Rudolf* házagny. *József Ágot* főherceg aki ezuttal először viselte honvédszázadosnagyi egyenruháját, szivesen fogadta az ifjakat, akiknek nevében *Zsembery István* nyújtotta át az emlékalbumot beszéd kíséretében. A főherceg melegen köszönte meg az albumot és isten áldását kívánta az egyesület munkájára. Majd beszédbe elegyedett a kiadótság tárgyával és érdeklődött az egyesület belügyei, az imént megnyitott diák-otthon iránt és reményének adott kifejezést, hogy az új körház mielőbb létesüljön fog. Végezetül meleg kézzorítással bucsuzott el a kiadótság tagjaitól.

— Halász Ignác emlékezete. Tegnap óta díszes sírkö emelkedik a magyar nyelvtudományok oly korán elhunyt kiváló munkása, dr. *Halász Ignác* kolozsvári egyetemi tanár hantján. Az egyszerű, de nemes formájú obeliszket tegnap szentelték be a kobányai új zsidótemetőben, ahol a kegyeletés fűnöp alkalmból az elhunyt nagy tudós barátai, tisztelői, rokonai, tanártársai és tanítványai nagy számban gyűltek öszsz, tiszteletteljes részvétellel környező övezgyét és árván maradt leánykáját. Ott voltak: *Simonyi Zsigmond*, *Melich János*, *Cseengeri János*, a kolozsvári egyetemi tanári kar képviselőiben, *Szilasi Mór*, *Zolnai Gyula*, *Balassa József*, *Tolnai Vilmos*, *Frecskay János*, *Gombóc Zoltán*, *Erdélyi Lajos*, *Pápay József*, *Vikár Béla* stb. Dr. *Fényes Mór* rabbi megkapán *József* beszédben dicsőítette az elhunyt emlékét, kiemelve azt a maradandó értékű munkásságot, amelyet *Halász Ignác* mint tanár, mint tudós és mint a gyermekek felelhetetlen mesemondója kifejtett. Végül pötikus lendülettel szólt arról, hogy *Halász Ignác* lelkeiben nem létezik a te szived itt is érezi azt a szeretetet, amelyet mindnyájk szívében gyújtottál, azt a bánatot, amelybe mindnyájunkat döntöttél akkor, mikor munkás, nemes életed öszszoa váratlan villámcsapástól sújtva derékön tört ketté. S mégis bár korán szöltött el a végzet, a te életed nem volt rövid, mert a te életed „jó mulatság, férőmunka” volt. A hazai tudomány történetében eltörlhetetlen beirtad nemes életed tiszta emlékéit, Rólad is emondhatjuk:

A te szómódra már idős és távoltság nem létezik, a te szived itt is érezi azt a szeretetet, amelyet mindnyájk szívében gyújtottál, azt a bánatot, amelybe mindnyájunkat döntöttél akkor, mikor munkás, nemes életed öszszoa váratlan villámcsapástól sújtva derékön tört ketté. S mégis bár korán szöltött el a végzet, a te életed nem volt rövid, mert a te életed „jó mulatság, férőmunka” volt. A hazai tudomány történetében eltörlhetetlen beirtad nemes életed tiszta emlékéit, Rólad is emondhatjuk:

Nem hal meg az, aki milliókra költi
Dús ének kancsát, ámbar napja mul,
Hanem leróván, ami benne földi
Egy élettés eszmévé finomul.

Ez az élőt eszme a te, nemes idealokért önzetlenül küzdő lelked, becsületös törekvésed, kötelességtudásod nagy tanulsága. Ez fog bennünk mindig új erővel felbújni, valabánszóerő s sírközhöz elzáródókunk. Fogadd tehát még sokszor barátai üdvözlöketek s szellemed maradjon velünk örökké. Isten veled!

A nemes hévvel előadott beszédek mély hatásal voltak a megjelentekre s mindenki még egyszer átérezte egész teljességében azt a pótolhatatlan vesztetést, amely *Halász Ignác* elhunytával tudományos életünket sújtotta.

A szürke márvány-öbelfszken ez a felírás olvasható:

Dr. Halász Ignác
egyetemi ny. r. tanár
a magyar tudományos akadémiának tagja
1855—1891.

továbbá a következő szép sorok *Szécsy Károly* kolozsvári egyetemi tanár tollából:

Elméje tudással, szíve szeretettel
Teli volt örökönk, mégis sohas teit el.
Siratja megtörve búsz övedre, lánya
S minden tanítványja áldón gondol rája.

— Az új főispán. *Kolozsvárról* táviratozzák: Szolnok-Dobokavármegye főispánját, *Deisy Zoltán* ma iktatták be nagy ünnepséggel hivatalába. Az ünnepélyen őt törvényhatóság volt képviselve. A főispán 80 kocsiból álló menet hozta a megyeházára. Az ünnepélyen jelen volt a vármegye öszszes előkelősége. A beiktatás után 400 terítőkű banket következett.

— A jószeffvárosi apátplébános ünneplése. *Kanovics Béla* Mór jószeffvárosi apátplébános e hó 5-ikén hétfőn ünnepeli 70-ik születés napját. A VIII. kerületi jószeffvárosi kör ebből az alkalomból tiszteletileg fog tiszteletlen nála és dr. *Berzeviczy Albert*, a kerület országgűlési képviselője tartja az üdvözölő beszédet.

— Leleplezett zug-versenyiroda. A VII. kerületi kapitányság elítelte *Pajtos Sándor* 46 éves ügynököt, aki a Király-utca 25. szám alatt lakásán engedély nélkül versenyfogadási irodát tartott fenn. Az ítélet tíznapi elzárásra és 200 korona pénzbírságra szöl. Azonkívül elkoboztak tőle 204 korona 50-fillett.

— A drága hus. Új kavardós van Budapest városában a fogyasztó publikum és ezuttal a hentesek között. Alig mult el a zömle-affér, megérkeztek a hushoz — s a mult eseményei arra vallanak, hogy ezuttal se mi leszünk a nagyon is egyoldalú küzdelemben a vesztsek. Mi, akik vásárolunk és sok egyéb ügyes-bajos dolgaink közepette nem vagyunk berendezkedve arra, hogy sokáig tudjunk törődni azzal, hogy drágább lett a hus. Egy darabig zugodtunk ellene, addig tudniillik, míg még új a dolog és az asszony panaszodik az ebéd fölött, aztán belenyugszunk szépen a változathatlanba s eszszük a drága hus helyett a még drágábbat. Enni tudniillik kell. Az nem lukszus, hanem szükséglet s egy bizonyos életrendet csak igen kevés ember változtat meg azért, hogy a maga kis eszközeivel frontot csináljon például a hentesek nagytekintetű testületének. A tény az, hogy a sertésus árát egyáltalában fölemelőtök kilogrammonként nyole krajcárral és némely, különösen keresett jó falat árát pedig 25—30 krajcárral. Ez a jó falat például a rövid karaj. Hogy miért kell nekünk ezután harminc krajcárral drágábban vásárolni a husat, az olyan kérdés, aminek a tárgyalásához nekünk már semmi közünk. Mi fizetünk. A vita a főváros és a hentesek között folyik. A főváros azt mondja, hogy minden árfelemelés indokolatlan zaráolás a hentesek részéről és azzal fenyegetőzik, hogy majd megvédi ő a fogyasztó közönség érdekeit. Azt is olvassuk egy estilapban, hogy nagy esomó sertés érkezik Szerbiából s ez már azt jelenti, hogy a főváros állást foglal a hentesek ellen. No, és mi lesz azzal a nagy esomó disznóval? — A hentesek pedig azt mondják, hogy az öt millió koronával megépített sertésköszsögőhid tönkreteszi őket, hogyha a régi árakon árulják a husat. Eddig egy sertés ölese, tisztítása, elkészítése belekerült nem is egészen egy koronába, ma meg májdnem hat koronával van megterhelve a sertés, mire kijut a vágóhídről. Ezt valakin meg kell hogy vegyék és természetesen mi jámborok vagyunk az a valaki. Így áll e pillanatban a dolog, s hogy mi lesz a vége, az nem is kell talgálni. Fizetünk békeséggel s ha valami új, kedvező alkalom kínálkozik arra, hogy újra felemeljük akár a zsemlye, akár a hus, akár a víz árát, hát mi csak fizetünk. S az a hangulatkeltes, hogy majd megmutatja a főváros, hogy mi mindent tesz a javunkra, tiszta szemfényvesztés. A mirőlünk való nagy gondoskodást azzal kell megmutatni, hogy ne menjen bele szükség nélkül új és új vállalkozásokba a főváros — a mi bőrtunkre. Kellett vásárcsarnok? Szükség volt-e erre az új ötmilliósi vállalatban?

— Tűzlármá egy dohánygyárban. *Filadelfiában* nagy szerencsétlenség okozott egy kis léleértés, amelynek hét halottja és több mint husz sebesülte van. Az egyik dohánygyárban egy siketnéma munkás megsértette a kezét és hogy segítséget kapjon, kezét rázogatva egy csoport munkásnó felé szaladt. A munkásnók azt hitték, hogy tűz ütött ki és ezt akarja tudtukra adni a siketnéma munkás. Nagy tolongás támadt, mindenki menekülni akart és sokan az ablakon ugrottak ki. *Hét munkás meghalt, husz pedig megsébesült*, közöttük három halálosan.

— Iskolatársak találkozója. *Oesterreicher Béla*, az Orsz. Raktárházak Részvételársaság nagybeszerekei raktárainak hivatalnok Nagybeszereken, lakószámuk közlésére szölitja fel azokat az ifjakat, akik a nagybeszerekei felső kereskedelmi iskolában 1901. június hóban vele együtt érettségit tettek.

— A felvidéki inség enyhítésére. *Sátorajva-Ujhelyről* jelentik: Gróf *Hadik Béla* főispán közbenjárására a kereskedelemügyi minisztérium 50.000 korona állami segélyt utalványozott ki, hogy a felvidéki inségeket közmunkával foglakoztassák.

— Halálhöz. Dr. *Murányi Ármin* ügyvéd, a *Képes Családi Lapok* szerkesztője, hatvanegy éves korában meghalt. Ma délután ötödék órakor temették az új zsidótemető halottas házából.

Felelőnk Munkácsy Florának, a Nemzeti Színház tiszteletbeli tagjának gyászva van; kis unokája, Pál fiának négyéves Laici fia meghalt Marosvásárhelyen. A művésznő gyászában öszszinte részvétellel vesznek részt: művésztársai és tisztelői.

Molnár Kálmán székesfővárosi VII. kerületbeli anyakönyvvésztő meghalt Budapesten, 52 éves korában.

— A hentes-segédék sztrájkja. Tegnap, május elsején a hentes-segédék sztrájkba léptek és ma már egyetlen műhelyben sem dolgoznak. Mintegy hatszáz segéd hagyta abba a munkát és a népliget *Szerteczy Gáspár*-féle vendégfoglón üttették fel a sztrájkját. A tanya nagyon élénk és biznak abban, hogy a sztrájk eredményes lesz. Eddig a következő mesterek adták már meg a segédék követelését, a napi 12 órai munkaidőt és a fizetésemelést: *Gohltégy Ferenc*, *Goldreich Fülöp*, *Hoffer Gyula*, *Sapka József*, *Goldschneider Károly*, *Szabó György*, *Gaál Ede* és *Ja*, *Lederer Vilmos*, *Lehbemcsürz Sámuel*, *Föld Lipót* és *Boánár János*.

— Jótékony adomány. *Budai Zádorné* (Budapest) 4 koronát küldött hozzánk az ingyen tej javára. — A szives adományt rendeltetési helyére juttattuk.

— **Ráth Károly halála.** A magyar közéletnek ismert és tisztelt alakja, **Ráth Károly** királyi tanácsos, a magyar kereskedelmi részvénytársaságok kirendelt miniszteri biztos, a kereskedelmi múzeum volt igazgatója, volt országgyűlési képviselő és az iparoszmogalmaknak harminc év óta egyik vezető férfija május 1-én reggel 8 órakor, hosszas szenvedés után meghalt. Ezek óta tartó betegeskedése, amely három évvel ezelőtt születésével kezdődött, az utóbbi időben mind súlyosabbá vált, míg végre a halál 64 éves korában megváltotta hosszas szenvedéseitől. Az elhunytat felesége, született **Végi Gizella**; fia **Ráth István** törvényszéki bíró és **Ráth Imre** főhadnagy; vejai dr. **Molnár Akos** ügyvéd, országgyűlési képviselő, **Krisztinkovits Béla** műszaki számvizsgáló és ezek feleségei, valamint bátyja **Ráth György** főrendiházi tag, az Iparművészeti Társulat elnöke és öccse, **Ráth János** földbírtokos gyászolja. A család gyászában osztozkodik az egész ország iparosága, melynek az elhunyt 30 éven át vezére volt. Elhunytáról az **Országos Iparegyesület**, amelynek régebben alelnöke, legutóbb igazgatóság tagja volt, külön gyászjeleket adott ki, ugyanzintzen külön gyászjelentést adott ki a Fővárosi Iparoskör is. A temetést is az Országos Iparegyesület rendezi, a budapesti kereskedelmi kamarával együtt, amelynek az elhunyt huszonekét évén át volt alelnöke. **Szterényi József** miniszteri tanácsos meleg hangon fejezte ki részvétét.

Az elhunyt ravatálát a **Fővárosi Iparoskör** (Kerepesi-ut 30. sz.) dísztermében helyezték el. A székesfőváros tanácsa a megboldogultnak, ki hosszú éveken át törvényhatósági bizottsági tag és a közigazgatási bizottság tagja volt, díszsírhelyet szavazott meg. A temetést a római katolikus vallás szeritása szerint szombaton délután négy órakor lesz.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara, amelynek **Ráth Károly** évtizedeken át alelnöke volt, az elhunyt ravatálára díszes koszorút helyezett és a temetésen testületileg vesz részt. A temetésen **Thék Endre** fogja az Országos Iparegyesület nevében a temetőben a gyászbeszédet tartani.

Az özevgynek részvétüket fejezték ki többek között a vidéki összes ipartestületek és iparkamrák, amelyeknek nagyrésze küldöttségileg képviselteti magát a temetésen. A fővárosi iparoskör ma este 6 órakor tartott rendkívüli választmányi üléséből kifolyólag 20 tagú küldöttséggel adotta át az özevgynek az iparoskör részvétét kifejező jegyzőkönyvi kivonatot. A küldöttséget királdi **Herz Zsigmond** vezette, aki szép beszédet intézett az özevgyhez és a gyászoló családhoz.

— **Kárpáti Lapok.** A magyar görög-katolikus nemzet irányu újságja, az ungvári **Kárpáti Lapok** a görög-katolikus husvét alkalmából tartalmas irodalmi melléklettel jelent meg. *Mi mind valánk* című érdekes és változatos mellékletet **Prodan János** szerkesztette a nemos ügyhöz méltó buzgóssággal.

— **Az országos honvédségi egyesület** mu dében tartotta évi rendező közgyűlést **báró Dohus Zsigmond** elnöke alatt. A közgyűlésen többek között megjelentek **báró Harkányi Frigyes**, **báró Podmaniczky Frigyes** és mások. A közgyűlés határozatképességének konstatálása után **Déry Béla** tükár bemutatta az évi jelentést, amelyből kitűnik, hogy az egyesület tavaly összesen 1376 esetben 23.748 korona segélyt osztott ki. Az egyesület vagyona 272.400 forintra rug. A közgyűlés a jelentést tudomásul vette s a felmentvényt minden irányban megadta. Közgyűlés után rendező felügyelő-bizottsági ülés volt, melynél száznál több segélyért folgomódó kapott rendkívüli segítséget 2000 korona erejéig.

— **A lovasútnap.** A Hunyadiak-korabeli lovasútnap alkalmából, mely a Klotild-szeretház javára május 16-án és 17-én lesz, a Tattersall kellő berendezés és díszítés befeljesítéséhez közeledik. A dekorációsán mindenütt tökéletes sikerrel alkalmaták a XV. századbeli renaissance-stílust. A terem világítását külön az alkalomból felállított villanytelep fogja szolgáltatni, melynek áramából a villamos lámpák energiájának a teremben parafény őrászatant. Az ünnepélyt, melyben a királyi ház több tagja is közre fog működni, ő felsége mindkét estén ki fogja tüntetni megjelenésével. A közönség rendkívüli érdeklődést tanúsít az előadások iránt és a jegyek túlnyomó részét máris lefogalta, különösen a páholyok iránt oly nagy a kereslet, hogy a rendezőbizottság az ebbeli igények kielégíthetése végett indítatta látta magát arra, hogy a megévő páholyok számát szaporítsa. E végből a már létező páholyosor előtt még 40 újabb páholyt állított fel, melyeknek árát 150 forintban állapította meg. A rendezőszék a változásra való tekintettel lelkéri mindazokat, akik páholyokra előjegyeztek, szíveskedjenek a Carroussel-íródával tudatni, hogy 150 forintos páholyokat kívánának-e, avagy pedig az eredetileg jegyzett páholyokat óhajtják-e megtartani. A megrendezésre álló páholyokra és földhözvekre előjegyzéseket elfogad a rendezőbizottság Carroussel-íródája (Nemzeti szálló, Váci-utca); és előjegyzések alkalmával a pontos lakcímet és a kívánt helyek címét (páholy: első sorban 150 forint, a második sorban 100 forint, támlásé: az első sorban 35 forint, a második sorban 20 forint) is bejelentendő.

— **Montepin meghalt.** Egy egész könyvtárra való rémregény s nagy vagyon az, ami Montepin Xavier után maradt. A rémregényeket nem olvassa ezután senki s a vagyon az örökösök fogják élvezni. Mindössze ez az, ami Montepin nekrolójának a magva lehet. A dráma a tébolydában, A vörös boszorkány, A kreolnó leányai, a Hare a milliókért című regények szerzője ma, hetvenkilenc éves korában meghalt Párisban. Bizonyosan akad néhány ezer magyar is, aki mélyen fájjalja halálát, hisz Montepin könyveit nálunk is nagy szeretettel olvasták azok, akik a borzalmas szituációkban és a gyilkosságok szemléletében gyönyörködni tudnak. Montepin a maga irodalmi fajtáját pompásan kezelte. Mestere volt az érdekeslyél helyzetek kitalálásának s fantáziája, melylyel mindig a borzalmas és hajmeresztő bűnök mélységeiben járt, le tudta kötni az érdeklődést. Az a nagy vagyon, melyet könyveiből gyűjtött, igazolása a rémregények nagy kedveltségének s elterjedtségének.

— **Az ó-budai takarékpénztár sikkasztója.** Az ó-budai takarékpénztár sikkasztó főkönyvelője, **Adler Károly** tudvalegőleg nyomtalanul eltűnt a fővárosból, amikor attól kellett tartania, hogy bűnös manipulációja kiderül. Az eltűnés után **Augenstein Soma**, az intézet igazgatója, agyonlőtte magát, a közönség pedig, amely megrémült a két esemény hallatára, megstromolta pénzéért a takarékpénztárt, amely kétségesen visszafizette a betéteket. Adlert azóta mindenfelé keresték, de nem találták meg. Tegnap végre Budán, a Tabánban, egy erősen feloszlanak induló férfi holttestét vetették partra a hullámok. A holttestnél megjelentek a rendőrség emberei s kiszállították a törvényszéki orvostani intézetbe. Itt vizsgálat alá vették s bár arca felismerhetlenségig el volt torzulva, mégis az a gyanú jött támadt, hogy a holttest **Adler Károly**. Azonnal kihívták az orvostani intézetbe a **Vadászkürt**-szállóból, ahol Adler lakott, a személyzetnek azokat a tagjait, akik Adlert ismerték. Ezek aztán a holttest ruházatának egyes darabjaiból, különösen ingéből, kalapjából és cipőből *kétséget kizárólag agnosztálták Adler Károlyt*. Az agnosztálást az tette lehetővé, hogy Adler ingen és kalapján ott voltak az öngyilkos nevének kezdőbetűi, továbbá ugyancsak ezeken, valamint a cipőkön is azoknak a cégeknek nevei, amelyeknél Adler vásárolni szokott. Az illető ruhadarabokat egyébként az illető cégeknek később kihivott képviselői is felismerték s megállapították, hogy azokat Adlertnek adták el. Az öngyilkossá lett sikkasztót felboncolása után el fogják temetni.

— **Szerkesztőváltás.** Az *Egyetértés* című politikai napilapnál május 1-jével az a változás állott be, hogy **Eötös Károly** után, aki szépirodalmi fömunkatárs gyanánt szignálja a lapot, **Fenyő Sándor** lesz a főszerkesztő. A felolós szerkesztő **Szász József**.

— **Letartóztatott karmester.** A fővárosi rendőrség pár nappal ezelőtt letartóztatta **Nohn Józsefet**, aki az ismert **Nohn és Pichler**-féle polgári zenekarnak volt karmestere, később pedig egy előkelő fővárosi divátáru-cégnél volt a rajzolója. **Nohn József lopás miatt került a rendőrségre.** Vele együtt vád alá került a kedvese, egy vidéki színésznő is, aki valamikor a főváros egyik külvárosi színházában működött. Az Erzsébet-tér 5. szám alatt van **Joel Adolf és fiai cég** vállalkozásában **Nohn József** volt karmester. Nohn évi 5400 korona fizetésért divatmintákat rajzolt a cég által készített kelengyékhez. A tulajdonosok nemrégiben észrevették, hogy sok drága holmi, selyem és csipke-áru tűnik el az üzletből. Mikor kárunk már többszer koronára rugott, jelentést tettek a rendőrségen, amelynek csakhamar sikerült megállapítania, hogy a **tolvaj Nohn József**, akinek Kemnitzer-utcai lakásán egész tömeg értékes holmit találtak a házkutatás alkalmával. Nohn, akinek felesége és két felnőtt leánya van, letartóztatott, ugyanakkor kiküldték az üzletben levő iróasztalt és annak fiókjában egy Kőszegen működő színésznő, **Makó Rozsi** nevére szoló egész csomó postai földadói-venyényt találtak. Ott tartogatta Nohn a színésznőnek hozzá intézett leveleit s amelyekből kitűnt, hogy a férfi a lopott holmit kedveséhez Kőszegre küldözte értékesítés végett. Kőszegről kapott értesítés szerint, ott a budapesti államrendőrség távirati megkeresésére házkutatást tartottak az illető színésznő lakásán és sok olyan holmit foglaltak le, melyek a Joel-cég rakatárából valók. A színésznő, aki időközben eltávozott társulatával Kőszegről, azzal védekezik, hogy nem sejtette, hogy Nohn ezeket a holmikat lopta és csak miután töltös mennyiségben kapta őket, adogatott el belőlük egy csomót társnőinek és ismerőseinek. Mindazonáltal orgazdaság címén ellene is tolyk a nyomozás. A letartóztatott karmestert azóta átkísérték az ügyészséghez.

— **Öngyilkosság egy ügyvédi íródában.** Ma délután történt Bécs IX. kerületének egy keresett ügyvédi íródjában a következő, egyelőre felderítetlen öngyilkosság, **Gödel** Gusztáv kávéháztulajdonos

az ügyvéd városovájában föbelőtte magát, miatt gazdasszonya, akivel évek óta együtt élt, bent volt az ügyvédnél, hogy Gödel ellen pert indítsón becsület-sértés miatt. A rendőrség megindította a vizsgálatot, de eddigelé még nem jutott nyomra.

— **Régi falstetmények.** Értékes leltre bukkantak **Nyír-Acsád** községben. Az ottani református templomot most renoválják, a belső vakolatot is leszedték, közben meglepetéssel látták, hogy a vakolat helyén festmények bontakoznak ki. Egyik kép a Golgotahát ábrázolja, Krisztust a két latorral mellette egy koporsó és egy repülő angyal; több szentképet is találtak, majd egy pap képét, amint a szószéken prédikál. A falstetmények még most is teljesen ép állapotban vannak. Az értékes leltre föl ériesítették az országos emlékeket fenntartó bizottságok, amelyek megbízásából **Gró Antal** jár a helyszínén, aki megvizsgálván a képeket, úgy nyilatkozott, hogy a festmények 7-800 év előtti időből származnak, amikor a templom még a katolikus egyházé volt.

— **Dráma a Király-utóban.** Megindító családi dráma történt ma délelőtt kilenc óra tájban a Király-utca 14-ik számú házban. Egy aggastyán akarta elpusztítani a saját fiát, aki elmebeteg volt s azután önmagát. **Róth Dávid** nyolcvan éves magánzó lőtte föbe kétszer Kálmán nevű 22 éves fiát s azután két golyót a saját fejébe bocsátott. Mindkettő a Rókus-kórházba vitték élevesélyes sebeiivel. Megható az a nyilatkozat, amelyet az aggastyán a Rókus-kórházban jegyzőkönyvbe diktált:

— Azért akartam — ugymond — agyonlőni a fiamat, mert elmebeteg s óriási fájdalmat okozott volna nekem, ha az örültek házába kellett volna vinnem. Saját magamat pedig azért akartam elpusztítani, mert a fiam nélkül nem tudok élni.

Róth Dávid, aki régebben egyik legkeresettebb rézművese volt a fővárosnak, annyi vagyonot szerzett mesterségével, hogy gondtalanul élhetett öreg napjaira a családjával, amely két fiúból és két leányból állott. A király-utca 14-ik szám alatt lakott a sógorasszonyánál, **Róth Ignác** nével két fiával, akik közül az idősebb, **Sándor** biztosítási hivatalnok. Ifjabb fiát **Kálmánt** fogtechnikusnak képezette ki az öreg **Róth**. A fiun azonban egy idő óta az elmebaj jelei mutatkoztak. Pár héttel ezelőtt a dr. Glüek-féle szanatóriumba adta be az öreg **Róth** a fiát, de mivel a hidegvíz kúra nem segített rajta, ismét haza vitte. Tegnap azután ismét megvizsgálta egy orvossal, aki kijelentette, hogy azonnal a tébolydába kell vitétni a fiút, mert veszedelmes lehet a családra nézve az otthonlété. Az öreg **Róthot** nagyon elkeserítette ez az orvosi vélemény és úgy szóló a többi gyermekeinek:

— Sohasem fogom megengedni, hogy Kálmánt az örültek házába zárják. Nem tudnám tulélni azt a pillanatot, amelyben elvinnék mellőlem.

A családtagokat nagyon meghatotta az öreg urnak és a nyilatkozata, azonban senki sem gondolt arra, hogy az öreg olyan sötét tervet forgat az agyában. Ma reggel 9 órakor, amikor az utcára néző hálószerobában egyedül maradt beteg fiával sötét tervének végrehajtásához fogott. Elővette szekrényéből hatlővelű forgópisztolyát és oda ment a fiához, aki az ágyban aludt. Gyors elhatározással az alvó fiu jobb halántékához szorította a revolver osvét és elsütötte, azután a fiu bal halántékába röptett egy golyót. A lövések zajára berohant ösv. **Róth Ignác** és az öreg ur sógoronja és éppen akkor nyitott a szobába, amikor az aggastyán a fejéhez illesztette a revolvert, amely a következő pillanatban eldőrdült és az öreg vértől elboritva roskadt fia ágya mellé. A szerencsétlen fiúnak még volt annyi ereje, hogy kimászott az ágyból s a földön fetregő atyjához csuszott, e szavakkal:

— Apám, apám, mért tetted ezt velem!
Azután ő is elvesztette eszméletét.

A család többi tagjai a mentőként telefonáltak, akik pár perc alatt kiűnt voltak a dráma színhelyén. A mentő-orvosok még életben találták az apát is, a fiát is. Első segélylyel ellátták őket, azután mind a kettőt a Rókus-kórházba szállították. A fiatalember haldozik, az öreg ur állapota is életveszedelmes.

— **Uránia-sorsjáték.** A május elsőjén reggel kirándult közönséget kedves meglepetésben részesítette az Uránia Magyar Tudományos Egyesület. A Városligetben s a Margit-szigeten egy kis füzetet osztogattak, mely az Uránia-sorsjáték fölö tájékoztatja az olvasót — szövegben és képekkel. A képek magyar festőművészek (Loiz Károly, Nagy Zsigmond, Deák-Ebner Lajos, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Réthi Lajos, Jantyk Mátvás, Zemplén I. Tivadar, Kézdi-Kovács László, Kerstock Károly) eredeti műveinek sikerült reprodukciói; a szöveg elmondja, mi mindent lehet nyerni az Uránia-sorsjátékban (eredeti szoborok, iestmények és rajzok, metszetek, bronz-, arany-, ezüst-, márván-, elefántcsont-, üveg-, ötvös-, keramikai és textil-munkák) egy koronáért. Egy korona az ára egy Uránia-sorsjegynek, mely június 1-éig, a huzásig kapható a főváros minden nagyobb dohányzószéjében, valamint az Uránia-egyesület sorsjegyi-irodjában (VIII. ker. Kerepesi-ut 21.)

— A szociálisták és május elseje. A szociálisták május elsejét az idén is megünnepelték. A nemzetközi szociáldemokrata-párt hívei délután két órakor gyülekeztek az Új-vásártéren és három óra lehellet, amikor hatos sorokban felállva megindult a menet, amelyben mintegy 10-12 ezer ember vett részt s amelyet kerékpárosok nyitottak meg. Azután következett a pártvezetés: *Bokányi, Welner, Garami, Grossmann és Israel* Jakab utánuk a szervezetek beláthatatlan hosszú embertömege. A menet élén hatalmas pirosgyűrűvel fehér lobogót vittek, a különböző szervezetek pedig feliratos táblákat. A többiek között a következő feliratosok lehetnek látni:

— Kenyeret és jogot! — S. S. S. — Választói jogot a népek! — Eljen a világmegváltó szociáldemokrácia stb.

A menet a Kenyérmező-utóán át kivonult a Kerepesi-útra, ahonnan az Erzsébet- és Teréz-köruton át beordultak az Andrásy-útra. Itt, az Oktogonon találkoztak a szociáldemokrata párt az újjászervezőkkel akik a Kalvin-térről indultak el. Az újjászervezők megvárták, amíg a nemzetköziek elvonulnak. A rendőrség összehúzódtól tartott és kordont vont az Andrásy-úton. Erre azonban nem volt szükség, mert a két párt, mintha észre sem vette volna egymást, csendben elvonult egymás mellett. A nemzetköziek a Stefánia-úton át vonultak a Hermina-kertbe. Utközben a menet munkásdalokat énekelt. A Stefánia-ut egészen kihalt volt. Egyetlen fogatot sem lehetett látni. A Hermina-kertben *Bokányi* Dező tartott ünnepi beszédet, majd a dalárdá énekelt és különböző szavallatokat tartottak. Az ünnepség mindvégig rendezben ment és késő este volt, amikor a szociálisták tábora eloszlott. — Az újjászervező szociálisták a Kálvin-téren gyülekeztek és három órakor indult el a menet, amelyben mintegy 4-500 ember vett részt. A szociálistáknak ez az úrvárosa a Múzeum- és Károly-köruton, az Andrásy-úton, Teréz köruton, Szondi-úton át vonult a Hermina-úti Zöld vadász vendéglőbe, ahol dal- és szavallat mellett ülték meg május elsejét. Itt is teljes rendezben ment végbe az ünnep és a kivonult nagyszámú rendőrségnek nem volt oka a közbelépésre.

— Nemzetközi fodrász-verseny. A francia fodrások Londonban a akult klubja, *Henrik* peszi herceg és a francia követ védnöksége alatt jótékony célu ünnepet rendezett, amelynek egyik érdekese pontja a nemzetközi női fodrászverseny volt. Előkelő hölgység volt jelen. Véletlenségből úgy esett, hogy a négy díj közül, amelyet a koronázás alkalmából viselendő legjobb frizura-modellre tűztek ki, egyet nyert el francia. Az első díjat egy angol a másodikikat egy holland a harmadikat egy német s a negyediket ismét angol ember vitte el.

— Vasúti és Hajózási Híradó. Ilyen címen tartalmaz szaklap indult meg *Németh* Frigyes és *Wesselényi* Géza szerkesztésében. Az új lap díszbású és áruforgalmi szakdolgozokkal foglalkozik különösen. Kiadóhivatala: II., Zsigmond-utca 11.

— Elszabadult bivaly. Nagy rémületet okozott ma délután a főváros utóán egy hatalmas bivaly, amely a közvágóhidról szabadult el s végig vágatott egy csomó utcán, amíg végre megtudták valahogy fékezni. Délután fél kettőkor szabadult el a bivaly a közvágóhidról. A vásárpénztár tulajdona volt a nagy állat s ott volt egy cölöphöz láncolva. Valahogy eltépte a láncát s a Soroksári-utcán, Kálvin-téren, Múzeum-köruton s Váci-köruton át rohant, halálra félelembe ejtve a járókelőket, akik hanyathomlok menekültek a megvadult állat elől. A Kerepesi-út és Múzeum-körut sarkán álló lovasrendőr utána vágatott az állatnak s kardjával több helyen megvágta, de az még csak dühösebbé tette a bivalyt, amely a Károly-köruton át a Váci-körutnak tartott. Az Andrásy-út sarkán álló lovasrendőr is karddal ment neki a bivalynak, de nem sok kárt tett benne. A Váci-körut 36-ik számú ház előtt egy csomó munkásember végzte a hurco kodást. Ezek — látva a megvadult állatot — kötelek szereztek és hurkot vetettek a bivaly nyakába. Így sikerült csak valahogy ártalmatlanná tenni és visszavinni a közvágóhidra a szőkevény bivalyt.

— Pusztító forgószél. *Kalkuttából* jelentik, hogy *Dacca* városában és a körülfekvő községekben heves forgószél pusztított és 418 ember életét vesztette. A természet teljesen megsemmisült.

(x) Takarmányrépamagvak fójai, mint obrordorfi, eckendorfi, olajbogyócaika stb. úgy impregnált, mint nem impregnált minőség és legkitűnőbb osiraképességben *Mauther Odón* cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapestben még kaphatók. A jelenlegi előhadat ideignyél az impregnált mag vetése ajánlatosabb, mert gyorsabban és jelentősen erősebb osirakkal kel, mint a nem impregnált répamag.

A Turul felszállása.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, május 2.

Napsugaras májusi reggel kedvezett a Magyar Aero-Klub léghajója, a *Turul* első légiútjának. amelyre tegnap reggel 7 órakor indult a Margitszigetről. Nagy sürűségben tolongott a sziget hídján már csak reggel a sok nép, fogat fogat után robogott az alsó vendéglő mellett eiterülő térségre, ahol csakhamar egész kocsitábor verődött össze. A sportlepel tribünjén és előtt pedig ezekre menő közönség gyűlt egybe. Hajnalhamvas, gyönyörű asszonyok, fide leányarok a reggel erős levegőtől kipirult arccal figyelmesen nézegették *Lipót Szalvátort* löherceg léghajóját, a *Meteor* és a *Turul*, amelyek erősen lehorgonyozva, mozdulatlanul álltak a tribün előtt levő térségen. A *Turul* gömbje, amelyet kétós gummis gyapotszövet borít, 1300 köbméter gázt tartalmaz. Mind a két léggömböt tegnapelőtt reggel töltötték meg a lipótvárosi gázgyárban, ahonnan nagy ügygel-bajjal szállították át a szigetre. Ott a fák közé költözték a léghajókat, hogy esetleg egy hirtelen támadó szélvihar el ne sodorja és csak tegnap reggel vitték a sportlepelre.

Háromnegyed hét órakor megjelent a sportlepel *József Agost* löherceg, nejevel *Augusta* löhercegnővel. A löhercegen nyoma sinos már a nemrég kiállott betegségeknél Honvédnagyi egyenruhában volt, a löhercegnek pedig szürke ruhát és rövid hársnykabátot viselt. A zenekar a löhercegi párt a *Göterhalteval* fogadta. A löherceg és neje is az arisztokrácia több tagjával beszélgetett, amíg nem jeleztek *Lipót Szalvátort* löherceg érkezését. A tribün előtt gróf *Széchenyi* Béa, a Magyar Aero-Klub elnöke fogadta a löherceget, akinek megköszönte, hogy elvállalta az egyesület védnökségét és hogy a főlzállásnál léghajójával, a *Meteorral* szíutén részt vesz. A herceg sa, avariatának adott kifejezést, amiért német nyelvben kelvő beszélt és kijelentette, hogy örvend a klub megalakulásának. Szivesen támogatja az egyesületet munkásságában és örömmel vesz részt a klub első léghajójának kipróbálásánál. Az üdvözlések után a vendégek a *Turul* léghajóhoz mentek. Itt *Itjabb Toimay* Lajos, a Magyar Aero-Klub első kapitánya puszgólélt poharat adott *át Augusta* löhercegnőnek, aki a habzó italal ledöntötte a *Turul* kosarát, aztán bangosan, tisztán csengő magyar szóval mondta:

— Szerencsés utat, *Turul*! Indulj utadra!

A kereszteleés után utázkatonák állták körül a *Meteor*, amelyre *Lipót Szalvátort*, gróf *Malajtk* László és *Kvdl* Sándor tüzérfőhadnagy szálltak be. A katonák adott jeire megragadták a léghajó köteleit és leoldották azokról a homokkal tett zsakkokat. Ezután kis iránymutató léggömböket bocsátottak el, amelyek a csendes szelölőben lassan szállottak Ujpest irányába. Aztán felhangzott a Rákóczy-induló, ezernyi amatőr-fotografus a léghajóra irányította a gépét, a közönség éjenezni kezdett és a léghajó méltóságtelelesen emelkedett a magasba. *Lipót Szalvátort* löherceg katonaspikáját tengerre küszönte meg a közönség óvációját. A léghajó délnyugati irányba indult, mintegy száz méternyi magasságban aztán hirtelen északkeletnek fordult és úgy haladt Ujpest felé.

Néhány perc múlva a *Turul* is elkészült utjára. Kosarában *Toimay* Lajos, *Lisenyi* Danó Tihamér és *Hinterstoissert* Ferenó százados, a bécsi katonai léghajózási intézet vezetője lojlattak helyet. A zenekar a Himmusz játszóta, miközben a *Turul* elindult utjára. Eleinte a *Meteor* követte, de csakhamar följö emelkedett 3000 méter magasságba. A *Meteor* eleinte aránylag kis magasságban a Duna mentén haladt, majd 4000 méter magasságban — 17 fok hőmérséklet mellett uszott Pomáz felé. Az erős hideg következtében aztán Havannánál 12 óra 10 perckor leszállt. A *Turul* Gödöllőre, majd Vác felé haladt 3500 méter magasságban, ahol a légmérő higánya közel járt a — 20 fokhoz. Szent-György és Tuza között aztán leszállt 11 óra 45 perckor. Tuza lakosai közül vagy 500 ember sereglett össze és szolgálatkészen segédkezett a leszálló utasoknak.

Este az Országos Kaszinóban lakomára gyűltek össze a klub tagjai. A lakomán részt vett *Lipót Szalvátort* löherceg is.

Mindakét léghajó postagalambokat vitt magával, amelyeket *Jandavrek* Vince, a Kolumbia-kör alelnöke és *Maloschik* Ferenó bocsátottak a Magyar Aero klub rendelkezésére. A postagalambok különböző időközben a következő sürgönyöket hozták a magasból.

Balon Meteor. 7 óra 25 perc. Buda felett 500 méter. Král főhadnagy. Ezel a sürgönyzelei 61-ik számu postagalamb 7 óra 50 perckor érkezett. — 7 óra 30 perc Buda felett 600 méter. Ezt a sürgönyt a 90. számu galamb pont 8 órakor hozta. — 8 óra 40 perc Budapest felett 800 méter. Hozta a 49. számu posta galamb 8 óra 50 perckor.

Balon Turul. O-Buda felett 2400 méter magasan,

bőmérésék 8-6 C°. A léghajón mindenki friss. Felsőes látvány. Léghajós üdvölet: Hinterstoissert százados. A galambot 8 óra 10 perckor eresztették el és 8 óra 30 perckor érkezett. Főth felett, 8 órakor, 3100 méter magasan, hőmérséklet 18 C°; remek kiállítás egész Pestnyegre felett, a Duna Komáromig látható. *Hinterstoissert* százados. A galamb érkezett 9 óra 30 perckor Isaszeg felett, 9 óra 45 perckor, 3500 hőmérséklet 17-4 C° Feleltünk felhőzet. *Hinterstoissert* százados. Galamb érkezett 10 óra 4 perckor.

Az Aero klub különösen a tegnapi ünnepség sikerén felbuzdulva, minden hónapban rendez egy hivatalos felszállást, amikor a kapitányon és segédjein kívül a kiránduláson részt vesz mindig egy klubtag is. A *Turul* azonban, egy vizsgázott aero-kapitány vezetésével beérad a magánuszemélyeknek is. Tegnapi a *Turul* megfőlése és a szigetre való szállítása körülbelül 300 forintba került.

A szíami trónörökös Budapestben.

Budapest, május 2.

A szíami trónörökös tegnap, osütörtökön az Országos Képtárban tett látogatást. Az Akadémia épületének beáratánál *Wlassics* Gyula valóság és közoktatásiügyi miniszter és *Terey* Gábor, az Országos Képtár igazgató őr fogadták. A herceg az Akadémia nagyertermé nézte meg s különösen *Lots* Károly iestményei nyerték meg tetszését. Egy teljes óráig időzött a herceg a képtárban s elmenetelekor így szólt:

— Ez a képtár nem olyan nagy, mint a bécsi, de kvalitásra eisrendül.

A szíami trónörökös ezután *Wlassics* miniszterrel és kíséretével a *Nemzeti Múzeumba* hajtatott. A Múzeum főlőpségtárában a *Szalay* Imre miniszteri tanácsos, a muzeum igazgatója fogadta a trónörökösöt. A lőpségtárában az igazgató bemutatta a trónörökösnek a muzeum egyes osztályainak igazgatóit, majd megmutatta ezután a főrendiház termét.

A főrendiház terméből a képtárba ment a herceg és kísérete. Itt nagyon tetszelt a hercegnék a négy első terem, melyekben a modern magyar iskola jelen századbeli festőinek képei vannak elhelyezve. Innen a régiség tárába mentek, hol a különböző korzakok régiségeit mutatták meg a régi magyar email munkákat, Bem tábornok kardját, melyet a cár ajándékozott a Muzeumnak. Sokáig nézte Erzsébet királyné ruháit és albumát. Távozásakor katonásan tisztelgett majd megköszönte *Szalay* igazgatónak a kálai oisást és eltávozás kíséretével.

Délután egy órakor az Iparművészeti Múzeum illői-uti palotájába hajtatott a trónörökös, *Wlassics* miniszterrel itt *Radisics* Jenő miniszteri tanácsos, az Iparművészeti Múzeum igazgatója fogadta és kalauzálta. A herceg alaposan megszemlélte a muzeum téri és rendkívüli érdeklődéssel kísérte *Radisics* igazgató angol nyelvű magyarázatait, különösen a magyar stíli tárgyakról. A délután folyamán a Margitszigeten volt a herceg, melyet automobilon járt be.

Ma délelőtt tíz órakor külön udvari vonaton Gödöllőre utazott a herceg. Tiszteletere a pályaudvaron megjelent *Darányi* miniszter, aki a trónörökösöt Gödöllőre is elkísérte. A herceg gyönyörű koszorut vitt magával, melyet Erzsébet királyasszony szobrára tett le.

A trónörökös a megérkezésnél *Nick* Ede jóság-felügyelő és *Kapczy* főszolgabíró fogadták. A pályaháztól a vadászpadalom és a jóságigazgatóság loगतain a szertőli mentlepelre hajtatnak, melyet *Darányi* miniszter kalauzálásával megtekintett a trónörökös. Innen a pályaudvarhoz hajtatnak vissza s a sz udvari várőretemben vilásgreggellit ettek. Ezután az állami nyuktetépet, majd az állami méhészetet nézték meg s innen visszahajtatnak a várkastélyba, hol a trónörökös loगतására *Galle* Antal főfelügyelő és *Honer* György udvari főfelügyelő jelentek meg. A királyi kastély megtekintése után a trónörökös kíséretével az Erzsébet királyi szobrot nézte meg s elhelyezete hatalmas koszoróját a szoborra.

A park megsemlélése után a herceg és a társaság a haraszi majorhoz hajtatott, ahol a tehenészetet mutatták be. Az erdei tisztáson népnőpnyélt rendeztek s Gödöllő legszebb leányai és legényei járják a csárdást egy ógánymuzsikaszó mellett a herceg tiszteletere. Egy osinos béreseány, *Horváth* Rozsi a hercegnék nemzetiszíni szalaggal átkötött csokrot nyújtott át, míg más leányok a kíséret minden tagjának egy-egy kisebb csokrot adtak. A herceg és kísérete megtekintették a bográcsokat is és valamennyien megköszönltek az izletesnek találtak a báránypörköltet.

A népnőpnyélt megtekintése után a herceg ismét a pályaudvarra hajtatott és különös megeledésének s köszönetének adva kifejezést, a nagyszámú közönség hársány éjenezése közt este 6 órakor visszautazott Budapestre.

Este nyolc órakor a herceg és kísérete megjelent a Park-klubban, ahol tiszteletere, a klub disz-

termében Mátyás lakomát rendezett gróf Szapary Pál. A lakomán jelen voltak: Száll Kálmán miniszterelnök, Darvasi Ignác, gróf Zichy Jenő, gróf Bathányi Lajos, gróf Zselényszky Róbert, gróf Apponyi Lajos udvarnagy, gróf Apponyi Gyula, gróf Eszterházy Mihály.

A számi trónörökös látogatását az Operaházban a holnap előadásra is várják. Az előadást a *Hunyadi László* nyitányával kezdik, azután bemutatják a *Bánk* és első felvonását W. Kramer Teréz, *Diánsz H. Berta, Ney, Kiss, Szedárdi* és *Kornai* közreműködésével, végül pedig Mádernak *Szerelmi kaland* című balletjét adják elő.

Furcsa cikk.

Budapest, május 2.

Gróf Zay Miklós, volt országgyűlési képviselő a *Huszadik század* legújabb számba terjedelmes tanulmányt írt ezzel a címmel: *Korona és kard*. A cikk erősen támadás Ferenc Ferdinánd trónörökös ellen. Minthogy előreláthatóan sokat fogunk még beszélni róla, lényegét a következőkben ismerjük:

Közép-Európának bizonynyal két legérdekesebb országa az osztrák és a magyar birodalom. Akár egy februrái álarcs-bálna, a legellentétesebb természetűre és hajlamokra nézve egymástól ellentétes elemek találkoznak benne. Német és cigány, magyar és orosz, olasz és horvát, lengyel és oláh járja ott nemzeti táncát, melyhez az ugynevezett európai koncert szolgáltatja a zenét, s ahol a bálkirályné a hatalomnak és dicsőségnek már minden lokán keresztülteltem ósregi uralkodókhoz. Mi lenne ebből az összettel, bizonyult viszonyokkal megadott birodalomból az uralkodók nélkül? Magyarország még csak megállni helyét valahogy, mint egységes állam, melyben (osztrák-magyar fogalmak szerint) egységes nemzet lakik, bár néki is megvan a maga Achilles-sarka az elégtelen Horvátországban. De Ausztria, mely nemcsak fajok és népek, hanem tartományok szerint és szót van tagolva, a trón összetartó ereje nélkül egyszerűen a zúllás útjára térne. Másrészt bizonyos hogy Ausztria épp szakadozottságának fogva könnyebben e bírva egy újabb Taaffe-féle politikát, mint Magyarország, aminthogy egy félig agyonöröszött nyul könnyebben viszi el a lövéseket, mint egy ép és egészséges állat.

Magyarország döntő befolyása nem hiányozott a Habsburgok birodalmában. I. Ferenc József király teljesen a Habsburgi Rudolf, I. Ferdinánd. Miksa-féle hagyományok után indul s bár uralkodása sok új körülményt vezet előszörre, mégis csak magyar renaissance. Mélyen gyökerezik az ország talajában s imáva lett Erdély havasain és a Duna-Tisza medencében egyaránt, hogy Ferenc József király éljen sokáig. E nemzeti óhajban az a hazafias aggodalom is kifejezett nyér, hogy mi történne akkor, ha az agg fejedelem Isten kiszólitán az élők sorából. Magyarországgal legyen mondva, Rudolf főherceg megrázó végzete óta a magyar nép nem találta meg azt a megnyugtató, hogy jelenének folytatását biztosítsa látni. A demokratikus hajlam középszerűsáiban remény csillantott Ferenc főherceg jóvendóbéli miközötté illéség, mikor a főherceg megmúszit, de ez a remény hamarosan elhalványult. Nem akart személyes ügyeket bolygatni, de mindenki ismeri a trónörökös szíval szimpátiát, erős akaraterejét és előszeretett a mulatozás iránt. Néhány év előtt az egyházpolitikai harcok egyik legkiválóbb politikusa, gróf Apponyi Albert, kivel akkoriban szoros legyverbarátságot tartottam, csekélységet szólította fel, hogy a főrendiház nem-klerikális ellenzékét szervezzem. Apponyinak oly alkalmatlan volt a Zichy Nándor-féle iskola, hogy azt szeretete volna, ha külön csoporttá alakulunk, 25-30 főből álló csoporttá. Nagyrészt ellenállásomon tört meg e kísérlet, mert okom volt félni az ellenzék togyatékossá fejlődését el- forgasdolásától. Az egyházpolitikai harc szálainak egy része kezében futott össze. Igen jól emlékszem, hogy két főherceg, Ferenc Ferdinánd és Ottó szavazatai is számításba vettük s reményeink, úgy tudom, ő feltelege túlálán törték meg.

Egy csöppet se lepett meg tehát, hogy a trónörökös mult télen musztaországi útjára gróf Zichy Jenőst akarta elvinni, kit, ha politikai nézetei nem is, de egyéni jelleme mindenkepp alkalmassá tesz arra, hogy egy királyi hercegnek utíttásra legyen. A mi velem együtt a nemzetet aggodalommal töltötte el, az volt, hogy dacára annak, hogy minálunk azért tartják a néppártot veszedelmesnek, mert nyomában a szíval nemzetiségi mozgalmak burjánzanak fel, a főherceg épp oroszországi útját akarta egy néppárti vezető névelé összeköttetésbe hozni. Mikor ez dugába dőlt, otthon hagyott magyart, agyart.

Nem akart ebből a néhány tényből következtetéseket levonni. Azt ugyan megállapíthatnám és magyarázatokkal meg is fűszerezhetném, hogy a trónörökös következetes a maga politikájához, mert nyolc év előtt is azon irányba akarta gyalgályát terelni, amelybe terelni mult télen megpróbálta. Csakhogy a fejedelmi személyek sokkal magasabbban állnak a hétköznapi harcok fölött, semhogy őket valamely politikai irányhoz való tartozás bármire is kötelezhetné. Az élet tapasztalásai lenn a magas oromokon jobban előveszik megpróbálják, alaposabban átgurjuk az embert, mint lenn a szűk és homályos völgyek árnyékos falai alatt. Átalakítják meg akár is, ha valaki a Ferencnek akaraterejét kapja és a Ferdinándok hatalmát várja örökségül.

A trónörökös nevéhez fűződő első törvény merő ellentétben áll a magyar alkotmány szellemével, mely morganatikus házasságot nem ismer. Ha egykor

Ferenc Ferdinánd a magyar trónra ül, akkor egy hűséghez hízálatt, a kétarkú oroszán fogja elikísérti. Hátul egy kétdaltal főlkunokított kalappal égés leikiatya ferjeszti ki találya denevérszárnyait. Jobbra és balra terekt-sárga zs-nórral főkötött iratosomok hevernek: *Gegen die Los von Rom-Bevegung, Rom, Paris und Sanct-Petersburg* és ehhez hasonló feliratosok.

A trónörökös annál nehezebben fog szabadulni ettől a kísértéltől meg ettől a podgyászóltól, amennyivel előbbre fog haladni a kor, mely hajlított dérről hinti be s maradandókká fogja tenni az ifjurok emlékeit. Mert jól jegyezzük meg: Ferenc Ferdinánd főherceg nem azonos természet az Eduárd angol királyéval aki inkább Ottó főhercegghez áll közelebb, nem az a mulató világl, mint a boldogult ormaiai herceg. Az olyan egvénységék, mint tesszem az Eduárd-é, trónörökös korukban vigan élők világlakat, de aztán bucsut vesznek a maguk Falstaffjaiktól és a trónon komoly őregrakká vátoznak.

Ferenc Ferdinánd szívós akaratát és vasesélye keményen fog érvényesülni s annál keményebben, mentül inkább tapasztalni fogja, hogy a világl le akarja vonatni vele házassága következményeit. Komoly bajok kutorrasává lehet, hogy a trónörökösnek, mint uralkodónak, idebenn a birodalomban rokonsága, még pedig az egyik nemzetesköszhez tartozó rokonsága lesz, mely klerikális és szíval s mely a német-magyar jelleggel bíró monarchia rovasára érvényesülni akar. Igen jól tudjuk, hogy a népek életében mekkora szerepet játszanak fejedelmek rokonai összeköttetéséi. Akár tetszik, akár nem, e tényit olyannul el kell ismernünk.

Évek óta hangzik a panasz, hogy nincsen magyar udvartartás. A fejedelmi udvartartás központja vonzó ereje az egyrangú nő, lérye sorának osztályosa. Kérdem, miként fog festeni egykor az a morganatikus udvar a legelső magyar ember hajlékában? Vajjon Mária Jozefa főhercegnő fogja-e vinni akkor is a háziasszony szerepét? Nem osinálók titkot belőle, magyar ember vagyok, igenis kívánom, hogy vigye. Érzé nálunk mindenki, hogy egy bizonyított és víszás helyzet előtt állunk, amely már előre is lidőrolyomásként nehezül a lelkekre. Azt hiszem, el lehet minden hazaarulást nélkül mondani, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg ur, még mielőtt trónra lépett volna, két kisebbítések tette ki a maga jóvendók hatalmát. Először, hogy családának egy alattvalóját vette nőül, de ami idódog, hogy esküvel pecsételte meg, hogy nejt ebből a helyzetből kiemelni nem fogja. Kimondom nyilant (mint ahogy mások annyiszor kimondták, hogy első sorban magyar emberek, aztán katolikuskok), hogy én először is annyira vagyok s csak aztán loyális alattvaló. De annyira ragaszkodom a történelmi királyság eszméjéhez, hogy a jóvendók, melynek első néskünk beletörödni nem tudok. Lehet, hogy egy meggyöngölt uralkodóház alatt a nemzet még több szabadságot fog élvezni, de hogy az állam- eszme épp oly erővel fog előtörni a haladás útján, mint ma, ezt határozottan tagadom. Attól rélek, hogy ő jensége, ha valamikor a trónra lép, felekezései hanyatlás felé fogja vezetni birodalmát, azon hanyatlás felé, amelyet Francia- és Spanyolországban tapasztalunk. És itt hozzátehetem, hogy én, mint magyar ember, sem a román, sem a szláv nemzetekkel való szövetségből nem kérek, de igenis lelem egész hűvel ragaszkodom a germán fajokkal kötött vagy kötendő legyverbarátságához. Ezeké a jelen és a jövő, a román népeké a mult, a szlávoké a multjövő.

Amédvig Ferenc Ferdinánd főherceg ur ő fensége csak várományosa a trónnak, nem alakul ki előttünk a helyzet igazi képe s csak a trónörökös egy-egy cselekedetéből lehet hímet varni jóvendó uralkodására. Fontos közjogi állása mellett is körülbelül az a szerepet tölti be, mint a többi főhercegek. Gyakori látogatásai a külföldön, politikai természetű nyilatkozatai, ha nem idéznek is elő döntő fordulatokat, mégis sokszor lehangozottságot keltenek. Igaz hogy a szereplésre Ferenc Ferdinánd rá van utalva, ha el akarja érni a népszerűségnek azt a fokát, melylyel Ferenc József bír. Egy rangon aluli házassága s a profanum vulgus előtt bizonyos népszerűséget ad, de Ferenc Ferdinánd politikai nyilatkozatai arra mutatnak, hogy álamban sem kíván a demokrácia apostola lenni. A főherceg ur házasságának körülményei arra engedtek következtetni, hogy esküje és nyilatkozata kénszerhelyezet kitólyása volt s így némely álbőcsek szerint magában hordta a semmisség csirait. Ebből aztán sokan azt a reményt táplálják, hogy egykor nem fejedelmi nő fogja viselni Ausztria és Magyarország koronáját. E szabadevül reménykedők tévedni fognak, mert a trónörökös szívós és következetes lesz e kérdésben is.

Vegyük most a speciális magyar szempontot. Ha figyelemmel kísérjük a főherceg magatartását és politikai természetű nyilatkozatait azon eredményre kell jutnunk, hogy a klerikális és szláv Ausztria előtt akar népszerűvé válni. Lehetségen, hogy a főherceg egvéní hajlamai idővel befolyással ne legyenek a külpolitikára. A hadsereg mellett a diplomácia az, hol az urakodó egvénisége leginkább érvényre jut. Megengedem, hogy II. Vilmos a nagy I. R. jóindulata vonzó erőt gyakorol a trónörökösre is hogy jó esik neki a tranoscevo német armádia mellett biztonságban érezni a trónt és birodalmat. Elhiszem, hogy nem akar szakítani a hármasszövetségre, amihöz még hiányoznának kellő politikai eszközei is. Csakhogy a csehekkel rokon orosz faj melynek az egveduralmi eszme fénykorát élt Franciaország, a klerikális republika, hol a zsidóház a Dreyfus-ügy lehangyatlása óta tovább él és virázik, közelebb állnak a Liehtenstein-Lueger-féle iskolához, mint a porosz junker birodalom vagy a pápát zár alatt tartó Itália. Az ék, az orosz-francia barátság éke már belé van verve a hármasszövetség akatók államok testébe.

Egy előttem axioma. Ha a trónörökös megtartja esküjét, amiről meg vagyok győződve, akkor nejkének

és gyermekeinek közjogi helyzete folytonos nehezségeknek lesz tárgya, ha pedig nem, V. Lászlóként állna ország-világ előtt. Két eshetőség fog még lenni. Először, hogy a szent atya isteni megbízásánál fogva Ferenc Ferdinánd főherceg ő fenséget esküje alól feloldja, másodsor, hogy Ausztria-Magyarhon népei akaratára elengere is eltörök az 1900: XXIV. törvényeket. Mind a két esetben saját közre..üködséet a törvényes formák megtartása végett nélkülözni nem lehet.

Akár így, akár úgy, akár amugy, a főherceg szüntelenül farkasszemét fog nézni a viszonyokkal, saját királyi méltóságának és hatalmának megváltásá végett.

Vonjuk le a következtetéseket. A főherceg ur éveken át egy szerepelt, mint aki gyógyíthatatlan beteg s ennél fogva a trónra igényt nem tart. Mindenki beletörődött már azon gondolatba, hogy névleg ugyan Ferenc Ferdinánd a trónörökös de tényleg őcsse, Ottó főherceg az. Az egész közvéleményre meglepő fordulatként hatott, mikor a trónörökös mint Franciscus Ferdinándus arhidux rediuvus, újra megjelent az udvari élet szemhatárán.

A meglepő fordulatot egy még olyanabb követte. Meghazasodott, nőül vette egyik rokonának, Izabella főhercegnőnek udvarbíróját. A szerelmi házasság mindig vonzó és rokonszenves az emberek milliói előtt, még ha nagy állami érdekek osorításával van is egybekötve. Egy magasrangú férfival ilyen házassággal kösenek még politikai célokat is tulajdonitanak. Mekkora tehát a kiábrándítás, amikor ugyanazon férfól odaáll a közvélemény itélőszéke elé és homiokegyenesen ellenkezőjét vallja és hirdeti annak, mit a világl a közéleti logika szerint várt volna. Mindent egybevetve, azon eredményhez kell jutnunk, hogy ha a főherceg ur a konzervatív trón és államfenntartó eszme talaján kívánt megmaradni, és a vasközelkezés szempontból helyesebben járt volna el, ha fértias és eiszánt nyilatkozata helyett ezeket mondja: „Koronát szerelemtől. En, ausztria-estei Ferenc Ferdinánd főherceg szízárd és jól megfontolt elhatározásomnál fogva choikowai és wognini Chotek Zsófia grófnot, csilágkeresztes hölyget nőül veszem, meghajlok a helyzet előtt melyet önmagam teremtettem és a trónról lemondok.“

Nincs jogom kutatni ama rugókat, melyek a főherceg ur elhatározását más irányba terelték. En, mint Magyarország szerető fia, élénk színekben látom a nagy kérdőjelet, mely a jövő homályán keresztül látni mered Fellegósom szerint az felett volna meg hazám érdekében, ha továbbra is Ottó és Mária Jozefa álltak volna a világl szeméi előtt, mint a magyar trón várományosai. Az isten bölcs akaratát oly utódal ajándékozta meg ő fenséges házaspár, akitől — jó órában legyen mondva — sokat vár a nemzet. Ferenc Ferdinánd főherceg ur ő fensége hozzáférhetlen magas személyét érteni távolról se merészkedem. De a trón és az ország érdeke nézetemnek ószinte kimondására sarak. Szízárdal meg vagyok róla győződve, hogy nyugalom, őszhang és kiegyenlítés akkor fog beállni a kéttös monarchia fölött, ha az a megoldás, melyet az imént érintettem, előbb-utóbb, de mégis bekövetkezik. Tartok tőle, hogy Ferenc Ferdinánd főherceg urakodása a mai kor áramlatainak közepette első sorban a korona fényéből fog táplálkozni, azt fogja eszmetleni okról-íokra. Pedig a korona fénye nemcsak az urakodóknak tulajdona, de tulajdona az egységes, osztatlan magyar nemzetnek.

Gróf Zay Miklós.

Az érzékeny beduinok.

Budapest, május 2.

Az állatkertből a fókák, oroszánok, farkasok és elefántok szomszédágából ma nyilatkozatot kaptunk. A nyilatkozatok az állatkertben vendégzsereplő beduinok, akik muszkori tréfás cikkünket rossz néven vették, s most magyar nyelven egy jóakarójük által igazoltatják azt, amit sohse vontunk kétségbe, tudnivalik, hogy valódi beduinok.

Mindenekelőtt itt közöljük a levél érdemleges részét.

... egy munkatársuk — írják — kigonyóit és azt is írta a többi közt rólunk, hogy nem vagyunk beduinok, hanem csak amolyan párisi vagy londoni aszáltaaposók, akiket úgy szedett össze állatkerék számára valami élelmes impresszrió, és azt is mondta valaki, hogy háromhavi gyakorlat kellett csak, hogy mutatóványainkat betanulj uk.

Hát kérem. Az igaz! beduinit mindenki megismerheti a balkarján lévő tetováslásról, melyen neve születésnapja és a törzs, melyből származik, bepegyenitve van.

Hogy minket angolul vagy franciául hallottak beszélni az lehet, mert legelőbbé közlülünk sokat hallott már angolul és franciá alattvalók vagyunk. De megtanultunk sokan németül is és néhányan közlülünk már több magyar szót is megtanultak. Mert az arabus minden nyelvet könnyen tanul; de „aki nem tud arabusul, az ne beszéljen arabusul.“

Mi mind tudunk arabusul, hát a magyarok mind tudnak-e magyarul? Mert én itt sokat hallok idegen nyelven beszélni; de legtöbbet olyan nyelven, amely nagyon hasonlít ugyan a német-

hez, egy keveset az angolhoz; de mégis úgy tetszik nekem, hogy egyik sem azok közül.

En az én szegény, otthon éhező beduinjaimat olosón szedem össze. Párisi vagy angol urak annyi pénzért nem jönnének velünk.

Aki nem hiszi próbálja meg, képes-e, a világ bármely nemzetéből való legyen, 3 hónap alatt úgy lovalonni megtanulni mint mi.

Szegény Hasszán Ozman társunkra is ráfogták, hogy a teve rugta meg. Nem olyan rugósak a mi tevéink. Hasszánnak nekilovagolt egy társunk és a kengyelvas törte el a lábát. De azért, ha meggyógyul, újra lóra ül.

Allah növeszsze, jó uraim, hosszúra a szakállatokat.

Béke veletek.

A nyilatkozatot aláírták:

Handwritten signatures in Arabic script.

Maszi Issa Beduin-
oehik, Salach Hein,
Salach El Gadafi, Ab-
delmegid Salach, Saad-
dalla Salach, Abdelga-
mad Salach, Mahmud
Said, Geriani Mufлах,
Abdelhadi Oar, Krain
Hgab, Abdelhadi Hein,
Abdelasis Hamed.

A nyilatkozatot ki-
adtuk az április 25-iki
számban megjelent *Bed-
uinok* című cikk írójá-
nak, aki a következőkben
válaszol rá:

Ellennyilatkozat.

1. Ama cikkben nem
írtam, hogy ők nem
beduinok. Csak azt
akarom éreztetni, hogy
ők nem oly vad, civilizá-
latlan emberek, mint

aminóknak a közönség nézi őket. Kicsitoltam azt a fényt, hogy az állatkertben laknak, mert arra gondoltam, mint fájna nekem, ha beduin volnék, ezt írni haza a nagybátyámnak: „Kedves bácsi, szerencsésen megérkeztem Budapestre, cím: Budapest, Allakert.”

2. Arról, hogy háromhavi gyakorlat kell az ő mutatónyakhoz, egy árva szóval sem nyilatkoztam. Ezt a beduinbarát másút olvashatta.

3. A párbeszéd cikkben azért mondtam velük angol és francia szavakat, hogy ezzel tulozna bár, de mutassam, hogy nem vademberek, sőt lehetnek angol és francia alattvalók, akiknek minden módjuk megvan arra, hogy műveltek legyenek és esetleg csak a szegénység viszi őket arra, hogy nekem minden délután harminc krajcárért nyargalásszanak és huj-huj füvöltéssel reszketessék meg a szelidebb vadállatok idegeit. Itt jegyzem meg, hogy milyen szomorú az, amikor valaki egy tréfás cikket komolyan olvas, egy szót se ért belőle és időnlaborodik.

4. Összegezve a dolgot, cikkem előlái a következők voltak:

A. — Célozni arra, hogy ezek nem vademberek, sőt lehetséges, hogy műveltek.

B. — Célozni arra, hogy mily megsértése az emberi méltóságnak ezeket az állatkertbe telepíteni.

C. — Célozni arra, hogy a közönség kevésbé művelt része vadembereknek tartja őket.

Vagyis: a szociológiát, a humanizmust és a pedagógiát szolgáltató akként, hogy a helytelen elv vallott, mint neveléses figurákat ábrázoltam, ami előadási modernak elitogadott, tanítóeszköznek pedig kitűnő. En, tisztelt beduin testvéreim, ugynevezett humorista vagyok, aki az ilyen kisszerű igazságokat és megfigyeléseket nem úgy adja elő, hogy komoly pófalat egy nagy trombitába fúj, hanem úgy, hogy mosolyogva tiltókózza el nap-nap után husz uszve ötven sorban. Ezt, beduin testvéreim, érteitek meg és magyarázátok meg magyarázó jőakarótoknak. És bár e nyilatkozatom eredeti zománceből a beduin fordításban bizonyára vesztieni fog, fordításátok le beduinra és higyjétek el, hogy azt a kis tréfiát az emberszeretet sugallta. Tudjátok meg, hogy a ti dolgoktól nálunk csak egy kis semmisség, s ezért védtem én meg a ti apró igazságotokat egy kis semmisség-cikkben, tréfás szavak keretében. Azt is tudjátok meg, hogy az igazság néha oly nagy, hogy királyok palotáiban sem tud elérni, néha pedig oly kicsi, hogy egy toll hegyén kényelmesen kinyújthatatik. Ami pedig a tréfás modernak, vagy az ugynevezett szatirának értelmét illeti, jóakarótokat kénszerítették erőszakkal iskoláskönyvek elolvasására, amelyekből megtanulhatja. Ha ez a ti szegény jóakarótok azt olvastá ki a cikkemből, amit kiol-

vasott, akkor olvasni sem tud. Hogy írni nem tud, azt látom a leveleiből. Azt is mondjátok meg nekik, hogy kettőnk közül mégis csak én vagyok a győztes Allah előtt,

1. mert én önzetlenül szeretlek titeket ama cikkben, holott ő bizonyára pénzbeli hasznot nyer rajtatok és azért szeret titeket,

2. mert én megértitek titeket, de ő nem ért meg engem, s aki a beduinok barátját a beduinok ellenségétől nem tudja megkülönböztetni, az nem szereti a beduinokat.

Béke veletek is, beduinok, szalem aleikum, csak fordítassátok le ezt az egész cikket. Bizonyos, hogy a jóakarótok éppen az ellenkezőjét fogja belemagyarázni, mint ami benne van, de hát ez ellen én nem tehetek semmit, mert a próféta szakállára esküszöm, hogy a tenger végtelenség látszik és valahol mégis vannak határai, de a butaság hátatalan.

Ami a szakáll-ügyet illeti, mindössze három szakállas kollegám van, ezek nevében viszonom a szíves jókívánságot. A többiek, köztük magam is, borotválkoznak.

Es válaszszatok más jóakarót.
Tiszteöl hívetek:

— o. —

Véres párbaj Nagyváradon.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Nagyvárád, május 2.

Nagyvárád város lakosságát egy véres kimeneteli pisztoly-párbaj tartja izgatottságban. Pár nap óta ennek a párbajnak az előzményeit tárgyalta már az egész városban. Kinos megbotránkozást kellett az az inzultus, amely egy közbeesülésben álló, előkelő ügyvédet pár nappal ezelőtt a Fő-utcán ért, amelynek eredménye volt a véreskimeneteli pisztolypárbaj. Az áldozat, akinek a tüdejét sérítette meg ellenfele golyója, még él, bár az orvosok erősen agódnak életéért. Ellenfele pedig a börtönben ül, mert a nagyváradi rendőrség a királyi ügyesség megkeresésére még tegnap délután pár órával a párbaj után, egy másik ügyből kifolyólag letartóztatta. A kinos afférbak még a párbaj megtörténte előtt beleszólt a nagyváradi ügyvédi kamara is amely a párbaj szerencsétlen áldozatának az utol inzultus után erkölcsi elégtételt szolgáltatott. Sajnos, ez a körülmény sem tudta megakadályozni a párbajt, amely most ismét felidulta Nagyvárád társadalmának békéjét.

Pallay Lajos nagyváradi ügyvéd, egy előkelő biharmegyei család sarja az áldozata a párbajnak. Ügyvédjé volt *Veiszlovics* Adolf nagyváradi temetkezési intézetelnökének, aki ellen két fia vagyoni pert indított. Az egyik fia, *Veiszlovics* Gyula vitte a pörben a főszerepet. A pörben legutóbb az őrtént, hogy *Veiszlovics* Adolf ügyvédjé, Pallay Lajos által Siteren letartóztatott egy osonó állatot. Mikor azután a lefogalt jószágra zárlatot akartak vezetni, nem találtak belőliük egyebet, mint pár darabot, a többi *Veiszlovics* Gyula elhajította a debreczeni vásárra s ott eladta. Erre Pallay az öreg *Veiszlovics* képviselőtében bünvádi feljelentést tett *Veiszlovics* Gyula ellen sikkasztás és birót zártörés miatt. A nagyváradi járásbíróság a mult szombaton és hétfőn tárgyalta az ügyet. A hétfői tárgyalás után inzultálta *Veiszlovics* Gyula Pallay Lajost. Pallay a fő-utcán haladt a barátok temploma előtt. Egyszer csak előtte termett *Veiszlovics* s rátámadt:

— Pallay ur, én olyan eljárást tanusított a tárgyaláson velem szemben, hogy ezt honrálnom kell!

A következő pillanatban háromszor egymás után arcul ütötte az ügyvédt.

Pallay Lajos, aki ötven éven felül, tekintélyes ember, annyira lelkerre vette az inzultust, hogy nem mert az utcán mutatkozni. Pallay az inzultus után *Rád* Odón és *Thury* Kálmán megbízottjai által elégtételt kért *Veiszlovics*tól. Megbizottjai azon az alapon, hogy Pallay Lajos a támadás ügyvédi minőségében érte, párbajbírótságot kértek, amelyet *Veiszlovics* megbízottjai *Karácsonyi* Aladar és *Gajdos* István nem loadták el. Pallay Lajos újabb megbízottjai *Szunyogh* Loránt és *Baldahány* Ivánt nevezte meg, akik *Veiszlovics* Gyula ellen becsületbírótságot kértek. Amire ez utóbbi segédeitől visszavonta a megbízatást és új segédeket bizott meg.

Veiszlovics új segédei gyanánt *Makai* Izor nyugalmazott honvédszásadost és *Kánits* Géza budapesti magánzót nevezte meg. A becsületbírótságot *Veiszlovics* új segédei sem akarták akceptálni, végre pisztolypárbajban állapodtak meg 30 lépésről egyszeri golyóváltással 5—5 lépés avanszszal.

A végetes párbaj tegnap délután egy órakerőrtént meg a honvédszásár iaktanya termében. A vezénylő segédek *Szunyogh* Loránt és *Makai* Izor; az orvosok Pallay részéről dr. *Fráter* Imre; *Veiszlovics* részéről dr. *Konrád* Béla. Miután a szokott békítelési kísérle-

tek eredményre nem vezettek, kisorsolták, hogy a párbaj a Pallay Jenő pisztolyaival történjék, amelyeket *Beinle* Gyula főispáni titkártól vett ez alkalomra Pallay kőlöson. A jeladásra az ötödik másodperoben *Pallay* Lajos sütötte el először pisztolyát, miután három lépés avanszot tett előre. A golyó *Veiszlovics* Gyula tüle mellett turódott a falba. Ezután *Veiszlovics* emelte fel a pisztolyát s a hetedik másodperoben sütötte el. A durranás pillanatában *Pallay* Lajos hirtelen az oldalához kapott e szavakkal:

— Es talált! ...

Tovább nem tudott beszélni, mert összeroskadott s elvesztette eszméletét.

Dr. *Fráter* Imre, miután a sebesültet megvizsgálta, megdőbbenve kiáltott fel:

— Ez a lövés alighanem halálos volt! Siessenek papért és értesítsék kíméletesen a családot.

Néhány másodpero mulva a legrettenetesebb jelenetek színhelye volt a honvédlaktanya udvara. Kocsi kocsi után robogott oda a jó barátokkal, ismerősökkel, akik előtt báró *Nagy* Mór honvédfőrnagy felháborodva kiáltott:

— Botrány és gyalázat, hogy ezt a párbajt megengedték. Ki fogunk lépni a kaszinóból, mely ezt a párbajt megengedte.

A párbaj híre hamarosan eljutott a városba is. A színház előtt lévő téren óriási csődület támadt. Az emberek izgatottan tárgyalták a párbaj kimenetelét. Ott hallotta meg a dolgot *Pal ay* fia és öccse is, akik azonnal kocsira ültek és vágatva hajtottak ki a kaszárnyába.

Ezalatt *Pallay* még mindig eszméletlenül feküdt. Öccsét és fiát nem ismerte meg. Két órakerő maguk az orvosok is abban a hiedelemben voltak, hogy *Pallay* kiszenvedett s bent a városban is erről beszéltek mindenfelé.

Időközben odaérkezett dr. *Vucskics* Gyula újvárosi római katolikus plébános, hogy ellássa a sebesültet a halotti szentségekkel. Ezalatt a sebesült *Pallay* Lajos az étherinjekciók folytán visszanyerte eszméletét és megismerte a közeledő plébánost.

— Köszönöm, hogy eljött hozzám! Suttogja alig hallhatóan.

Ezúttan felvette az utolsó kenetet; majd megcsókolta öccsét s így szölt hozzá:

— Jó ember voltam egész életemben; minek bánthatom... Bársonk már meghalnék!

Ezúttan *Pallay* elvesztette eszméletét. Az orvosok, akikhez még dr. *Berkovits* Miklós, dr. *Munk* Béla és dr. *Gross* Menyhért csatlakoztak, konstalták, hogy a katasztrófa a belső elvérzés folytán minden peroben bekövetkezhetik. Három óra után *Pallay* négy huszár hordozható ágyon elvitte Szaniszló-utcai lakására. Estére egy kissé jobban lett a sebesült, úgy hogy az orvosok reményt fűztek életéhez.

Pallay az éjet álaudta. Orvosai, *Fráter* kórházi főorvos, *Berkovits* Miklós, *Papp* Oszkár ezredorvos és *Konrád* Béla egy talájkák, hogy a máj sérülés és csak a tüdő van megsérült. Ma reggel új kőtést tetek, a golyót még nem vették ki. Ha komplikáció nem jön közbe, akkor az orvosok remélik főgyógyulását. Sebiázz eddig nincs. Az egész város és Bihar-megye zarándok a beteghez, de senkit se bocsátanak be hozzá.

Veiszlovics Gyula a párbaj után öccsének a Szilágyi-utcában lévő lakására hatatott. Fémgyakor it megjelentek nála *Pataki* és *Becsei* rendőrbiztosok s dr. *Nagy* Emil királyi ügyész sürgős áurata folytán letartóztaták s az ügyészség börtönébe kísérték. *Ember* Géza vizsgálóbíró később kibírdete előtte a határozatát, mely szerint sikkasztás vádja miatt és mert időközben két más bűntettet követelt el, vizsgálati íogsába helyezi. *Veiszlovics*ot azonnal cellába zárták. Jogi képviselője telebbezzést jelentett be a tartóztatást elrendelő végzés ellen s a felebbezzést holnap tárgyalja a vádatanács.

Veiszlovics híres céllövő és vívő. Évek óta egyebet sem tett, mint a céllövésben és a vívásban gyakorolta magát. Egészen biztosra vette, hogy eltalálja ellenfelét s a párbaj előtt való napon a kávéházban a következőké nyilatkozott:

— Nem lesz bennem semmi kímélet *Pallay* iránt. Okvetlenül le fogom löni. Remélem, hogy jól találak!

Ezt a nyilatkozatát a párbaj után mindenfelé kolportálták a városban, ami a hangulatot nagyon elkeseredé té tette *Veiszlovics* ellen.

FÓVÁROS.

(*) A kórházi főorvosok fizetése. A harmincas bizottság javaslattal tett az iránt, hogy a kórházi főorvosok ezennel két fizetési-osztályba soroztassanak, úgy, hogy köztük *tízennyeg*, mint *elsőosztályú főorvos*, 8000 korona fizetést és *10.000* korona lakáspénzt kapjon, *tízennégy* pedig, mint *másodosztályú*, 1600 korona fizetést és 700 korona lakáspénzt. Ezzel, idővel 10.300

korona évi megtakarítást lehet elérni. A rendelő orvosok közül azokat, akik osztályt vezetnek, átszervezik orvosokká. A tanács ezt a javaslatot előfordítja a pártólag terjeszti a közgyűlés elé.

(*) **Uj társalgó.** Fülmerült a városházán az az eszme, hogy a váci-utcai városháza közgyűlési termének közvetlen közelében levő alpolgármesteri helyiségeket alakítsák át társalgóvá és ruhaházra. A tervezések és számítások szerint ez az átalakítás a butorokkal együtt 12 318 koronába kerülne. A pénzügyi bizottság mai ülésén hosszú vita folyt erről a kérdésről. Többen úgy vélekedtek, hogy az átalakításra semmi szükség sincsen, míg mások, köztük Emmer Kornél is, csak a költségek redukálását kívánták. *Herzog Péter* reámutatott arra, hogy a régi ország-ház épülete nem sokára visszazsál a főváros tulajdonába s akkor a mai képviselőházi nagy terem más órára alig lehet fölhasználni, mint arra, hogy a főváros közgyűlését ott tartassuk. Epp ezért helytelen dolog volna, ha most ezeket ölnék bele az új város-ház terméinek az átalakításába. A bizottság ezután hozzájárult az elnöknek ahhoz a javaslatához, hogy a költségvetés redukciója céljából adják vissza az ügyet az ügyosztálynak, amelynek javaslata alapján aztán a főpolgármester megteszi majd a további eljárásra az intézkedést.

(*) **A városligeti nagyvendéglő bérléért,** a közelébb megtartott árverésen, évi 2400 korona bért ígért egy vállalkozó. Ennek az ajánlatnak a mérlegelése során ismétlenül fölmerült az a nézet, hogy a régi épületet nem érdemes tataroztatni. A pénzügyi bizottság többsége ma hozzájárult ahhoz, hogy az ajánlatot elfogadják, de azzal, hogy a bérlő a tatarozás költségét is tegye le biztosítékul.

A sertésvágóhid megnyitása.

Budapest, május 2.

Tegnap délben a főváros új intézményét, a sertésvágóhidat átadták rendeltetésének. Erre az ünnepi aktusra nagy közönséget hívtak meg, amely tizenkét óra felé gyűlekezett a zászlókkal felszerelt vágóhid egyik udvarán. Ott volt *Márkus József* főpolgármester, *Halmos János* polgármester, *Bogdánovics Lucian* szerb püspök, *Csabai Béla* miniszteri osztálytanácsos, *Bittner János* a hentesipartestület elnöke és a fővárosi bizottsági tagok nagy része. Tizenkét órakor megjelent *Stell Kálmán* miniszterelnök és *Darányi Ignác* földművelésügyi miniszter, akikkel aztán a vendégek bevonultak a tőzsdecsarnokba. Itt *Almády Géza* tanácsos, az építőbizottság elnöke, felolvasta a vágóhid történetét. Utána *Halmos* polgármester néhány szóval válaszolt az új intézmény céljait, aztán átvette az épületet, köszönetet mondott a főváros közönségének áldozatkészségéért, a kormánynak támogatásáért és isten áldását kérte az új intézményre. A beszédek elhangzása után a vendégek megtekintették a *Mihályik* István mérnök által készített terveket, majd elindultak a telep megtekintésére.

A vágóhid telke 30 hektár kiterjedésű. Eből 7 hektár esik a parkirozásra. A telep főtengele irányában áll a kezelési épület a vendéglővel összekötve és ennek közelében kétoldalt egy-egy állatorvosi épület. A tulajdonképpeni vágóhid területén két különálló sertésvágóhid-épület van, a központi gép-, kazán- és hűtőház, a vágócsarnok, a húsparóli helyiség és két fedett sertés-szállás. A vágócsarnokokban 57 kelt van, amelyekben 250 sertés helyezhető el. Az aklokból az állatok a közvetlenül csatlakozó forrázó helyiségekbe, illetve, öltözőkba hajtanak. Az öltözőkben a lesurt sertést egy fordítható daru segítségével közvetlenül a forrázóba és onnan a kopasztó-asztalra emelik, amelyen a sertéket letisztítják. A két vágócsarnokban összesen 11 forrázó áll. Egy-egy forrázóknál négy darab sertésnek egyszerre való felvételére alkalmas. A letisztított állatok aztán a munkahelyre kerülnek függő vágágyakon mozgó daruk útján. A leölt sertések felüggesztéséhez összesen 3192 álló és 3878 mozgó husfogas áll rendelkezésre. Külön helyiségben van a jéggenerátor, amely naponta 120 méterháza jeget termel. Az első próbavágás 1902 február 4-ken történt. Akkor leölték 40 darab kivételre szánt elsőminőségű sertést. A 40 sertés leölése, forrázása, szortelenítése, a munkahelyre való felüggesztése két órát vett igénybe és így egy sertésre átlag 3 perc esett. A vágóhidon tehát naponta 1700—1800 darab, egy év alatt 500.000 darab sertést dolgozhatnak fel. Az egész intézmény mintegy 4½ millió koronába került.

A miniszterek apróra megtekintették az egész telepet és a helyiségeket és *Stell Kálmán* több ízben adott a polgármesterek előtt megelégedésének kifejezést. A miniszterelnöknek bemutatott *Bittner* Jánost, a hentes ipartestület elnökét, aki előtt annak a reményének adott kifejezést, hogy a hentesek meglesznek elégedve a vágóhid berendezésével és támogatni fogják a várost a telep jó kibaszására nézve.

— Igen, kegyelmes uram, — felelt *Bittner*, — ha a hatóság is támogatni fog bennünket.

Később a buszusák alkalmával újra megszólította *Stell Kálmán* *Bittner*t, akinek megjegyezte, hogy ez a kitűnő új intézmény feltétlenül emelni fogja a közönség előtt a hentesipar hitelét és reméli, hogy ennek érdekében a hentesek is mindent megtesznek. Erre *Bittner* azt felelte, hogy hatósági díjak nagyon magasak és oly terheket rónak a hentesekre, amelyeknek legalább egy részét ezek a közönségre kénytelenek áthárítani.

— A hatósággal igyekezzenek majd megegyezésre jutni. És *Darányi Ignác* hozzájárulta:

— A levelet sosem essék oly forrón, mint ahogy lesz.

A buszusák alkalmával *Stell Kálmán* miniszterelnök megköszönte a kalauzólást és örömet fejezte ki, hogy a vágóhid ilyen jól sikerült. Egy óra után zajos éljenek közt a miniszterek elhagyták a telepet és a társaság is szétoszlott.

SZÍNHÁZ, ZENE

A magyar népszimnű.

— Frolog. —

Irta: *Abonyi Emil*.

Nem lakom én fényes,
Cifra palotában,
Délibábos rónán
Vigan jár a lábam.
Becsületes, jámbor
Parasztok közt élek,
Akkiben olyan hű,
És igaz a lélek!

Trónusom a zöld domb,
A pusztai halom,
Ahol végig lebeg
A szabad fuvalom! . . .
Koronám a rétek
Összefont virága.
Kinek van áldottabb,
Könnyebb koronája?

Nem neveltek engem
Tudományos kótán.
Kicsi pacstirtától
Tanulom a notám.
De megérti mindjárt
Magyarország népe:
Belo megy a szívek
Kellős közepébe!

Aki fáradt, fásult,
Nosza jöjjön velem!
Oda viszem, ahol
Nyílik a szerelem, —
Virul a barátság,
A szolgálat-készség,
Az igazi jókedv,
A rózsás egészség!

Viszem a fonóba,
Mesemondó lányhoz;
Faluvégi házba,
Hegedűs cigányhoz;
Viszem a csárdákba,
Ahol muzsikálnak,
S nagy, erős legények
Deli táncot járnak . . .

Pásztor-tüzek mellé,
Ruca-termő sásba, —
Nádfódeles, boldog,
Kis tanyai házba,
Ahol a hűségnek
Soha sincsen vége,
Ahol együtt él az
Áldás, meg a béke!

Nem jártam kalandra
Távol idegenben.
Ami jó magyar volt,
Csakis azt szerettem!
Most se kell nekem más,

Csak a haza földje,
Barna barázdája,
Vadvirágos völgye.

S míg az égen nap lesz,
A mezőn virág lesz,
Piros pünkösdi táján
Rózsabimbós ég lesz, —
Siró nyári felhőn
Míg szivárvány támad:
Soha, soha el nem hagyom
Az én szép hazámat!

** **Operaház.** *Prevosti* Franceschina, az *Operaház* kitűnő vendégművésznője ma este *Carmen* című szerepében folytatta vendégszereplését. A spanyol cigányleány szerepéből hiányzik a koloratúrának művészet rektái, amelyekkel *Prevosti* kisszerűen más szerepekben annyira elkáprázta, hogy alig veszszük észre hangja fakultását. Előkelő énekmodora, virtuóz technikája és kifogástalan mondattagolása ma este is nagy tiszteletre kényszerített az énekesnő iránt, de azért elsősorban mégis csak a színésznőt csodáltuk benne. *Prevosti* kisasszony *Carmen*-jét nem teszi rózsássá az a romantikus báj, amelynek költsélete például *Ellincioni* Gemma alakítását jellemezte. Csontos rideg, csaknem hermafroditaszerű ez a *Carmen*, akinek cipellője kán ott látni az utca sarát és mintha a saját paránaságánál nagyobb gyönyört okozna neki, hogy a férfiakat paránzává teszi. Leselkedő nőstény, aki nem férfit keres, hanem áldozatot. — A művésznőnek igen nagy sikere volt és a habanera, a requidilla és a kártyavetés után nyílt színen is zajosan megápsolták. — A gyönglékű *Kertész* helyett *Burrián* Károly, kitűnő tenoristának ugrott be, mint *Don José*. Ez a játék és ének dolgában egyaránt tökéletes alakítása ismeretes és a közönség tünéltépsviharral jutalmazta az énekest, aki művésztelével annyira emelte a mai előadás értékét. Az eszenből nemesen emelkedett ki *Beck* Vilmos, jeles baritonistának pompás Escamilloja. (G.)

** **A dráma-bíráló-bizottság új jegyzője.** Gróf *Apelievich* István intendáns, a *Nemzeti Színház* dráma-bíráló-bizottságának jegyzője *Állására Fái Bélát*, a kitűnő író és műfordító, lapunk belső dolgozótársát nevezte ki, aki e hó elsőjén hivatalát már el is foglalta. Régi, kiváló munkása a magyar irodalomnak *Fái Béla*, akinek művei és műfordításai egész könyvtárat tesznek ki és aki mint avatott színházi ember nagy tapasztalatokkal áll be a *Nemzeti Színház* szolgálatába, jártas lévén nemcsak a dramaturgia terén, de a színházi adminisztrációban is. Örvendünk ki-neveztetésének, amely első színpadunknak hasznát és dízst jelent.

** **Gustin Wright hangversenye.** A kálmintéri templom nemes egyszerűségű, méltóságos csarnokában ritka zenei szeszenciű előzői voltunk ma délután. *Gustin Wright*, a kiváló amerikai orgonaművész hódította meg immár másodszer a budapesti zenekedvelő közönséget, mely a legnagyobb gyönyörűséggel hallgatta az áhatatos, szubtilis programot. Az amerikai művész érdemes mindarra a dícsőre, melyekkel már az előzetes kritikák is elhalmozták. Teljesen ura az ezerhangú, fenséges hangszernek, megremegteti a szíveket, de előlöntül, bűbös finom hangjaival egyuttal szent áhitatba is ringat. *Bach*, *Dubois* néhány művét adta elő ritka precizitással s a legteljesebb művészi felfogással, *Cesar Franck Cantabile*-jével pedig belelopta magát mindnyájunk érzelmeibe. Ritka, kiváló és jelentős művész, kinek legközelebbi, szerdai hangversenyére, mely zenekari kísérettel rendeződik, bizonyáratódnivaló a közönség. Önmagát rabolja meg, aki ha teheti ily művészetől távol marad. *Wright* számai között *Fröhlich* Feodora urhölgy *Krausz* Gusztáv zenetanár és *Vidék* Odón hegedűművész produkálták magukat elismerésre méltó művészettel.

** **Szezonnyitás Aradon.** Tegnap este nyílt meg Aradon az idei színházi szezon. Rendkívül meleg ovációval fogadták *Zilahy* Gyulát, a jeles művészt és kitűnő társulatát, mely három új egyfelvonásos darabban mutatkozott be az aradi közönségnek. Zsűfő-lásig megtelt az alkalomra a színház Arad város előkelőségeivel, élükön *Institutoris* Kálmán polgármesterrel. Az előadást gróf *Zirky* Géza az alkalomra írt ünnepi nyitányával kezdte meg. Utána *Zilahy-Singhoffer* Vilma asszony énekelte előkelő művészettel a *Tannhäuser* belépgő-áriáját. Zajos tapsok kísérték remek énekét, amely után több koszorút és lantot nyújtottak fel a művésznőnek. *Hercegh* Ferenc kis színpadi jelenetében, amelynek ő a címe, a színház énekesnői mutatkoztak be. Egy ifju gavalier ábrándozása közben megjelenek előtte elmulott szereimei: az öngyilkossággal tenyegetőz divatúrulány, az orfeum-diva, egy lélekfenyegő ruhaközpén szenedő házasnő és ezek árta az elhatá-

rozására bírják az ifjút, hogy egy bájos, egyszerű fiatal leánya oldalán keresse és találja fel a boldogságot. A pompás előadásban Haller Irma, Répássy Gusztó, Parlagi Kornélia, Gazdy Aranka, Ternyei Lajos, Mariházi Miklós és Tolnainé jeleskedtek. Az ötletes darab után dr. Várdy Antal a Színművészeti Akadémia igazgatója szavalt a határos prólogát. Utána Bartók Lajos egyfelvonásos drámája, a *Mohács után* került sorra, amelynek gyönyörűen megírt jelenetei nagy sikert arattak. E sikerből kiváló rész illeti meg P. Lukács Juluskát, a jeles drámai művészt, aki Perényiné szerepében művészetének nagy értékű kvalitásait ragyogtatta és játéka, amely tevé volt megragadó drámai erővel, mély hatást gyakorolt a közönségre. Kívüle Ternyei, Gőzön Béla és Borostyán Sári produkáltak dicséretes alakítást. A darab végén a szereplőket és a szerzőt sokszor szólították a lámpák elé. Ezután Ábrányi Emil költői gondolatokban gazdag prólogját (amelyet színházi rovatunk élén közlünk) Gazdy Aranka hatással szavalta virágos Nyár jelmezében. Zajos tapsokkal honorálta a közönség a gyönyörű költeményt és a fiatal művész előadását. E fölött Gécsy István egyfelvonásos népszínműve. A *Palus tréfa* követte, amelyben a társulat népszínmű színészeit mutatkoztak be pompás összevágó előadással. Végül határos tableauban a színház összes tagjai a Himnuszot énekeltek, amit a közönség álva hallgatott végig. Előadás után a Fehérek-szállóban lakoma volt, amelyen a színház tagjain kívül részt vettek a budapesti vendégek: színped, írók, Zilahi számos barátja és tisztelője. Az első felkötéstől gróf Festetics Andor, a vidéki színészet felügyelője mondta Arad városára és Zilahi Gyulára, aki teljesen méltó Arad művelt, színpártoló közönségének a támogatására. *Insitiorisz* Kálmán polgármester a budapesti írókat, Várdy Antal Zilahit a művészt, Kacsiány Géza a színház tagjait és a jelen volt Odry Lehelét köszöntötte fel. Nagy hatást keltett Bartók Lajos pohárköszöntője, amelyben kifejtette, hogy a drámai színészet föllendítése a vidékre vár, mert a jóvárosi színházak ezt teljesen elhanyagolják. Az éjfélen jóval túl maradt együtt a társaság lelkesen ünnepelte Zilahi Gyulát Zilahinó Singhoffer Vilnát és a társulat tagjait.

... **Lakoma Somló Sándor tiszteletére.** A Nemzeti Színház új igazgatójának tiszteletére tervezett lakomát, melyet az igazgató családjában beállított gyászest miatt elhalasztottak, f. hó 6-án kedden este 10 órakor tartják meg a Vampetits-féle vendéglőben. Egy teríték ára 5 korona.

... **A főmei színház megnyitása.** Május elsőjén vonult be dr. Janovics Jenő szegedi színházrúlat a főmei Fenice-színházba két hónapos vendégszereplésre. A magyar kikötőváros közönsége, nemzetiségi különég nélkül lelkes ovációk rendezett a kitűnően szervezett művészgárda mellett és éppen olyan szívesen és melegen üdvözölte a Fenice-színház falai között a szegedi társulatot, mint tavaly az első magyar művészcsoport, amely meghódította a magyar színművészetnek Fiume idegen ajku lakosságát is. A színház díszet öltött a megnyitói előadásra: a páhoiokban gróf Széchy László kormányzó, Gaál Tibor kormányzó-helyettes, gróf Wickenburg István osztálytanácsos, dr. Vio Ferenc podeszta, az Adria gőzhátársaság igazgatója, Tóth Géza, Eidlits Hugó és Frankfurter igazgatók, az Ossinack- és Ricotti-családok, a kormányzóság tisztikara, a városi tanácsok és a tengerparti város színe-jáva helyezkedett el. A magyar tisztviselő megülötték a színház minden zugát. A Fenice is ünnepi díszet vett fel. Egy fővárosi műteremben készült előüggönyvet és egészen átalakított s újrafestett páhoiort állított fel a szegedi társulat igazgatója a főmei állgató muza-oszarnokban. A *Cigánybórával* nyílt meg Fiumében a kéthónapos magyar ciklus. Mindjárt az első jelenet után elzúgott a taps, amely az egész est folyamán minden éneksám után meg-megújult. Különösen nagy és meleg sikere volt a szegedi társulat kitűnő primadonnájának, Székely Irénnek, aki az első felvonás után hat virágbokrétát és egy koszort kapott. Nagy művészzellett énekelte egyik legjobb szerepét, *Saffit*. A második felvonásban a toborzót és a Rákóczi-induló két szer kellett megismételnie. Sokat tapsolt a főmei közönség a jeles Ciprának, Láng Etelnek, Mezey Mihálynak (Barinkay), Fenyérvénynek (Zsupán), Ledevy Leóznak, Rubosznak, Kiss Irénnek és az egész énekes személyzetnek. A társulat minden egyes hölgytagjának, még a *kardalosnőknek* is bokrétaikat nyújtottak fel a zenekarból. A megnyitói előadás a sok ismétlés miatt csaknem éjfélig tartott. Ma a *Pillangó kisasszony* került színpadra zsuított ház előtt. Székely Irén énekelte a címszerepet nagy hatással. Az olasz lapok lelkesen írják a magyar színház bemutatott előadásáról.

... **Musolino város a művészetért.** *Luca* olaszországi városában most tárgyalják Musolinonak, a hírhedt olasz brigantínak világraszóló pörét. Ezt az alkalmat a városka tanácsa arra használta föl, hogy

kétezer lírát szavazott meg arra a célra, hogy a város elhalt fiának, *Angeloninak* *Dramma a hegységben* című hátramaradt operáját előadassa. A város atyai a *Musolino-pör* ütleiből a városkiba sereglött olasz sajtó képviselőinek alkalmat akárnak adni arra, hogy a dalmüvet megismerjék.

... **Csetényi Juliska meghalt.** Csetényi Juliska, a Magyar Színház volt tagja, mint részvételt értesülünk, tegnapelött Milanóban meghalt. Az elhunyt művész nagy pályatársai mint a közönség körében nagy rokonszenvvel örvendtek, amelyet kedves egyénisége, igazi tehetsége, a művészet iránt való rajongó szeretete szerzett meg neki. Utóbbi időben egyre betegeskedett, most pedig olasz földön, ahol enyhülést keresett, megváltotta szenvedésétől a halál.

... **A városligeti szinkörben vasárnap ismét két félhelyáru előadás lesz.** Délután 1/4 órakor *Szigeti Józsefnek* „A csizmadia, mint kíséret” népies bohózata és este 7 órakor az *Aranymbőr Jókai* Mór regényes színműve kerül színpadra.

... **Habay operája Brüsszelben.** Habay Jenő *Cremonai hegedűs* című dalmüve, mint nekünk táviratozták, tegnapeladásra került Brüsszelben, a *Grande Harmonie* hangversenyén. A dalmüvet a *Monnaie*-színház elsőrangú énekesi és a német dalosegyesület kórusa művészzelg adták elő s a közönség, amely zsufoltság megtöltötte a termet, nagy tetszéssel fogadta a magyar szerző művét.

... **A bécsi Burg-színház programja.** Schlenker Pál, a bécsi Burg-színház igazgatója, már összeállította a színház jövő évadjának programját. A programon a német művek közül *Fulda*, *Sudermann* és *Eblumental* darabjai szerepelnek. Francia újdonságok *Hervieu*-nek *L'Enique*, *Clemenceau*-nak *A szerencse fátyla* lesznek.

... **Francia társulat kudarca Berlinben.** A berlini *Neues Theater*-ben fellépett francia operatársulat vendégszereplése, melyről már több ízben megemlékeztünk, úgy művészi, mint anyagi tekintetben teljes kudarcot vallott. A társulat félbeszakította előadásait. A vendégszereplés vesztesége meghaladja a 240.000 márkát. A társulat tagjai visszautaztak Párisba.

... **Budai Zenekadémia.** A Budai Zenekadémia a péntekre hirdetett III. hangversenyt május 5-ére halasztotta el.

... **A londoni színházak a királykoronázás alatt.** A londoni színházak Edvárd király koronázása idején egész sereg külföldi művésznagyságot igának vendégül látni. Ezek közt első sorban *Duse* Eleonora és Sarah *Bernhardt* említenék. Mind a kettő a *Franческа da Rimn*-ben fog fellépni. Londonban lesz a francia drámai színpad másik starja, *Rejane* asszony és *Jane Hading* is. Végül felkeresi *London* Miss Olga *Netherlose* amerikai színésznő is, aki nagy zajt vert fel a múlt évben egyik new-yorki színházban előadott szerepével, a *David* regénye után készült *Sapphival*. Ugyanezt a szerepet fogja Londonban is játszani.

... **Vilmos császár és a berlini Deutsches Theater.** A német trónörökös, mint berlini újságok írják, tegnapelött nagy kísérettel jelent meg a *Deutsches Volkstheater*-ben és végignézte ott a *Cyrano de Bergerac* előadását. A trónörökösnek ez a színházlátogatása azért kelt nagyobb figyelmet, mert ismeretes, hogy a *Brahms* igazgatása alatt álló berlini színház a német császár akaratára ellenére előadta *Hauptmann* Gerhardtnek *A takácsok* című szocialista színművét. A császár erre azzal felelt, hogy lemondotta a *Deutsches Volkstheater*-ben birtudvari páhoját s az udvar bojkottálta a színházat. A trónörökös megjelenése a színházban azt jelelt, hogy a császár bojkottálta a színházat szemben megszünt.

... **Operaelőadás a Telefon Hírműködés.** A Telefon Hírműködés ma esti szórakozásul előzetőtti lakására közvletleni fogja a m. kir. Operaház előadását. Az előadás, melyet meghazalt a jelenleg lovárosbanuk időző szími trónörökös is, a következő darabokból fog állani: A Hunyady László nyitánya, a Bánk Bán első felvonása és végül a Szerelemi kaland ballet, melynek zenéjét szintén közvetleni fogja a Telefon Hírműködés. A operaközvetítés után a rendes esti felolvasás következik, majd annak kezével 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókön keresztül.

MŰVESZET.

□ A velencei tárlat. *Velence*ből jelentik, hogy ott a jövő év április havában lesz a harmadik nemzetközi képzőművészeti kiállítás. A kormány nemzetközi modern képtár számára való vásárlásokra 100.000 lírát szánt.

□ A külföldi képes levelezőlapok kiküszöbölése. Évrol-évre rengeteg pénz szivarog külföldre olyan kicsinyeségeket, mint aminő az újví köszöntőkártya is, melyet boltokban s utcaszarkokon millió számra adnak el. Es ezeknek a külföldi képes lapoknak legnagyobb része kiáttó izléstelenleg. Ezért az Iparművészeti Társulat végrehajtó bizottsága, a kadosca *Lippich Elek* miniszteri osztálytanácsos, a Szépművészeti osztály vezetőjének indítványára elhatározta, hogy magyar művészek között pályázatot hirdert ily újví köszöntő kártyákra. Budapestrol s Magyarország különböző városairól és vidékeiről nincs forgalomban egyetlen művészi becsű képes levelezőlap sem. A művelt idegen utazók ugyancsak megakadnak, ha valami szép tájképes levelezőlappal akarnak hírt adni arról, hogy nálunk időznek. A mi levelezőlapjaink

ugyancsak rossz hírvé teszik izlésünket. *K. Lippich Elek* indítványára ily levelezőlapokra is pályázatot hirdert a társulat.

EGYESÜLETEK.

(Közyülés) A Magántisztviselők Országos Szövetsége május 3-ikán, szombaton este 7 órakor tartja a Royal szálóban (földszinti fehér terem, bejárás a kocsielőjáról felől) harmadik rendes közgyűlését. A közgyűlés után társas-vacsora lesz a Royal-száló külön termében.

SPORT.

* A pozsonyi verseny felolvasáról tudósítunk a következő táviratot küldi:

I. **Eladók versenye.** Díj 1000 korona. Távolág 1400 méter. Gróf Scuborn F. Earlje (Horthy) első, gróf Pejacevicson Felicitasa második, gróf Orssich P. Bobaja harmadik, azután Hajas, Plunger, Bizay, Mazagrau. Totalizátor: 10 : 44. Helyrelogadások : I. 50 : 66, II. 50 : 62, III. 50 : 60.

II. **Ligettalvi handicop.** Díj 1200 korona. Távolág 1600 méter. Liptay B. *Vieillebohenje* (Szemere) első, Capt. George Via applaja (Eltz) második, gróf Orssich P. Hűsz (Brooke) harmadik. Azután: Menykö, Bebelo, Tosti. Totalizátor: 10 : 28. Helyrelogadások : I. 50 : 78, II. 50 : 70.

III. **Állvány-díj.** Díj 1800 korona. Távolág 2400 méter. Dreher A. *Gut genujia* (Wheeler) első, Geist G. Nyakasa (Machan) második, gróf Chorinsky Allegroja (Fes) harmadik; azután Alfalfa, Jessy, Jagello, Walse. Totalizátor: 10 : 9. Helyrelogadások : I. 50 : 370, II. 50 : 108, III. 50 : 210.

IV. **Kupa akadályverseny.** Díj 3000 korona. Távolág 4000 méter. Geist G. *Mr. John* a (Machan) első, Mr. Lambton Meresze (Brown) második, Mautner V. Tokaja és Gróf Palfy Philaja holtversenyben harmadik. Totalizátor: 10 : 21.

V. **Nagy pozsonyi akadályverseny.** Díj 5000 korona. Távolág 1300 méter. Liptay B. *Exleix* (Szemere) első, gr. Pejacevicson Néua-Néhaja (Szentkereszty) második, Mautner V. Socusa (Keiner) harmadik. Azután: Famulus, Billa, Vértes, Flaggenshoff. Totalizátor: 10 : 86. Helyrelogadások : I. 50 : 108, II. 50 : 268, III. 50 : 122.

VI. **Falgárdi.** Díj 1500 korona. Távolág 2400 méter. Mautner V. *Fantassine* (Perse) első, Geist G. Detroje (Krause) második, Vilaguy G. Cserhája (Szemere) harmadik. Azután: Wavel. Totalizátor: 10 : 22. Helyrelogadások : I. 50 : 63, II. 50 : 70.

* A pozsonyi lövésznek eredményét a Telefon Hírműködés előzetőtti tudhatják meg leg hamarabb, mert a Hírműködés kültől tudósítójának távirati értesítése alapján este az Operaház előadásának következtése után felolvasatja a versenyek részletes eredményét.

Bécsi lövésznek.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Bécs, május 2.

A bécsi tavasi lövésznek tegnapi befejező napján a kétvények mutatkoztak be. Természetesen igen nagy mezőnyök indultak. A Micsoda-versenyben *Donnerwetter* győzött *Serenade* és *Tepla* ellen. A Lipótdíjban a reás fávort *Belle of Hernal's* a távolágnál karambolázott, miáltal győzelmi esélyét elvesztette és csak második tudott lenni az outsider *Sorrento* mellett. Harmadik Futótűz.

A részletes eredmény a következő:

I. **Hetzendorf díj.** Díj 3000 korona. Távolág 1600 méter. Szemere M. *Ponyvasja* (Bonta) első, Blaskovich E. Lepkéje (Van Dusen) második, Krausz L. Fagonja (Hesp) harmadik. Totalizátor: 10 : 52.

II. **Mitodavereny.** Díj 3000 korona. Távolág 900 méter. Báró Königsvarter H. *Donnerwetterje* (Adams) első, Mr. Wood *Serenadeja* (Van Dusen) második, Mautner V. Teplaja (Southey) harmadik; azután Boriska, Szassa, Ramathur, Curieuse, Fidelio, Elsa, Marietta, Klara, Qualität, Colibri, Joorisse, Ararat, Botor, Macaroni. Totalizátor: 10 : 68. Helyrelogadások I. 50 : 108, II. 50 : 88, III. 50 : 318.

III. **Fenekverseny.** Díj 8000 korona. Távolág 2000 méter. Blaskovich El. *Charmereje* (Van Dusen) első, gróf Festetics T. Durban ja (Taral) második, gróf Degenfeld High Leicestershire-je (Adams) harmadik, Szemere M. Mágnes-e (Bonta) holtversenyben harmadik. Azután Mindegy. Totalizátor: 10 : 24. Helyrelogadások: I. 50 : 75, II. 50 : 121.

IV. **Lipót-díj.** Díj 8000 korona távolág 1000 méter. Gróf Andrássy G. *Sorrento* ja (Russel) első, báró Königsvarter H. *Belle-e* (Adams) második, Ronhocz G. Futótűz-e (Micheline) harmadik, azután Marco Polo, Amphissa, Liberty, Lope de Vega, Adrienne, Szokond Millay, Minku. Totalizátor: 10 : 169. Helyrelogadások: I. 50 : 195, II. 50 : 75, III. 50 : 578.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona, távolág 1000 méter. Pécny A. *Autocratja* (Taral) első, Mautner V. Sarkantuja (Southey) második, Krausz L. Mardeurje (Maino) harmadik. Azután Becsvagy, Bernstein, Lavendel. Műrztég. Totalizátor: 10 : 24. Helyrelogadások: I. 50 : 68, II. 50 : 68, III. 50 : 104.

VI. **Handicop.** Díj 2000 korona. Távolág 1200 méter. Mr. Burnett *Clavigeja* (Bulford) első, Mr. Fries Kalupreja (Barker) második, Szemere M. Bonavistaja (Bonta) harmadik, azután: Szamócsa, Mary Diamond,

Kozma, Eglantine, Faso. Totalizator: 10: 65. Helyofogadasok: I. 50: 107. II. 50: 260. III. 50: 87.

VII. Gátverseny. Dij 4000 korona. Távolsag 2800 meter. Mautner V. Kartalja (Poole) első, Hg. Auersperg Geraniumja (Williamson) második, Miguel Braganza hg. Bajnokja (Brown) harmadik. Totalizator: 10: 86.

Nyitlter.

Osztalysorsjegyek

a most kezdödó I. húszéves eredeti áron kaphatók:

1/2 sorsjegy 12 kor. 1/4 sorsjegy 3 kor.
1/6 " " 6 " " 1.50 "

Mercurbank

BUDAPEST, IV., Váci-utca 37. szám

Fájdalmas,

kinos és kellemetlen, ha teste bárhol viszket vagy sűrűn bőrkéreges vagy kipárolt és kishesegett. Minden bajok teljes megszüntetésére elég egy üveg.

Erényi-féle „Ichtio-Salicyl“-t

vonnal.

Szágtalan utatással. Ára 8 korona!

Kapható és székhelyi Diana-gyógyászattól, Budapest, Károly-körút 5. szám (Dob-nőcs sarkán).

A legnemesebb nagy gyümölcsű asztali szamóca fajokat, erős növényekben — 100 darabot 5 koronával szállít —

MÜHLE VILMOS csász. és kir. TEMESVÁROTT

minden további költéség nélkül, bérmentve minden helyre, házhoz kézbesítve.

Szolyva-Hársfalva

MAGYAR GLEICHENBERG. (Bereg-megyében, vasúti állomás.)

Gyógyeszközök hidegvizgyógyintézet, vasas és égvényes savanyúvíz és fürdők, és a fenyőbélzési intézet, villany-massage. Állandó fürdőorvos. Gyógyiszertár. Kifüüd ellátás és lakás. Mérsékelt árak. Idény májustól-októberig. Prospektussal és egyéb fölvilágosítással szívesen szolgál a fürdőigazgatóság.

A világrt se olvassa el Buday Emma verseit X. Y. Z. „Patria“ Üllö-ut 25. sz.

THE MUTUAL

new-yorki életbiztosító-társaság.

A világ legnagyobb és leggazdagabb biztosító-társasága

Tisztán a kölcsönöség elvén alapszik. Utánfizetési kötelezettség nélkül. Részvényesek nincsenek.

Összes vagyon 1901. december 31-én

1,828,181,200-36 frank.

Biztosítási állomány 1901. december 31-én

6,443,021,249-27 frank.

Magyarországi vezérigazgatóság: Budapest, IV., Károly-körút 26.

Míg eddig a régi hőrbetegségek, a legkülönbözőbb súlyos idegbajok (neurasthenia, vitustano), a sánpok, a női aróci cikletmentő pattanások s a női nemi szervek folyásokkal kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű idegen vizetek voltak utáira, addig újabban

a PARADI ARSEN vizben

(vastartalommal)

olyan kincsnek van, mely minden eddigi arsen-vasas viznél (Roncoigno, Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőbbsel orvosi tekintélyünk felkarolják s a fogyasztók egész serege dicseri hatásait, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend.

Gróf Károlyi Mihály arszami felügyelősége Parád.

Egy postaláda 7 palack paradí arsen vastartalmu gyógyvizet Magyarország összes postaalomásaira 5 korona 80 fillérrert bérmentesen szállít a Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapest, os. és kir. udvari szállító

Ásványvíz-nagykereskedő.

Kapható minden gyógytárban és megbízható fűszerkereskedésben

Mohai ÁGNES-Forrás

hazánk legszénsavdúsabb természetes savanyúvize. Tiszta, kellemes asztali víz s a Budapest főváros részére való külön háztartási töltés olcsóbb a szódaviznél s jobb minden mesterségesen készített szénsavval telített víznél. 1/10 lit. palack 36 fillér, üres palack visszavételi ára 8 fillér.

Kapható minden fővárosi fűszerkereskedésben.

Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapest, os. és kir. udvari szállító, ásványvíz-nagykereskedő.

Dr. Kovács Jenő

gyógyvíz irodája május hó 1-től VII. Erzsébet-körút 32.

Dr. FABINYI J.

specialista — volt kórházi szakorvos,

rendel minden betegségek ellen

délutól 9—3-ig, este 6—8-ig.

Buda pesten, Erzsébet-körút 12. főemelet.

Liebig-féle
Nékiülözhetlen minden konyhában.
A legjobb húsfogyasztás.
Jobbítja a levest, mártást, főzeléket stb.

Cinntubusokban, az egyszerű csomagolás, kis mennyiség, azonnali könnyű használhatóság. Katonák, vadászok, turisták és sportembereknek nékiülözhető!

(Az e rovat alatt közlölteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Birósági kinevezések és áthelyezések. A király Stefanovics József, Egersdorfer Hugó, Schmidt Vendel és Podganski Ferenc járásbírákat, eddigi alkalmazásuk helyén való meghagyás mellett, Birra Jenő és Semetkó Iván járásbírákat pedig az osztrák, illetve varasdi törvényszékhez I. oszt. törvényszéki bírákká, Mihajlenovics Imre I. oszt. alügyészt a cirkenyiozi járásbírószághoz járásbíróvá kinevezte. — Az igazságügyminiszter dr. Horváth József huszti járásbírószághoz alügyészt a huszti, Nagy Kálmán székelvudvarhelyi járásbírószághoz alügyészt a székelvudvarhelyi járásbírószághoz, Lábos Béla satoraljai járásbírószághoz alügyészt a satoraljai járásbírószághoz, dr. Ládai István pestvidéki törvényszéki alügyészt a pestvidéki, Burgstaller Aurél és dr. Madai Meyer Guidó fümeli törvényszéki alügyészt a fümeli törvényszékhez jegyzőkké, Csákány Sándor esztergomi járásbírószághoz jegyzőgarnokot a veszprémi, Jakabos Mihály besztezerzei törvényszéki jegyzőgarnokot a tordai, ifj. Pechy Aurél satoraljai járásbírószághoz alügyészt a satoraljai járásbírószághoz, Lámberg Ferenc temesvári járásbírószághoz alügyészt a temesvári törvényszékhez alügyészt, Komka György munkácsi járásbírószághoz segédtelekkönyvezelőt a szobránczi járásbírószághoz telekkönyvezelővé nevezte ki, továbbá dr. Kármán Elemér veszprémi törvényszéki alügyészt a szombathelyi törvényszékhez, Krausz József ökörmezői járásbírószághoz alügyészt a técsői járásbírószághoz helyezte át.

§§ Új közjegyzők. Az igazságügyminiszter dr. Popovics Aurél temesvári közjegyző-helyettes Török-Kanisára és dr. Lehoczky Antal budapesti gyakorló ügyvédet Monorra közjegyzőkké nevezte ki.

§§ Pestvidéki esküdtbírák. Ma sorsolták ki a pestvidéki törvényszéken a május-június havi esküdt-

bírákat. A kisorsoló-bizottság elnöke Szezyfried József törvényszéki elnök volt. Tagjai a törvényszék részéről Verébély Ignác ítélőtáblai és Markos Mihály törvényszéki bírák. Az ügyészéget dr. Halász Lajos királyi ügyész képviselte, az ügyvédi kamara részéről dr. Papp Zoltán ügyvéd volt jelen. Kisorsoltattak rendes esküdtbírák:

Leleszi Kovács Gáspár földbírtokos Káva, Windisch Ferenc kereskedő Vác, Goldmann Antal földbíró Rákos-Csaba, Botlik József gazdasági felügyelő Szód, Aigner Antal nyomdász Kispeszt, dr. Edelmann József orvos Kispeszt, Zlapathy János kötelegyártó Vác, Heiler Márk fakereskedő Pécel, Szilassi József földbírtokos Tápó-Bicske, dr. Fűhrer Simon ügyvéd Újpest, Kozma Gyula lényképzés Újpest, Gindrich József malomigazgató Vác, dr. Koszó Péter ügyvéd Vác, Ecker Mór gyári ellenőr Erzsébetfalva, Tiszovszki Lajos gazdasági Pomáz, Vikár István ügyvéd Újpest, Banczik Pál nyugalmazott honvédszázados Erzsébetfalva, Zsadányi Armand nyugalmazott irodatiszt Galgahévíz, Brumer Ede gazdálkodó Nagykáta, Halászi István magánzó Tápó-Szent-Márton, Kovács Márton bankhivatalnok Kispeszt, Máhr Ferenc nyugalmazott gazdatiszt Vecsés, Forster Manó könyvelő Soroksár, Koller Károly földbírtokos Tápó-Ság, Bernáth Pál gazdatiszt Szód, dr. Döményi David ügyvéd Soroksár, Balász Imre ügyvéd Vác, Traubmann József nyugalmazott kataszteri felügyelő Erzsébetfalva, Szivós Zsigmond földbírtokos Alsó-Dabas és Fűrcher János erdész Galga-Mácsa. Pótlasként lettek: Jeszenszki Miklós molnár Tápó-Bicske, Diamant Márton kereskedő Aszódk, Goldmann Fülöp kereskedő Czinkota, Eberhardt Antal pezsőgyáros Budafoék, Naisz János ácsmester Vác, Waigang Ferenc nyugalmazott kántor Tápó-Ság, Haasz Gyula kereskedő Isaszeg, dr. Steiner Henrik orvos Újpest, Schrött Mátyás nyugalmazott fejtintézői orparanosok Vác és Berger Mór földbírtokos Irsa. Az esküdtbírószághoz június 26-ikától június hó 11-ikéig tart.

§§ A kadarkuti földesur. Vége felé közel jár a végrendelet-hamisítási bűnpör. Tegnap már elhangzottak a véd- és védőbeszédék és a replikák. Most már csak az ítélet van hátra. De ennek meghozatala, tekintve a bűnpör óriási anyagát, többnapos munkát vesz igénybe. Csütörtökön reggel folytatta Polónyi, Nagy Ákos védője, nagyszabású védőbeszédét, amelyben úgy Nagy Ákosnak, mint a többi vádlottaknak felmentését kérte. Délután Szalay Károly a két végrendeleti vád alá került tanúnak védője beszélt. Az ügyész felszólalását Polónyi hatalmas replikája követte s miután Szalay védő nem kívánt élni a vizonválasz jogával, az elnök a bizonyítási eljárást befejezettek nyilváníttotta és a vádlottakat kérdezte meg, mit kívánnak még védelmükre előadni, mielőtt a törvényszék ítélehoztalára visszavonulna. Sem Nagy Ákosnak, sem a többi vádlottak nem volt semmi előadni valója. Ezután az elnök kijelentette, hogy az ítélet május hó 5-én, hétfőn délelőtt 10 órakor hirdeti ki a törvényszék.

§§ Börtönre ítelt hercegnő. Fokvárosból jelentik: Radzivil Katalin hercegnőt kétféle fogságra ítélték, mert Rhodes Ceoil nevére váltókat hamisított.

§§ Magyar gyufa — osztrák gyártmány. Április 30-iki számunkban ilyen cím alatt megjelent tudósításunkba tévedésből csuszott be az E. M. K. E. gyaia neve az E. K. E. gyujtok helyett, amit onnellen helyreigazítottunk.

TÁVIRATOK.

Linz, május 2. Wolf képviselő az itteni törvényszék előtt becsületsértésért bevádolta Schalk képviselőt, aki róla becsmérőleg nyilatkozott.

Berlin, május 2. György porosz herceg ma este meghalt.

Pétervár, május 2. A Novoje Vremja azt jelenti Szebasztopolból, hogy a krimi térszigeten hat nap óta hideg, esős az idő. Április 29-én a térsziget déli részén hóvihar volt.

Konstantinápoly, május 2. A szelámiük után a szultán kihallgatáson fogadta báró Calice osztrák-magyar nagykövetet, aki ez alkalommal közönséget mondott a Windischgrätz herceg és neje iránt tanusított vendégszeretetért. Azután Constans francia nagykövetet és Leishman amerikai követet fogadta a szultán.

Konstantinápoly, május 2. Gyakoróban tegnap Riza bej és Beramuzrosz partja között összeütközés volt. Mindkét részről lötek. A bazar zárva van. Az esetnek csak helyi jelentősége van és valószínűleg nemokára helyreáll a nyugalom.

Birmingham május 2. A Birmingham Post londoni levele: öje azt állítja, hogy a japán kormány hogy megkönnyítse az angol-japán egyezmény hatályát, azt a szándékát nyilvánította, hogy az összes állami hajógyárakat rendelkezésére bocsátja a távol Keleten lévő angol hajórajnak.

Magyarország ellen.

Bécs, május 2. A képviselőház folytatta a budgetvitát. A vasutügyi költségvetés tárgyalásánál gróf Khevenhüller behatóan foglalkozott az államvasuti előirányzat deficitjének okaiával és erre nézve egyebek

közt felhozza a Magyarországhoz való viszonyt, mely most elkeseredetté vált. *Es elkeseredés oka Magyarorszag.* Bizonyítja ezt a bosnyák vasutak kérdése. Hogy ebben engedni kellett Magyarorszag követeléseinek, ennek nem a hivatalnok-minisztérium az oka, hanem mi magunk, akik a legnagyobb elkeseredéssel küzdünk egymás ellen és gyakran háttérbe szorítjuk a s-emélyes dolgot a közügyet és sajnos, a nemzetifir a tárgyi szempontokat. Ha viszonyaink megjavulnak, akkor a sokszor támadott hivatalnok-minisztérium is abban a helyzetben lesz, hogy Magyarorszag teljesiteti követeléseivel szembeszálljon, mihelyt zárt többség áll mögötte. A szónok ezután a tarifa-kérdéssel foglalkozik és megjegyzi, hogy ebben gondosan megóvják Magyarorszag érdekét, a miéinket azonban nem, miközben a viszonyosság csak a papiron marad. A külföldi és belöldi tarifák átalakítása sürgösen szükséges. Szónok ezután a Magyarorszag felé csatlakozó vasutakkal foglalkozik, ajánlja az államvasuti társaság államosítását, fejteti a kassa-oderbergi vasut jelentőségét és kijelenti, hogy ennek államosítása által, mely azonnal keresztülvihető, módunkban volna szabályozni a magyar szállítási adót és a Vaskapu tarifáit. Ha az államosítás nehézséggel járna, úgy a kormány az osztrák vonalra vezek szvesztrációját rendelhetné el. Szónoknak az a nézete, hogy az államvasutak deficitjét különösen egységes vasuti rendszer létesítése s személy-tarifáink reformja által lehetne megszüntetni a negyedik kocsiosztály életbeléptetése mellett. A szónok végül azt a reményét fejezi ki, hogy a kassa-oderbergi vasutara vonatkozó fejtegetéséi impulzust fognak adni oly akolóra, mely a kormányt abba a helyzetbe hozza, hogy érdekeinket a Magyarorszaggal való kiegyezési tárgyalásoknál energikusan képviselje. (Élénk tetszés.) A tárgyalást ezután íébeszakították. A legközelebbi ülés május 12-én lesz.

Királyi herceg mint képviselőjelölt.

Lübeck, május 2. A szabadelvi néppárt tegnapi ülésén Vignand szörkesztő azt indítványozta, hogy az összes polgári pártok tartanak össze és léptessék fel a bírdalomgyűlés választásain jelöltjökül Henrik porosz herceget. A jelölés felöl legközelebb gyűlés fog határozni.

Az úszkübi püspökség kérdése.

Belgrád, május 2. A szerb kormány végképp lelett arról a reményről, hogy Firmidán úszkübi püspök megerősítést keresztliviheti, mert a szultán a bolgár kormány tiltakozására való tekintetből, állhatatosan vonakodik a megerősítésről szóló fermánt kiadni.

A német vámtarifa.

Berlin, május 2. A vámtarifa-bizottság a kormány javaslata értelmében fogadta el a 281. tételt, amely szerint nyers palakódarabokért 25 piennig és nyers palakólemesek, nyers palatáblák és tetőpala után 1 1/2 márká fizetendő. A bizottság elfogadta továbbá a 282-286. tételeket, amelyek szerint nyers drágakövek és agyagok, továbbá nyers ásványi anyagok, salak, kőszén és koks vámmentes.

A 247. tételnél (ásványolajok) élénk vita támadt több indítvány felett. Heim és Paasche ásványolajokra olajkemőcs kivételével 7 1/2 márkát indítványoznak a javaslat 6 márkája helyett és azt kívánják, hogy a II. megjegyzés helyébe oly intézkedés tétessék, mely szerint belöldi üzemintézetek részére szállított ásványolajok vámmentesek legyenek, míg a javaslat csak a szövetségtanácsot jogosítja fel a vámmentes behozatal megengedésére. A vita folyamán Heim kifejti, hogy indítványának célja, hogy a petróleum finomítását Németorszagba helyezték át és ezáltal megtörték a Standard Oil Company gyűrtjének tulhatalmát. Gothein azt ajánlja, hogy támogassák a galioiai és román petróleum versenyt, hogy megtörjék az amerikai monopolizmot, amelynek Heim indítványa csak hasznára volna. Thielmann államtitkár kifejti, hogy Heim indítványa vagy az amerikai monopolizmus használna, vagy mestereséges unon a külöldöltől függő finomító ipart teremtené.

Francia olasz-barátkozás.

Páris, május 2. A francia kormány Barrère római nagykövét utján tudakozódott az olasz kormánytól, vajjon alkalmasnak találja-e az időt arra hogy a francia földéle-tengeri hajóraj ellátogasson a palermoi kikötőbe. A látogatás viszonzása lenne az olasz hajóraj tonului látogatásának.

A laibachi sztrájk.

Laibach, május 2. A sztrájkoló kőművesek és ácsok ma délután nagyon látogatott gyűlést tartottak, amelyen a sztrájk-bizottság jelentést tett az eddigi tárgyalásokról. Minthogy a munkaadók nem akarják teljesíteni a munkaidő megrövidítésére vonatkozó követelést és a városi hatóság közvetítő ajánlatát is

visszautasították, a sztrájkolók elhatározták a sztrájk folytatását.

A portugál adósság.

Madrid, május 2. A Liberal jelentése szerint Portugáliában rendkívül élénk mozgalom mutatkozik a külföldi államhitelezőkkel kötött megegyezés ellen. A portugál cenzura nem engedi meg az erre vonatkozó táviratok továbbítását.

Május elsője.

Érema, május 2. A Vulkan-gyarak igazgatóságára 3000 munkást elbocsátott, mert május elsőjét munkaszünettel ünnepeleik meg.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, május 2. A Kaiser Ferdinand Nordbahn közlése szerint a május 31-én tartandó közgyűlés a rendes ügyeken kívül az igazgatónácsnak még két indítványával lesz hivatva foglalkozni. Az egyik a tavalyi közgyűlési határozat kiegészítése, mely határozattal 60 millió koronás 4%-os kölcsön fölvétele fogadtatott el a fövonalhálózat építési tartalékának dotálása céljából. Az igazgatónács felhatalmazást fog kérni, hogy e kölcsön helyett, melynek kamatozása és törlesztése évi 3.092,915 korona öszszegget igényel, estleg ugyannyi annuitásnak megfelelő 64.560.000 koronás 3 1/2%-os kölcsönt vehessen fel. Hogy ezt az alternatívát felhasználhatják-e, az természetesen a kamatábvizonyoktól és a pia helyzetétől fog függeni. Az igazgatóság azonban biztosítani akarja ennek lehetőségét, az emmisszióknak meg lehetöten távollekvó időpontjára. A másik indítvány a nyugdíjszabályzatnak oly értelmű módosítására vonatkozik, hogy a véglegesen alkalmazott női hivatalnokok részére lehetővé tegyék a nyugdíjintézetbe való belépést.

Triest, május 2. Az első trieszti rizshántológyár molnárai ma bérdisztrifikációt miatt abbahagyták a munkát. A rakodómunkások, akiknek követeléseit a vállalat nemrég teljesítette, most szolidaritásból csatlakoztak a molnárokhoz. Összesen 240 ember sztrájkol. Két angol gőzösön felfemaradt a rizzszállítmányok kirakása. Azonkívül még egy gőzös van a révben rizzsakománuval. Valószínű, hogy a tárgyalások még ma megegyezésre vezetnek.

London, május 2. (Gabonapiac.) Az irányzat nyugodt és állandó. Amerikai buza 3 p-vel, amerikai liszt 8 p-vel drágább. Városi liszt 23-30 sh. Repeolaj 25 sh. 6 p. Behozatal: Buza 10.000, árpa 14.000, zab 4.000 sh. Az idő esős.

Liverpool, május 2. (Gaboapiac.) Kaliforniai buza 1/2 p-vel drágább, tengeri változatlan, amerikai liszt 6 p-vel drágább. Az idő esős.

New-York, május 2. (Terményfölsége.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 9 1/2 (9 1/2). Májusra 9.85 (9.87). Augusztusra 9.16 (9.18). New-Orleansban helyben 9 1/2 (9 1/2). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.40 (7.40). Stand white Philadelphiában 7.85 (7.85). Refined in Cases 8.50 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.20 (1.20). — Zsír: Western steam 10.45 (10.40). Rohe és Brothers 10.60 (10.65). — Tengeri irányzata gyenge. — Májusra 67 1/2 (67 1/2). Juliusra 67 1/2 (68 1/2). — Szept-re 66. — (67 1/2). Buza irányzata gyenge. — Piroz 62 helyben. — (90 1/2). Májusra 81 1/2 (82 1/2). Juliusra 82. — (82 1/2). Szept-re 81 1/2 (81 1/2). Dec-re 81 1/2 (83. —). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — (A két: fair Rio T. sz. 5 1/2 (5 1/2). Májusra 4.95 (5. —). Augusztusra 5.20 (5.20). — Liszt: Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — Cukor: 3. — (3. —). — Ón: 23.45 (23.42). — Réz: 11 1/4-12. — (11 1/4-12. —). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 2. (Terményfölsége.) (Zárlat.) Buza irányzata gyenge. — Májusra 76 1/2 (76 1/2). — Juliusra 75 1/2 (75 1/2). — Tengeri irányzata gyenge. — Szept-re 62 1/2 (63 1/2). — Zsír: Májusra 10.07 (10.02). — Szept-re 10.15 (10.10). — Szalonna short clear 9.95 (9.90). — Sertésus: Májusra 16.80 (16.75). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

F-r. A régi magyar városi életre bizvást hivatkozhatik beszédében. Sőt mivel éppen művészeti dolgokról, egyebek között zenéről és zenetaniásról is van szó, alkalmas minta e tekintetben példának okáért Lőcse város multja. Tarozai György a régi magyar művészekről szólván, érdekes történetét mondja el a löcsei muzsikuskak. A levéltárban őrzött instrukció szerint a városi muzsikust ott Stadt-Pfeiffernek nevezték. A muzsikus Szent-György napjától Szent-Mihályig, tehát a nyári idöszakban, péntekét kivéve, napjában háromszor, legényeivel a torony erkélyén különféle nótákat fújnak el, melyek a nép általa jelzett szakaihoz képest váltakoztak. Reggel négy óraker volt a

riadó, melynek hangjaira az egész város ébredt, dében is muzsikált, ezután hat óraker este fujta el a takarodót, amikor a műhelyekben polcra került a szerzőszám s a munkaidőnek vége volt. Télviz idején csak délelött és alkonyattájig hangzott föl a zene mind amellel elég munkája akadt ilyenkor is a városi muzsikuskak. Az ó feladatra tud a város kapui megnyitásának és bezárásának óvszakok szerint váltakozó idejét jelölni, mint legényeivel listenekül dobok poftogtatásával végeztetett, akik azonkívül az éjjel és a nappal minden óráját kúrtzóval is jelezték. Kisebb városokban e feladat is mind magára a muzsikuskak mesterre hárult, akinek ilyen helyeken vasár-és ünneppanokon még a templomban orgonálni is kötelessége volt. előkelőbb polgárok családai ünnepein muzsikálni, sátoros ünnepeken a városháza nagyteremben vagy az iskolában betanított alkalmi énekeket dirigálni. A torony tetőjén fölbangzó riadó jelzete a város lakosságának az előkelőbb vendégek érkezését, az ellenség közeledését. E sok teendőhöz képest megfelelő ellátásban is részesült. Lőcsén a városi muzsikuskak képzészetése fölér a második szenátorával, azonkívül kap 27 köböl rozsort, fát és mécesbe való világító olajat, amennyit elfogyaszt. Ehhez járultak még az alkalmi honoráriumok, melyeket lakodalmakon s egyéb családi ünnepeken kapott s a környéken levő kastélyokban, ahova nem egyszer kérték ki a város uraitól kölcsön, különösen háborus idökben, amikor a hegedűsök és lantosok kalandvágyó népe seregüstül szegődött a táborba, tödült a hareoló hadak nyomába. Honnan kerültek ki e muzsikuskok? Azt határozatlan megállapítani nem lehet. Lehet, hogy egyik-másik lantos vagy hegedűs kiövedgyén a kőborlásból szivesen vállalta magára e bizonytalan vándorlásnál nyugalmasabb szerepet. De hogy rendje a városi muzsikuskokéval nem volt azonos, az ezeknek a cébrendszek szellemében létesült szigorú szervezeteükből következik. Miként a mesterember, azonképpen a muzsikuskak-pályára készülő legény is alá volt vetve háromévi tanulói állapotnak, az insaséveknek, amelyek alatt ki volt szolgáltatva mestere korlátlan kénye-kedvének. Simplicissimus fiatalon Magyarorszagba jövet szintén a muzsikuskak mesterségéhez kapott kedvet: Kis-Szebenben szolgálta szegődik az ottani toronyzenészhöz, aki vele, bár nem járattan a fuvó szerzőszámok kezelésében, émeit ruháit mosatja a leg-aljabb munkákra fogja, amit a nyugatlan városi kőr német nem tud elviselni. Néhány szép magyar nótát tanul mesterétől s aztán szép csöndesen megszökök; Eperjesre megy, hol ismét a muzsikuskak mesternél tanul, de itt sem lehetett jobb dolga, kisvártatva már Kassán van s itt Homonnai Druegh török ellen induló seregéhez szegődik dobosnak. A művelt szabad királyi városok alkalmazta muzsikuskok mind mesterek voltak művészetükben, a régi idökben városaink szerző éleket zenei életnek vezetői, iránytadói. Jött-ment muzsikuskak nem igen állottak szóba városaink urai, mikor a toronyból állás betöltéséről volt szó, különben nem mérülne föl oly sürün a panasz, mely a ránk maradt írott emlékekben arról szól, hogy vajmi nehéz dolog járvakó muzsikuskakra szert tenni. Egy-egy muzsikuskak válság az egész várost kizozta a sodrából s a város urait, még a törvény dolgában is, amelytől pedig, szigoru igazságsöggel tartván meg betüit, még övök kedvéért sem tértek el, még föbenjáró ügyekben is engedékenységre fogták a dolgot, ha ezzel a muzsikuskak válságot elödhathattak. Feltűnő efféle eset történt egy-szer Bártán, ahol egy végtelenül garázda természetű városi muzsikuskak adott gondot a szenátoroknak. Noha jól folyt dolga kedvence passziója az volt, hogy országvilág előtt a neki kenyeret adó magisztrátust szidalmazta, amiért aztán pénzbürségra itélték; de mindhiába. Egy föbenjáró könnyelmű cselekedete miatt aztán rövidesen akartak vele végezni s a polgárság fözudulásának engedve, halálra itélték. Azonban a míg új muzsikuskak nem kaptak, nem hajthaták végre az ítéletet. Midőn a céhbeli muzsikuskak a kikkel a szomszéd városokban alkudozásba elegettek, megnezelték társuk veszedelmét, helyére, melyre kivégeztetése után gyalázat tapad, a legkecsesebb ajánlatok mellett sem akartak állani, aminek az eredménye az lett, hogy a büns muzsikuskak fölmentették, nehogy bizonytalan időre toronyzene nélkül szákölködjék a város muzsikakedvelő lakossága.

Régi kereskedő. Gondoskodtunk, hogy ne hiányozzék.

M. J. Kassa. Bosznia és Heroegovina közigazgatási osztályfőnöke báró bojniki Benkó Lázdor. Öme: Oszlóság kormány, Szarajevó. Közigazgatási osztály.

V. J. Budapest. A társulat hivatalos helyisége, VII. Erzsébet-kört 1. sz. a. van. Az alapszabályokat is ott szerkeszti meg.

K. J. Selmeczbánya. Közönséges mese. Senki sem tud róla.

H. J. Jászberény. 1. Méltóztassék a szanatorium igazgatóságához (Budakesz) fordulni, ott megmondják

az ágyalpitók nevét és címeit. 2. Vasuti forgalmi tiszt lehet s félvibeti évi fizetését 8000 koronáig.

Feri 44. Kaposvár. Ha ideiglenesen alkalmazta, nem lépte át hatáskörét és jogait.

Ó-Moraviozái. Rendes renonce-parti volt. Az illetőnek semmiesetre sem volt joga a játékot sértő módon megítélni.

Budapesti Napló

részére

Apró hirdetéseket és Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca sarok.

Adler Leona, Lipót-körút.

Posch József, Váci-körút 80.

Osv. Véber Vimosné, Váci-körút 15.

Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1.

Mesch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.

Kürthy Kálmáné, Harmad-utca 1.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda Józsefné, Andrassy-u. 50. Oktagon.

Deutsch Miksné, Andrassy-u. 88.

Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-körút sarok.

Sopronyi V., dobány-nagyterésde, Kerepesi-út 1.

Osv. Hallada Anna, Múzeum-körút 10.

Szántó Mór, Kecskeméti-utca és Kálmán-tér sarok.

Deutsch Julia, József-körút 50. Baross-utca sarok.

KÜLÖNFÉLEK.

Veronika.*)

Veronika, ha képed álmaimban
Föltűnt a tópettirtusok között:
Úgy láttalak az ő keresztje mellett,
Akinek arca vértől gyöngyözött.
Ott állottál és reszelte kezéid.
Törled le a izadt, forró homlokát,
S mentél utána, tovább...

Nehéz az út, s óh jaj a vég közel már...
A nép morogta: „Oda van, halott!”
A vég közel, a könnyező tanítványt,
S a megtört asszonyt te vigasztalod...
A vég közel, virág közt vagy keresztlen
Az eimulás, hajh, mindig nyugtot ád...
S mentél utána, tovább...

Körülfogott a város száz leánya
És megcsodálta titkolt bánatod.
És szállt a szó, vénszannyok beszéde:
„A völegényed ugyan várhatod!
Szegény leány, szegény szív mit akarhat?
Új életet, föltámadást, csodát?!”
S mentél utána, tovább...

Es szólt a város annyi déleg ifja:
„Veronika, óh jöjj, óh jöjj ide!
Itt forr a vér, itt lüktet még az élet,
A szerelem a legszebb íge...“
A szerelem? ... Egy édes szüzi álom,
Ha úgy tudod, hogy az óvó fogát...
S mentél utána tovább...

En láttalak. Óh milyen lélek volt az!
En érezem, mit síved érezett...
Veronika, hadd csokolom rajongva
Te tövisektől vérező kezéd!
A lány te voltál, s te maradsz örökké,
Ki letörölted forró homlokát,
S mentél utána, tovább...

Gellért Oszkár.

Mért nem vagy te virág...

Mért nem vagy te virág én meg könnyű lepke?
Teremtve mindketten könnyű szerelemre?
Mért kell, hogy mindketten eledjünk vágyva?
Szívünket ezer tör sebbi, átjárja.

Mért nem vagy te erdő, én meg sujtó villám?
Hogy minden izedet tűz-lángba borítanám.
Annyi szörnyű kínok vetnék sebes véget,
Hisz a szereimünkél jobban tűz se éget!

Mért nem vagy te halott, lent a sírveremben,

* A Vigasztal-pályázaton dícséretet nyert ez a vers.

En meg a keresztfád és koporsód egyben?

Mint feifa, nevedet vésnék a szívemre,

Koporsó: mokeven nyugodnál örökre!

Dénes Tibor.

— **Rhodes állatkertje.** Cecil Rhodesnek állatkertje is volt és pedig Groote Schurban s ott néhány oroszlan is tartott, amelyeknek ápolására nagy gondot fordított. Az volt a terve, hogy az oroszlanok számára nagyszerű házat építtet. Ezek az oroszlanok később politikai jelentőségre is vergődtek. Arról volt szó, hogy a hushányon a bevitt husra vetett vám eltörlésével segítenek s ebben a tárgyban több népgyűlést is tartottak, mely alkalommal a fokföldi kormányról nem a legjobban nyilatkoztak. A husbevétel szükséges volt, a vám pedig népszerűtlen. Rhodes tudvalevőleg nem volt a szabad kereskedelem híve, mindán pedig megígérte, hogy egy népgyűlésen maga is föl szólal, mindenki nagyon kíváncsi volt a magyartására. Halálos ösönd uralkodott, mikor Rhodes beszédének folyamán így folytatta:

— Most, uraim átírek a husvámra. Épp most éreztem a hushányt én is, mikor oroszlanaimat meglátogattam s az ápolójuk azt mondta, hogy egy évben ötezer shillinget kell husért fizetnem. Uraim, én nem vagyok családapá, de ez mégis gondolkodóba ejtett. Mikor a hegij aiján lovagoltam s magam alatt láttam a várost elterülni, elgondolkoztam: mennyi család lakik ebben a városban, akik gyermekükkel ugyanazokat a tapasztalatokat tették, mint én az oroszlanaimmal.

Az egzminiszer szavait dörög helyeslés követte. Egy a rikander így szóló szomszédjához:

— Ha oroszlanjait rá tudnók szoktatni a kenyérvetésre, akkor talán megérnők a gabonavámok eltörlését is.

— **A világ legtekélyesebb hírlapja.** Buenos Ayresben. Argentína fővárosában jelenik meg *La Prensa* címmel, spanyol nyelven. Ennek a lapnak, amelyet egy Paz nevű ur 1868-ban alapított, 100.000 az előfizetőinek a száma és 150.000 font sterling az évi jövedelme. A hírlapvállalat palotája akkora ház-tömb, hogy fedett udvarában 2500 ember ellér; ott is szokták a népgyűléseket tartani, amikor aztán a szerkesztők beszédeket tartanak az udvarra nyíló erkélyről. A palota berendezése a legerdekesebb. Van ott étterem, biliárdszoba, kártyatermek, fűrdőszobák és vivótermek, sőt számos hálószoba is, a lap munkatársainak kényelmére. Van továbbá mentőkoci, orvosok és bőséges házi gyógyszerár, meg kórház is, gyors segélyes szoruló részére. Az étteremben előállítás áron étkezhetnek a lap munkatársai tisztviselői és a nyomdászmelegyület, akiknek különben pompás fizetésen kívül még kitűnő reggeli is kijár — díjtalanul. A vivóteremben jeles vivómester tanítja a munkatársakat a kardforgatás művészetére; ennek a költségeit szintén a kiadó viseli.

— **A milliomosok adója.** A new-yorki adóbirozság közzétette azt a jegyzéket, amely kimutatja, hogy New-York leggazdagabb polgárai mennyi egyenes adót fizetnek. A jegyzék élén a Vanderbilt-család áll. G. W. Vanderbilt 9 millió, M. W. K. Vanderbilt 4½ millió, Alice Vanderbilt 4½ millió, M. B. C. Vanderbilt 1 millió és C. Vanderbilt 500.000 korona adót fizetnek. Carnegiének és Rockefellernek 4½—4¼ millió korona az adója.

Elég tekintélyes összeg. Elég volna vagyónak is, nemcsak adónak.

— **A homok mint orvososság.** A gyomorbetegség egyetlen orvosága, mint egy amerikai polgár állítja, a homok. Régi hit, hogy időnkint jó valami ásványos dolgot enni, ami nyilván onnan ered, hogy a madarak gyomruk működésének fokozására apró kavicsokat nyelnek. A vadnépeknek egyáltalán szokása a földézés, melyről már egész köteleket írtak. Az említett yankee, ki leírja esetét, emondja hogy hus év előtt olytonos emésztési zavarok miatt közel volt a halához és mér teljesen lemondott arról, hogy valaha meggyógyul, amikor egy bányász felesége azt tanácsolta neki, hogy egyék homokot. A gyomorbeteg ember minden este bevett egy teáskanal homokot és csakhamar észrevette, hogy jobban alszik, de étvágya még azontul is heteken át nagyon csekély maradt. Mindazonáltal tovább nyelte a homokot, míg teljesen jobban nem lett. Időnkint azóta is bevesz még itt-ott egy kanál homokot, hogy gyomrát rendben tarissa. Ha sokat evett, vagy bármilyen okból is háborgást érez a gyomrában: egy teáskanalnyi homokot tesz a nyelvére és vízzel leüblíti. Lemondott minden más orvososságról és csak homokkal gyógykezelte magát, mely, mint mondja, legbiztosabban hat. Hogy kitalálta fel ezt a homokokurat, azt nem tudja megmondani de azt hiszi, hogy az Egyesült-Államok déli részéből ered, hol el van terjedve az a hit, hogy a homok a lázat gyógyítja. A homokrézessék eröművi uton hatnak a gyomor

falaira és az emésztő szervekből minden fölösleges n-rákkát eltávolítanak. Ha a homok elég finom, annak semmiféle ártalmas utóhatása nem lehet. Bybee rendszert egy folyó medréről vitt haza homokot, gondosan kimosta, hogy belőle minden növényi alkotórész és más salakot eltávolítson és megszáritotta. Azt állítja, hogy sok száz embernek, kik sehogyse tudtak gyomorbaüktől megszabadulni, ajánlotta ezt a szert és aki helyesen használta, meg is gyógyult tőle.

— **Kiszállott.** Egy spanyol újság olyan históriát tálat el olvasóinak, amely bármely rémgregény-író élénk fantáziájának is becsületére válhatik. A história a következő:

A spanyol-irancia határon egy földhelyen meghalt egy uriember, akinek az volt az utolsó kívánsága, hogy Madridban temessék őt. A halottnak egyik rokona erre kiment a vasúti állomásra, hogy megtudakolja, mennyibe kerülne a tetemnek Madridba szállítása.

— Háromezer pezetába — felelte az állomásfőnök.

— Ez egy kissé sok, — mondja a kérdezős-

kődő ur s aztán hazafelé indult.

De alig hogy kitépte a lábát az ajtón, utána ment egy vasúti hivatalnok. Megtudta, mondotja, hogy halottat akar küldeni Madridba s hogy ezért háromezer pezetát kérnek. Ó sokkal kevesebbet kiszállítja a halottat, csak öltözőssék föl szépen hozzák el két emberrel egy korszakékban, mintha meg volna bűnülva s válsának neki egy hetven pezetás jegyet Madridba. Ó majd a kalauznak a tetem őrizéséért ad valami borralvált s rennden lesz a dolog. Az ajánlat nagyon csábító volt, el kellett fogadni. Másnap reggel a halottat nagy köpenybe burkolva kivitték a vasúti állomásra s beültették egy elsőosztályú kocsiszakasz egyik sarkába. Utközben a kalauz gyakran betekintett a halottnak a szakaszába, hogy lássa, nem fordult-e le az ülésről. Egy állomáson, Miranda de Ebroban a kalauznak valami dolga volt azaiat az egy per alatt, míg a gyorsvonat állott s egy angol, aki Bilbaoból jött, beszállott abba az elsőosztályú kocsiszakaszba, amelyben a halott utazott. Az angol az utitársától engedelmeket kért, hogy rágyújtasson a pipájára, de az utitárs természetesen egy szót sem választott.

— Bizonyosan alszik, — gondolta magában az angol s rágyujtott.

A füst mind sürűbb lett a kocsiszakaszban, s az angol megint megszólalt:

— Megengedi kérem, hogy az ablakot kinyissam?

Az utitárs, akinek a szemére lecsuszott a sapkája, természetesen megint nem választott.

— No, ez különös fickó lehet, — gondolta magában az angol, s kinyitotta az ablakot.

A következő állomáson, Venta de Bannosan hálókocsi kapcsolak a vonathoz s tolatás közben egy igen heves lökés következtében, az utitárs leesett az ülésről. Az angol nagyon meg volt lepette, mikor látta, hogy az utitárs nem kel föl, és segíteni akart neki, hogy talpra állhasson. Amint megfogta a kezét, érzte, hogy jéghideg; tovább tapogatta, s látja, hogy az utitárs halott.

Nagyon kellemetlen ez a dolog — gondolta magában az angol — ebben az átkozott országban igen iurusa az igazságszolgálat, még azzal egybenítanak meg, hogy én tettem el láb alól. Ebből a kínos helyzetből valahogyan szabadulni kell.

Hamarosan elszánta magát, kinyitotta a kocsi ajtaját, fölemelte a halottat és — kidobta. Valladólidban a kalauz megint betekintett a kocsiszakaszba, s römülettel látta, hogy az a hely, ahol az ő boot utasa üt, — üres! Összeszedte magát, benyitott a kocsiszakaszba, s megszólította az angolt:

— Kérem a jegyet...

S aztán szórakozottságot tetetve, így szól:

— Nem utazott, kérem, ebben a szakaszban még egy ur?

— De igen — választott az angol, szintén nyugodtságot tetetve — csak hogy az az ur az előbbi állomáson kiszállott.

A kalauz szinte kövémeredt, de nem mert szólalni.

— **Színházi könnyek.** Adolphe d'Ennery, a nagy dramatikus, nagyon szerette a közönséget megrikatni.

Sőt azt mondják, hogy mikor darabjain dolgozott a hatóságosb drámai jeleneteknél maga is sirt. Maga az író meséli többek közt, hogy egyik drámájának hősnőjét, egy ártatlan fiatal leányt, rettenetes szerencsétlenségekkel sujtatta.

— Irásközben, — meséli a szerző, — egyszerre olyan fájdalom lepett meg, hogy majd a szívem szakadt meg. Roppant sajnáltam azt a szerencsétlen fiatal teremést és kénytelen voltam egy kicsit enyhíteni a sorsán: azokat a borzalmas jeleneteket mind kitűrtüm a kéziratokból.

Blum, a vaudevillek nagymestere, a következő apróságot meséli:

— Az Ambigu-színházban történt. Egy melodramát adtak elő, amelynek szerzősége az én lelkemet nyomta.

A harmadik jelenet közepé táján belopóztam a nézőtérre, hogy szemlöl-sszemre lássam a közönséget könyözenni. A hangulat meglehetősen érzelgős volt a nézőtérben. Egy ember azonban — és éppen az, akiről állomában sem tételeztem volna fel, — valósággal meg volt rendülve és olyan óriási tul erőpazarással fújta az orrát, hogy egész biztosra vettem a zokogást. Tud-

ják, ki volt az az ember? A szolgálatban levő rendőr... Nem akarok dicsekedni, de azt hiszem ez a művészi eredmény legmagasabb foka, a szolgálatban lévő rendőr szeméből könnyeket csalni. Vissza fojtott lélekzettel lestem az én embremet. A könnyeit akartam látni; az elcsúszk zokogást hallani. A leg-hatásosabb jelenetnél voltunk, a harmadik felvonás vége íele. Mikor a szegény, sokat szenvedett leány megtalálja elveszítettnek hitt édes anyját. Az én rendőröm váltakozva hol az orrát fújta, hol a színpadra bámult áhitatosan - végre... végre...! Az utolsó jelenetnél két nehéz köny perdült ki az ember szeméből; aztán pedig elkezdett borzasztóan - prüszköltni. Nem volt képes tovább a színházban maradni, kifelé tartott. A loyerban elotlogtam.

- Önt meghatotta a darab, berátom? kérdeztem tőle nyájasan.

- Ez a szamárság? kérdezte vissza még nyájasabban. Dehogy! Kénytelen voltam bejönni egy kis-osit a hidegről, hogy átmelegedjek, mert irtóztosan náthás vagyok. Hogy én mit éreztem erre a felvilágosításra, azt képzelmeltek. Csak az az egy vigasztalt, hogy egy rendőről igazán nem lehet több izlést várni. Istenem, egy rendőr!

+ Vak kereskedő-ügynök. Egy berlini szappan- és illatszer-gyárnak van egy kereskedelmi utazója, aki világtalan. Érdekes, hogy nem ebben a foglalkozásban vakult meg, hanem akkor lépett mostani pályájára, mikor világtalanul lett. Ezelőtt borbély és fodrász volt s nagy, virágzó üzlete lévén, jómódban élt. Mint kereskedő-ügynök természetesen Berlin borbély- és fodrász-üzleteit látogatta és az üzletekbe egy ember kíséri, aki a megrendeléseket fölgyezi.

+ Történet a kukorékolásról. Párisban egy 1880-ban hozott törvény értelmében tilos a gazdaszszonyoknak kakast tartaniok. Tyukot szabad, de kakast nem, mivel a kakas a kukorékolásával meg-háborítja a lakók nyugalmát. A napokban névtelen levelet kapot az Archives városnak rendőrőlnöke. A levelben arról értesítették, hogy lakik a Sévigné-utocában egy K. nevű csomagoló aki kakast merészel tartani, amelytől az egész környék nyugalmának vége van. A rendőrőlnök kiküldötte egyik detektívjét. A megvádolt ur azonban tagadott mindent.

- Igaz ugyan, - mondotta - hogy tartok egy tucot tyukot, mert feleségem beteg s tojással kell állandóan jól tartanom, de kakast a világról sem. Tes-sék ellárolni a baromfi-udvaromba.

Ugy is volt. A detektív apróra kikutatta a ket-receket, kakasnak sehol nyoma. Azt gondolta, valaki rászedte a rendőrséget s arra jelentést tett. Néhány nap mulva megint névtelen levelet kapott a rendőr-őlnök ugyanazzal a kérésrel. Hogy csak alaposab-ban kutassák K. nr baromfiudvarát, mert bizony ott kakas kukorékol kora hajnalban s majdnem bele pusztulnak tőle a szomszédok. A rendőrőlnök parancsára most már bosszankodva indult el a detektív. Nem is sokat kérdezzette K. urat, hanem egyenesen szemére lobbantotta eljárást s kijelentette, hogy az ő udvarán kukorékol a kakas. Tanuként a hámsz-terre, meg néhány szomszédra hivatkozott, akik szintén hallották a kukorékolást. K. ur tiltakozott:

- De, ha mondom, hogy az én udvaromban nincsen kakas! Nem tagadom, magam kakaszóra riadtam föl álomból tegnap is, ma is, de azt a ka-kast másvalaki tartja, én nem.

A detektív még alaposabban felkutatja az ud-var minden zugát, de eredménytelenül; dühében lajtakozva ment haza jelentést tenni. Rossz kedve, sőt bosszankodása tetőpontját érte, amikor két nap mulva azzal hivatta be magához ölnöke, Lamé rendőrőlnök, hogy annak a bizonyos Sévigné-utcai háznak egyik lakója rendőri tanúsággal megerősített bizonyítványt mellékel panaszához, amely szerint csakugyan kakas kukorékol valahol a házukban. Minthogy a dolog titok-szatoossá kezdett válni, most az egyszer maga Lamé is el-kísérte detektívjét K. urhoz. A szerencsétlen ember szinte sirva panaszkolta, hogy egyik szomszédja jegyző-könyvet vételett fel ellene. Hogy nem tudja mért, de tükre akarja tenni, őrdögí oleszűvőssel hálóza körül s minden áron azt akarja réa bizonyítani, hogy a kakas az ő portáján rejőzködik. Lamé erre alapos vizsgála-tot kezdett. Két detektív az egész éjszakát a Sévigné-utcai házban ültötte. És sikerült kideríteni, hogy a boldogtalan csomagoló igazat mondott. A leszen álló detektívek rajt' érték magát a vádaskodó szomszédot, aki az árulókdó névtelen leveleknek is nyilván szer-sője volt, amint nagy vigan utánozza egy arravaló s általán jól ismert készűlkekkel a kakaskukorékolást.

+ Vadász-macska. Egy angol szaklap közlése szerint egy ottani vadásznak nagy türelem és írárdási után sikerült egy házimacskát az apportozására betanítani s most ezzel vadászatot foglyokra. Ezt a hírt angol szakkörökben eleinte nagyon kételkedve

fogadták. Az illető urvadász azután meghívta magá-hoz foglyaszatra mindazokat, akik ebben kételkedtek s ez akalemmal mint az angol lap írja, meggyőző-dök-hettek az illetők, hogy a macska bámulatos kitarás-sal végzi feladatát.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

As ó-budai takarékpénztár. A Budapesti harma-dik kerületi takarékpénztár részvényeire a hátraékos ötven százalékos befizetésének határideje, május negye-dikén vagyis vasárnap jár le. A vasárnapra való tekintettel azonban az intézet még ötödikén is elfogad befizetéseket. A takarékpénztár igazgatósága különben az 1902. március 31-ével záruló mérlegét már lezárta s megállapította, hogy az veszteség-egyenleg nélkül zarál.

A tőzsdetanács ma délután 5 órakor Kornfeld Zsigmond főrendiházi tag elnökele alatt teljes ülést tartott. Az elnökségnek azt a bejelentését, hogy a pénzügyminiszter felhívására az 1902. évi V. törvény-cikk 1-6-ik §-ában foglalt rendelkezések alapján kibocsátandó 4%-os magyar koronaárjadék kötvénye-ket a hivatalos árjegyző lapban jegyeztesse a tőzsdé-tanács tudomásul vette. Az osztrák-magyar bank azon kérvényének, hogy koronaárértékre szóló 4%-os 50 éves zálogleveleinek kibocsátása folytán a zálog-velelek jegyzését megfelelő észrevétellel egészítse ki, a tőzsdetanács helyet adott. Ezek után folyó ügyek intézettek el.

A vaskartell. Tegnap délelőtt kezdődtek meg a Rimamurányi Vasművek itteni igazgatóság helyi-segeiben az osztrák-magyar vaskartell létesítését célozó tárgyalások. A tárgyalások délelőtti 10 órától rövid ebédszünet kivételével esti 1/28 óráig tartottak. A ma-gyar művek részéről résztvettek: Vajfay Károly, a ma-gyar állami vasművek központi igazgatósja, Bíró Armin, a Rimamurányi Vasművek vezérigazgatója és Vesté Béla, az osztrák-magyar államvasut uradalmi-igazgatósja. Az osztrák vaskartell részéről pedig Kestranek, Huzar és Dialtiti urak. A kérés hosszúra nyult tanácskozások tegnap elvi megállapodásra ve-zettek a kvóta-kérdésben. A további és igen lényeges részletek dolgában való megállapodásokra ma, esetleg holnap az osztrák-magyar államvasut uradalmi igaz-gatóságának, illetőleg a magyar vasművek központi igazgatóságának helyiségeiben folytatandó és befeje-zendő tárgyalásokon fognak törekedni. A vaskartell megkötésének határidejét minthogy a magyar vas-művek közötti megállapodás létrejötte haladékot szen-vedett május hó végére tolták ki.

Az Első Leánykötésbiztosítási Egylet. Leány és fű biztosítási intézetnél Budapestben folyó évi április hóban 789 jutalékért irattak be és nászjutalék fejé-ben 64 632 korona 58 fillért fizetett ki. 1902. január 1-6-ai április hó 30-ig beirt összes jutalékértesek száma 1497 és a kifizetett nászjutalék összege 196,796 korona 84 fillér.

Szesszarak. A kontingens nyersszes ára Buda-pestben pénzben 89.- korona, áruban 89.50 korona. Bécsben készpénzben 88.- korona, áruban 88.40 korona.

Vásároszarnok. (Vámos és Brust hatósági közve-tők üzleti heti jelentése.) Csendes üzletmenet jelezte a mai nap forgalmát, ugy a hozatalok valamint a vé-telekde nem volt kielégítő. Részleteiben a következők az üzlet. Huszálék: vidéki marhahús eleje 62-72, hátinja 72-88 korona 100 kilogrammonként. Öltött borjúk bőrből élénk keresletnek örvendenek és ma hosszan mérve levonás nélkül 80-90 fillérel nyertek elhelyezést; báránycs bőrből páronként kötve 5-12 koronát jegyeztek. - Öltött nehéz zsirsertések szá-lonnával együtt 96-100 fillérel keltek el. - To-jásban igen élénk az ület a hozatalok a vételekde vele szemben esekélyek és ma I. rendű tojás 54-56 koronát jegyzett eredeti ládánként; eredélyi őr pedig 52-58 koronát. Elő baromfiában élénk az üzlet, ma 7-80 koronával adták el. Vadjáték: özek hosszan mérve 140-180 koronát jegyeztek. Vaj: I. rendű szűvelkezeti édes tejzsinóból készült teavaj 280-240, közönséges teavaj 2-280 és friss tördővaj 140-160 koronát jegyzett kilogrammonként. Spárga: vastagszáru (szőlő) 1-110 közöpszerű 070-090 és vékony mezei levelesek való 040-060 koronát jegyeztek kilogrammonként.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásár-tári vásári pénztár részvényirtársaság tudótsága.) Fel-hajtás: Vágómarhák. Magyar ökrök 1040 darab ma-gyar tehén 489 darab, szerbiai ökrök - darab, szerbiai tehén - db. boszniai ökrök - drb, éves tehén 63 drb, bivaly 66 drb, bika 91 darab, összesen 1698 drb. Gazdasági marhák: ígás- és hizalmi való ökrök - darab, fejos tehén 288 darab, ígás bivaly - darab, tino - darab, bika - darab, üsző - darab. Eladási árak ezen tudótsítás zártág; vágómarhákért: Ma-gyar hizott ökrök, legjobb minőségű 64.- K-tól 67.- K-ig, kivételesen -.- K. 100 kilónként élő suly-ban, középminőségű 56.- K-tól 62.- K-ig, silányabb minőségű 48.- K-tól 54.- K-ig. Magyar legelőmarha jobb minőségű 54 K-tól 60.- K-ig, kivételesen -.- K-ig. Silányabb minőségű 46 K-tól 52 K-ig. Tarka hizott ökrök, legjobb minőségű 64.- K-tól 68.- K-ig, kivételesen -.- K-ig, középminőségű 56 K-tól 62.- K-ig,

silányabb minőségű 48 K-tól 54 K-ig. Szarab és bosz-niai ökrök legjobb minőségű - K-tól -.- K-ig, kivé-telesen -.- K-ig, silányabb minőségű -.- K-tól -.- K-ig. Bika legjobb minőségű 64 K-tól 66.- K-ig, kivételesen -.- K-ig, silányabb minőségű 60.- K-tól 62.- K-ig. Bivaly tehén 42.- K-tól 44 K-ig, kivételesen -.- K-ig. Magyar hús 42.- K-tól 56.- K-ig ki-vételesen -.- K-ig. Tarka tehén 46.- K-tól 54.- K-ig, kivételesen 75.- K-ig. Mind 100 kilónként élő sulyban. Gazdasági marhákért: ígás ökrök első-rendű -.- K-tól -.- K-ig métermázskint, kivé-telesen -.- K-tól -.- K-ig páronként, közép minőségű -.- K-tól -.- K-ig 100 kilónként -.- K-tól -.- K-ig páronként, silányabb minőségű -.- K-tól -.- K-ig 100 kilónként, -.- K-tól -.- K-ig páronként. Hizalmi való ökrök leher -.- kg.-kint -.- K-tól -.- K-ig. Fejőstehén keresztűtű szines 140 K-tól 220 K-ig darabonként bonyhádi faj 220 K-tól 820 K-ig darabonként, kivételesen -.- K-tól -.- K-ig. Ígás bivaly -.- K-tól -.- K-ig páronként.

A földhatis magyar vágómarhából 200 darabbal kevesebb, ellenben a hétéltő konzummarhavásáron 200 darabbal több szerb marha volt felhajtva. Az ősszethaj-tás ezek szerint egyenlő a multhivtel, de mivel a multheti jelentésként földhatis miatt a mérszorosok szükségűtetik csak részben fedezték, az irány:at élénkebb volt s az árak általánosságban 2 koronával mmknt emelkedtek. Fejőstehénűtől némileg javult.

Borjűvásár. 1902. évi május hó 2-én. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvényirtársaság-tól.) Felhajtás: Belőldi élő borju 1650 drb, leőtő borju - db, bécsi borju - db. - db., nő-vendékmarha 17 darab, bárány élő 40 darab leőtő bárány - darab. Árjegyzések. - Belőldi élő borju I. rendű 74-84 l-ig, kivételes 88 -.-, II. rendű élő borjúkért 65-70 l-ig, 1 kilónként, leőtő borju I. r. -.- l-ig. II. r. -.- l-ig. -.- l-ig, kivét. l. kilónként levonás nélkül. Rugott borjúkért -.- l-ig. Növendék marha -.- l-ig. -.- l-ig. l. r. -.- l-ig, középminőségű 46-48 l-ig, alárendelt -.- l-ig, 1 kilónként. Bárány élő 10.-, 11.- k., leőtő bárány 6-12 K. kivételesen ár -.- k-ig páronként. -.- Irányzat élénk.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1902. évi május 2-án. Készlet 107 darab. Erkezett 653 darab. Összesen 760 darab. Eladatot 407 darab. Maradt 353 darab. Napi árak: 120-130 kilogramm sulyban 92-106 koronájú, 220-280 kilogramm sulyban 98-106 koronájú. 320-380 kilgr. sulyban 96-104 K-ig. Öreg nehéz páronként 400-500 kilos 92-100 koronájú, Malac -.- k. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonatözsdé.

Budapest, május 2.

Nyugodt hangulat és változatlan árak mellett 9000 métermázsa buza került forgalomba. Egyéb gabonaművekben mérsékelt volt a for-galom.

Eladott: Bua. Tiszavideki: 200 mm. 78.5 k. 9 K. 80 l., 200 mm 78.5 k. 9 K. 25 l., 200 mm. 78.5 k. 9 K. 20 l., 100 mm. 77 k. 9 K. 30 l. Körmentes: 500 mm. 78 k. 9 K. 27 1/2 l. Uhat-Kcsi: 1500 mm. 79.5 k. 8 K. 75 l. Pestmegyevidéki: 500 mm. 76 k. 9 K. -.- l., 100 mm. 78.5 k. 8 K. 95 l. Havasi: 1560 mm. 77.5 k. 9 K. 22 1/2 l. Bácsági: 200 mm. 77 k. 9 K. 15 l. Bácskai: 300 mm. 76 k. 9.10 K. Bégaszentgyörgyi: 1700 mm. 77 k. 9 K. 05 l.

Mind három hónapra. Ross: 160 mm. 7 K. 09 l. Arpa: 500 mm 7 K. 82 1/2 l., 100 mm. 7 K. 80 l., 100 mm. 7 K. 22 1/2 l., 100 mm. 7 K. 07 l., 200 mm. 7 K. -.- l., 100 mm. 6 K. 90 l. Tengeri: 100 mm. 4 K. 95 l.

Készpénzfizetés mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktözsdé s-okásai szerint készpénzben 50 kilogrammonként. - A minőség hekltoiterenkint is kilogrammonként.

Table with columns: B u z s a, Kilos, Kilogramm, Árs, K-ig, K-tól, Árs, K-ig. Rows include Tiszavideki, Körmentes, Pestmegyevidéki, Havasi, Bácsági, Bácskai, Tengeri, Készpénzfizetés mellett.

Table with columns: Egyéb gabonaművek, Kilos, Kilogramm, Árs, K-tól, K-ig. Rows include Ross, Arpa, Körmentes, Zab, Tengeri, Bácsági, Bácskai.

A határidőszület folyamán a következő költségek

Table with exchange rates for various goods like Májusi buza, Októberi rozs, etc.

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with exchange rates for Májusi buza, Októberi rozs, etc. (continued)

Délután 1 óra 5 órákor zárul:

Table with exchange rates for Buza májusra, Októberi rozs, etc.

A budapesti értéktőzsde.

Az értéktőzsde barátságosabb irányzatát, melyet tegnap a Pretóriából érkezett béke- hírek idéztek elő, ma is megtartotta.

A mai előzsdén az osztrák-magyar vaskartell rövid időn belüli létrejötte uraita, melynek hatása alatt Bécsben nagyobb vásárlásokat eszközöltek bányaiparokban.

Nánunk az érdeklődés központján a Rimamurányi részvények állottak, melyek az előzsdén figyelemreméltó árfolyulást értek el.

A déli tőzsdén mérsékelt forgalom mellett tartott volt az irányzat, zárlat felé némileg gyengültek az árfolyamok.

Előzsdén. Osztrák hitelrészvény 878.50-873.- Magyar Hitelezés részvény 699.50-700.- Államvasuti részvény 666.-665.76. Rimamurányi részvény 509.50-512.-513.- Alpesi bányarészvény 395.-396.- Koronajárék 97.66 korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajárék 97.60-97.70 százelek. Magyar Hitelbank részvény 687.-688.- Leszámlítóbank részvény 440.-439.- Budapesti bankjegyesületi részvények 80-81. Osztrák hitelrészvény 678.-671.25. Rimamurányi vasmű-részvény 513-511.- Városi villamos vasút részvény 812.50. Déli vasút-részvény 60.60-55.- Államvasuti részvény 665.50-663.60. Alpesi bányarészvény 37.50. Német birodalmi márká 117.5-117.45 korona.

Utőzsdén. A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 671.75. Magyar hitelrészvény 687.60. Leszámlító 439.- Rimamurányi vasműrészvény 511.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 663.50. Közuti vasút részvény -.- Villamosvasút részvény 312.- korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzékek: Beremag: lucerna magyar 46.-54.- korona, vörös aprószemű 35.-40.- korona, vörös erdélyi -.- korona, vörös búnsági -.- korona, középszemű 42.-46.- korona, nagyszemű 48.-52.- korona. Disznózsír: budapesti 68.-58.60 korona, vidéki -.- korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki -.- korona. Városi 4 darabos 43.-48.50. korona. 3 darabos 52.-52.50 korona. Üstök: -.- korona. Szilva: -.- koronai, szokás szerinti minőség 12.76-13.25 korona, 120 darabos -.- korona, 100 darabos 13.50-13.75 korona, 85 darabos 21.50-22.- korona. Aszonai szálkításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 12.76-13.25 korona, 100 darabos 17.75-18.- korona, 85 darabos 21.-21.50 korona. Szilvai: slávníai 19.25-19.50 korona, szerbiai 17.50-18.- korona. Aszonai való s. ált. árszta.

A bécsi gabontőzsde.

Bécs, május 2. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A kevessé animáló külföldi jelentések és az enyhe időjárás ellenére a határidőpiacon általában kereslet mutatkozott s az irányzat szilárd volt. Buza 8, rozs 6, zab 2-3 és tengeri 6 fillérrel javult. Buza május-juniusra 8.98-9.00-9.05, buza őszre 8.05, rozs őszre 6.89-6.93, tengeri május-juniusra 5.17-5.21 korona. Jegyeztettek: Rosz május-juniusra 7.30-7.32, zab május-juniusra 7.02-7.04, zab őszre 6.17-6.19, tengeri július-augusztusra 5.31-5.33, repec augusztus-szeptemberre 12.55-12.65 korona. Zárlatkor buza május-juniusra 9.-, rozs május-juniusra 6.88-6.90, zab május-juniusra 7.10, tengeri május-juniusra 5.15 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzsdén kedvező hangulatban indult.

A déli tőzsde eszűnd.

Zárlat változatlan.

Bécs, május 2. (Magyar értekek sáriata.) 4% os aranyjárdék 120.10. Tszai és szeptember kölcson sorsjegy 163.-. Magyar vasuti kölcson ezüsten 100.80. Magyar keleti vasuti állami kötvény 120.70. Magyar iszámítók és pénzváltóbank -.-. Rimamurányi vasműrészvény 511.50. Magyar koronajárék 97.60. 4% os Magyar földteherm. kötvény 97.30. Magyar hitelbank részvény 687.-. Magyar nyercemény kölcson sorsjegy 203.50. Kassa-oderberg vasuti részvény -.-. Magyar keresk. bank -.-. Magyar cukoripar -.-.

Bécs, május 2. (Osztrák értekek sáriata.) 4% os papírjárdék 101.70. 4% os osztr. aranyjárdék 120.40, 1860-os sorsjegy 160.50. Osztrák hitelsorsjegy 432.-. Angol-osztrák bank -.-. Bécsi bankjegyesület 452.50. Osztrák bank 1598. Déli vasút 54.-. Dunagőzhajózási részvény 872.-. Dohányrészvény 292.-. Császári és Királyi arany 11.31. Német bankváltó 117.27. 4% os ezüst járdék 101.60. Osztrák koronajárék 99.50. 1894-iki sorsjegy 251.-. Osztrák hitelszövetkezeti részvény 125.25. Unio bank 547.50. Osztrák Länderbank 424.50. Osztrák-magyar államvasút 663.50. Elhívóügyi vasút 468.-. Alpesi bányarészvény 392.-. 20 frank arany 18.67. Londoni váltóár 240.25. Bécsi tramway Litt B. -.-. Bécsi Tramway Litt A. 234.50. Lápót kohó -.-. Az irányzat nyomott.

Bécs, május 2. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatokat a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 672.25. Magyar hitelrészvény 688.-. Angol-Osztrák bank 271.50. Bécsi bankjegyesület 452.50. Unio bank 543.-. Länderbank 425.-. Osztrák-magyar államvasút részvény 663.50. Déli vasút 59.50. Elhívóügyi vasút 469.-. Eszaknyugati vasút részvény 461.-. Dohányrészvény 292.-. Rimamurányi vasút 513.-. Alpesi bányarészvény 392.-. Májusi járdék 101.70. Magyar korona járdék 97.60. Lörök sorsjegyet 107.50. Német birodalmi márká 117.32-117.37. Napoleond'or 19.09.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, május 2. (Zászet tudósító.) A tegnapi párisi tőzsdé szilárdasága, a pénz további olcsóbbodásának jelei, a közszennygazdásig javulásáról szóló jelentések és az a feltevés, hogy Dél-Afrikaiban nemcsak a béke, azt eredményezte, hogy a tőzsdé jó hangulatban nyílt meg. Szén- és közénrészvények emelkedtek. bankok tartották magukat. Járdékok szilárdak. A második órában kevés forgalom mellett az árfolyamok tartották magukat. Bányártekek muló gyöngülés után szilárdak. Magánkamatláb 12%.

Berlin, május 2. (Zászet) 4% os papírjárdék -.-. 4% os osztrák aranyjárdék 102.90. Elhívóügyi vasút -.-. Magyar koronajárék 98.25. Osztrák-magyar államvasút 142.50. Kassa-oderbergi vasút -.-. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasút, beruházási kölcson 101.80. Alpesi bányarészvény -.-. Disconto-Commanct 180.15. Allianz villa-mosság Edison 190.25. Celsenkörvász 107.60. Laura-kohó 201.80. 4% os ezüstjárdék 101.75. 4% os magyar aranyjárdék 120.10. Osztrák hitelrészvény 211.10. Déli vasút 15.90. Károlyi Lajos vasút 100.50. Orosz bankjegy 216.10. 4% os új orosz kölcson 96.80. Lörök dohányrészvény -.-. Olsz járdék 102.-. Magyar hitelbank -.-. Dynamit Trost 174.50. Harpeni 169.75. Az irányzat szilárd.

Berlin, május 2. (Zászet) A Budapesti Napló tudósítójának (Avrta.) telefonjelentése. 4% os magyar aranyjárdék 101.10. Magyar koronajárék 96.-. Osztrák hitelrészvény 211.25. Osztrák-magyar államvasút 142.50. Déli vasút 15.90. Eszaknyugati vasút -.-. Elhívóügyi vasút -.-. Orosz bankjegy középész -.-. Buschthradi -.-. Orosz bankjegy 216.10. (Ultimo.) Lombard -.-.

Páris, május 2. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasút 117.-. 4% os osztrák aranyjárdék 101.90. Osztrák Länderbank -.-. 3% os francia járdék 101.07. Ottomanbank 567.-. 3 1/2% os francia járdék 101.85. Alpesi bányarészvény -.-. Déli vasút -.-. 4% os magyar aranyjárdék 103.10. Párisi bankrészvény 102.5. Olsz járdék 102.35. Francia törleszt. járdék -.-. Osztrák földhitelintézeti részvény 1295. Lörök dohányrészvény 320.-. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, május 2. (Zárlat.) 4% os papírjárdék 101.50. 4% os osztrák aranyjárdék 102.40. Magyar koronajárék 98.30. Osztrák-magyar bank 115.-. Déli vasút 15.90. Elhívóügyi vasút -.-. Londoni váltóár 204.77. Bécsi bankjegyesület 114.50. Villamos részvény -.-. 3% os magyar aranykölcson 85.-. 4% os ezüstjárdék 101.75. 4% os magyar aranyjárdék 101.15. Osztrák hitelrészvény 211.-. Osztrák-magyar Államvasút 143.-. Eszaknyugati vasút -.-. Bécsi váltóár 85.20. Párisi váltóár 81.35. Unio bank -.-. Alpesi bányarészvény 190.-. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 2. (A Budapesti Napló tudósítójának (Avrta.) telefonjelentése.) Ariofoyának januára. Eszt forgalom Osztrák hitelrészvény 211.90. Német bank -.-. Disconto -.-. Berini kereskedelmi bank -.-. Gelsenkircheni 168.50. Harpeni 170.40. Laura-kohó -.-. Olsz járdék -.-. Szilárd.

Hamburg, május 2. (Zárlat.) 4% os ezüstjárdék 101.50. 1860. sorsjegy 153.50. Déli vasút 16.-. 4% os osztrák aranyjárdék 102.90. Osztrák hitelrészvény 211.15. Osztrák-magyar államvasút 142.25. Olsz járdék 101.90. 4% os Magyar aranyjárdék 101.30. Az irányzat tartott.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi oszronk jelentése.

Május 2. A sertésüzlet irányzata változatlan. A Hízott sertések ára: I. Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (paronként 400 kilogramm terjedő sülyben) 98-100 fillérig. Oreg közép (paronként 300-340 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. Fialat nehéz (paronként 320 kilogramm terjedő sülyben) 103-104 fillérig. Fialat közép (paronként 251-320 kilogramm terjedő sülyben) 103-104 fillérig. Fialat könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. - II. Magyar szedett: Nehéz (paronként 260 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. Közép (paronként 240-280 kilogramm sülyben) -.- fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. - III. Romániai: Nehéz (paronként 320 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. Közép (paronként 250-320 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. Könnyű (paronként 250 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. - IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (paronként 240 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. Közép (paronként 240 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő sülyben) -.- fillérig. - V. Szerbiai: Nehéz (paronként 260

kilogramm terjedő sülyben) 100-102 fillérig. Közép (paronként 240-280 kilogramm terjedő sülyben) 98-100 fillérig. Könnyű (paronként 240 kilogramm terjedő sülyben) 98-100 fillérig.

Sertésüzletünk 1902. április 30. napján volt készlet 40.265 darab. - 1902. május 1. napján behajtotta 993 darab. 1902. május 1. napján elszállított 423 darab, 1902. május 2. napjára maradt készletben 40.840 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

- Május 2 -

Kinevezés és át helyezés. A miskolci m. kir. pénzügyigazgatóság új. Póta László miskolci lakost a miskolci m. kir. adóhivatalhoz, a kaposvári m. kir. pénzügyigazgatóság Matolcsy Lajos kaposvári lakost a kaposvári m. kir. adóhivatalhoz, az ungvári m. kir. pénzügyigazgatóság az ungvári m. kir. adóhivatalhoz Speck Sándort, a kassai m. kir. pénzügyigazgatóság Székely Gyula abauj-szántói lakost az abauj-szántói m. kir. adóhivatalhoz és Nagy-erődi m. kir. pénzügyigazgatóság Kastaly Gyula grófalföldvári lakost a grófalföldvári m. kir. adóhivatalhoz jutaltan gyakornokká nevezte ki. A vállalk. és közoktatásügyi m. kir. miniszter Zsák János orszvai állami elemi iskola tanítót a fúmet plassemlákai állami elemi iskolához, jelen minőségében át helyezte. A vállalk. és közoktatásügyi m. kir. miniszter Lengyel Gábor bereg-kövesdi állami elemi iskolai tanítót az orszvai állami elemi iskolához jelen minőségében át helyezte.

Anyakönyvezetők kinevezése. A belügyminiszter Maros-Torda-vármegyében a mezőmadarasi anyakönyvi kerülethez tartozó Mező-Kölpény kisközség önközü anyakönyvi kerületébe nevezte ki ezen mezőkölpényi anyakönyvi kerületbe Kelemen Viktor községi bíró anyakönyvezetővé, Maté Elek ev. ref. tanítót pedig anyakönyvezető helyettesé, továbbá a budapesti VII. anyakönyvi kerületbe Vrasich Jenő irredigendist anyakönyvezető helyettesé, Beszterce-Naszód-vármegyében az alsó-bebesi anyakönyvi kerületbe anyakönyvezető helyettesé Mátyás Mr. helyettes segédjegyzőt, Nyitra-vármegyében a tornóczyi anyakönyvi kerületbe Szentmiklósy Szilárd községi jegyzőt Nagy-Küküllő-vármegyében a medgyesi anyakönyvi kerületbe Győrffy Zsigmond városi irrodasztist anyakönyvezető helyettesé nevezte ki.

Napirend.

Napló. Szombat, május 3. - Római katolikus: 7 óra. - Protestáns: Angyalka. - Görög-ország: (Április 20.) Teodor hv. - Zsúró: Nizsan 26. - Sabbath Ach. M. J. Per. - Nap kél: 4 óra 24 percek. - Nyugszik 6 óra 57 percek. - Hoid kél: 1 óra 53 p. éjfel. - Nyugszik: 1 óra 38 percek délután.

A miniszterek nem jövednek.

Tavaszi nemzetközi vásár a városligeti Múcsarnokban d. e. 9-10 este 6-ig. Belépődíj 1 korona.

Nemzeti Szalon tavaszi tarata (Ferenciek-tere 4. sz.) d. e. 9 óratól este 8-ig. Belépődíj 60 fillér.

A Múvárak Körének kiáltása (Ferenciek-tere 4. sz.) délelőlt 10 óratól este 8 óráig látható. Belépődíj 50 fillér.

Nemzeti Múzeum. Képtár és néprajzi kiállítás (Szabotany 15.) Nyitva van délelőlt 9 óráig délután 1 óráig. - Többi tarai 1 korona belépődíj mellett tekinthető meg.

Megőzslasztási múzeum (Kerespesi ut. 72. d. e. 9-10 óra.) A földünk múzeum (Stefánia-ut. 24.) nyitva d. e. 10-11 ig. Belépődíj 1 korona.

Múzeum könyvtár délelőlt 9 óratól 1 óráig. Állami múzeum könyvtár nyitva délelőlt 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőlt 9 óratól 12-ig és 3-8 óráig.

Állatkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr. V. kerületi Vác-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőlt 9-10 óráig délután 2 óráig. Hízaai termékek Állandó kiállítása és kereskedelmiintézeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az új letvezetőség áruhatásokat is eszközöl) a városligeti ürtcsarnokban nyitva: délelőlt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 8 óráig. A külföldi kirendeltségek központi ügyvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

- Az Osztrák Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. - Budapest, május 2.

A levegőnyomás elmozlása bonyolult: A tegnapi depresszió a keleti tenger felé vonult, nyugati és keleti Európát pedig magas nyomás borítja.

Furópában az idő hűvös és helyenkint esős volt, Közép-Németországban zivatorkok is előfordultak.

Háztánkban a hőmérséklet lényegesen változott. A dunántúli határmegyéknél és eszaknyugaton esett kevés eső; az eszaknyugati Kárpátok között pedig havazott.

Külső: A hőmérséklet emelkedésével változókéony, szeles idő várható, helyenkint esővel.

Viz állás.

Table with columns for location (Duna, Tisza, etc.), date (Apr. 30, Máj. 2), and water level (m, ft). Includes locations like Szeged, Győr, Pécs, etc.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 3-án.

I.

Nyitány.

„Hanyadi László” c. operaból.

II.

Bánk bán.

Eredeti nagy opera 3 felvonásban. Zenéjét szerzettette Erkel Ferencz. Szövegét írta Egressy Béni. Színpad kerül a II. felvonás.

III.

Szerelmi kaland.

Trefás ballet 4 képben. Szövegét írta Regél Henrik. Zenéjét szerzettette Mader Raout. Kezdeté 7 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 3-án.

Endre és Johanna.

Tört. szomorujáték 5 felvonásban. Irta Rákosi Jenő. Személyek: Péter Ferdo Rózsabegyi Ujházi Berend Battista Iványi Endre Beregi Sancha királyné Rákosi Tarentói Lajos Dozso Erzsébet Fái Sz Durrázói herc. Horváth Válois Katalin Szacsvayné Monte Scaglioso Mihályfi Perigord Agnes Paulayné Térliuzzi Gyenes Johanna Márkus Melazzo Páli Mária V Molnár San Seyerino Nádaí B. Filippa Lendvayné Bertram Császár Szacsvay Margareta Maróthy Róbert barát Vizvári Sancia Hegyesi Fra Giacomo Vízvári Catalia Ligeti J. Fra Nicola Gabányi Etokfogó Nagy Ib. Nagy Iványi Apród Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 3-án.

Herkules munkái.

Operett 3 felvonásban. Irta G. A. de Caillavet és Robert de Flers. Fordította: Keszthelyi Ernő. Zenéjét szerzettette: Claude Terrasse. Személyek: Herkules Sziklai Amphiteus Delli Palenon Boross Hannon Iványi Orpheus Dalmoldi Lysias Kaloecsi Augusz Ráthonyi Omphale Szalestai Lyasz Mátrai Erichona Margó Z. Xantias Giréth Opera Almássy L. Kezdeté 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 3-án.

Az órnagy ur.

Böszöjt 3 felvonásban. Irta Mars és Kéroul. Fordította Heltai Jenő. Személyek: Montgiron Fenyvesi Michu Győző Labourdette Hegedűs Dingois Vendrei Fréville Tanyó Maljozel Szerényi Champeaux Góth Paulette Varsányi Moulard Tapolczai Héloise Nikó Lardinet Rónaszéki Dingoisné Lenkei Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 3-án.

Az izé.

Operett 3 felvonásban. Irta Leon Viktor. Zenéjét szerző Weinberger Károly. Fordította Dr. Márton Miksa és Heltai Jenő. Személyek: Taponet Kovács M. Babarol Németh Taponetné Siposné Vaucresson Szerdahelyi Gabriella Pálmai Saturnini Tollagi Felician Raskó Cascarett Hegyi Aristid Szirmai Denise Dóri Kezdeté 7 1/2 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 3-án.

A sport.

Kezdeté 7 1/2 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szombat, 1902. május hó 3-án.

Az édes lányka.

Operette 3 felvonásban. Irta Landenberg és Stein. Zenéje Reinhardt Henrikől. Ford. Komor Gyula. Személyek: Liebenburg B. Sziklay Plevni Prosper Izsó Adól Jámbor Max Csizsér Liebenburg R. Mihályi Anatól Rónay Winter Lola Perényi M. Mizi Bilik Láng Ferenczy Fanny Keleti Weyringer Kálly Klappantyú Körmendi Kezdeté 7 órákor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Uj fellépések:

Trio Barovsky komikus akrobáták,
Dagmar Hansen a szép dán,
Zenay Brothers kézen álló művészek
Ricardo és Benedetto opera-parodisták,
Alburys és Bartram busogány-zsonglőrök,
Pauline d'Argent francia szonették,

Milla Barry

új betéteket énekel és táncol:
A Viktória királyné hajó földalján.
!!! Fő vonzóerő !!!

Luna asszony

operettben, Mariot, Bauer Róza stb. felléptével.
Tarka Szinpad. Kozmográf, új sorozat.
A kávéház télikerthjében reggel 6 óráig **Vörös Elek** cigányzenekara hangversenyez.

Petánovits

METROPOLIS-SZÁLLOKA

A télikertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

künnön zenekara játszik.

Nyári üdülő.

Neuhaus a bécsi erdőben

a Peilstein lábánál (717 méter),

vasútállomása Weissenbach-Neuhaus, ca. k. posta- és távírda állomása, lávabeszélő, teljesen védett helyen, lomb- és tűlevelű erdővel körvonalazott. Vendéglő: Max Guttenberg, az eddigi első konyhafőnök a bécsi Imperial-szállóban. A kőrteljesítésben az ellátásra nézve a legjobban gondoskodtak. **Egyes nagyobb és kisebb villák kerttel.** Lakások és szobák (tavt és idenyárak) Stefánia szálloda, Neuhaus szálló, Erdészépkút.
Kérdésközlök: Gróf uradalmi intézőség, Neuhaus. Word: „Führer durch Neuhaus im Wienerwald” című német nyelvű könyve, minden könyvtárban kapható.

SEMLER J.

osztr. csász. és magy. kir. udvari posztószállító BUDAPEST,

Bécsi-utca és Deák Ferenc-utca sark.

Úri nyári sétányoknak és háztetősztűmőknek ajánlja az évd legrövidebb útjanságát.

„Flangola“-t

a legújabb divatszínnek. Kiszárolag Budapest és egész Magyarország részére bevezetett desznék törvényesen védve. Mintak kívánatra ingyen és bérmentve. Nagy raktára valódi angol utazó plátóknek és Himalay-kendőknek.

Szabadalom-értékesítés!

A 15703. lajstromszámu és

„Fütőtest“

című magyar szabadalom tulajdonosa:

Witkowitz Woldemar mérnök Kiewben, szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összeköttetés keres, illetve gyártási engedélyeket kiadni ónajt. — Felvilágosítással szolgál a

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. Telefon 24—20.

Óriási bab, óriási saláta Amerikából

ezen igen értékes növény egész 5 méter magasáig megnő az egy méter hosszú hüvellyel, mely minden kornak ekkésége annál is inkább, mert júliusól egész novemberig csodálatos virágában van a saláta igen sokféle módot terem, a mely zöldség is élvezhető. Az ára egy mintaadagnak 1 kor. használati utasítással. Azonkívül az **ÓRIÁSI SALÁTA**, mely maig a legjelentősebb és legismertebb kerti saláta. Ezen növény körülbelül 2 kilogram nyom. Ekes növénye általában figyelmeztelt. **Ára egy mintaadagnak bérmentve 1 korona, esetleg helytelen is.**

Roth Albert. Kőbánya, Jászberényi-út 12.

BUTOROK

Úgy készpénzert, mint részletfizetéssel

leggyezerübből a leginomább kivitelű legjutányosabban Ehrentreu és Fuchs testvéreknél,

BUDAPEST

VI., Teréz-körút 8.

Képe árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szegalkalmasabb ajándékmű!!

A magyar humor kiváló gyűjteménye.

NEVETŐ

MAGYAR-ORSZÁG.

Összeállította:

GRACZA GYÖRGY.

2-ik bővített kiadás.

Két kötet díszes vászonkötésben. Garay Ákos és Tull Odón remek illusztrációival. A lezárókorlatokból olvasmány.

Egy-egy kötet ára kőtvé 7 korona.

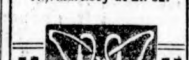
Megrendelhető:

LAMPÉL ROBERT-féle

(WOLFFNER F. és Fia)

sz. ut. 23. sz. Ilyenkorlatok BUDAPEST

VI., Andrássy-út 21. sz.

Megrendelő-lap.

A NEMZETI PÉNZVÁLTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNAK

Budapestben.

A legújabb megkezdődő Magyar királyi Szabadalmazott Osztályorszájké első osztályhoz szavesszőjek nekem küldtem:

..... db egész sorsjegyet a kor. 42. nyolcad a 1.50

..... db fél sorsjegyet a kor. 6. korona, illért, ma szavesszőjek utaróval.

Az érd járó összeg, (A nem kívánt rész töröndve.)

Vezeték- és keresztnév:

Állás:

Közelebbi cím:

B. N.

(Pontosan, olvasható társas kitértendő)

Lakóhely:

Budapest legmegbízhatóbb legnagyobb és legolcsóbb

cipő-raktára

Kerepesi-út 10.

Gombos füz. v. cuogalakk-cipő, férfi 4. női. 8.50

Férfi v. női boxbőr füzös 8.50

Füz. v. cuog orosz lakbőr férfi 3.80, női. 3.80

Lakk regatta férfi 8.50, női 2.50

Férfi Chevreux 4.50, női. 4.50

Férfi v. női cuog cipő — 8.50

füzös cipő — 8.30

Lakk kivágott — 1.50-2.00

Egy csatos 2.20, kereszt-csatos — 2.00

Fehér v. rózsaszem cipő 1.80

Fehér kesztűbőr cipő — 2.00

Arnygató, csomagolás, szállítással, ingyen.

Férfi 10 frton felül franco. Nem tetsző árú becserelek

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vi. színház	Népszínház	Magyar színház	Fővárosi Nyári színház
d. u. Vasárnap este	—	A bor	Kuruc Feja David	Egy görbe nap	Fifino	—
	A nürnbergi mesterdalnokok	Balassa Bálint	Az órnagy ur	Az izé	Herkules munkái	Az édes lányka

Nadrág 2 frt., — Kammgarn-öltöny 14 frt., — Havelock egész pelerinnel 9 frt., — (mind tiszta gyapju) Rothberger Jakabnál, cs. és kir. udv. szál., Budapest, Váci-utca 6.

Szt. - Margitsziget

A vendéglőkben jó konyha.

— Naponta katona- és cigányzene. —

Kiváló tisztelttel

Kaps József vendégfő.

KÖRÜTI FÜRDŐ

és

GOZMOSO

Gőz- és porcelán-kádfürdők, fedett téliuszoda, hidegvíz-gyógyintézet, villamos fürdők, izasztató és soványító-kurák.

Erzsébet-körút 51. A gőzmosó gyorsan és pontosan teljesíti megbízását.

OSZTÁLY-SORSJEGY

= vevőknek. =

Úgyfeleink száma folyton emelkedőben van, minthogy a legtöbbet nálunk vásárolt sorsjegyeken nyerték; de főleg mert előzékenységünk mellett sorsjegy-vevőinknek a legmesszebb menő biztonságot nyújtjuk. (Ovadáknk, mely a legnagyobb az osztálysorsjatek igazgatóságánál, egymaga 330.000 kor. és ez is teljes garanciát nyújt úgyfeleinknek köteleztségünk rendszer lebonyolítására nézve.)

Értünk nagy kiterjedése dacára úgy vagyunk berendezkedve, hogy a felek kívánságainak — mint korábban — minden irányban pontosan megfeleltünk. A nyereményeket bármely összegben lejáratt előtt is kifizetjük és vidéki megrendelőinknek azon különös kedvezményt nyújtjuk, hogy ily kifizetések nemcsak pénztárunknál, hanem minden külön jutalék és költség felszámítása nélkül kívánatra bármely nagyobb vidéki bank, illetve takarékpénztár után is teljesíthetők.

A megrendeléseket a nagy keresletre való tekintettel postafordultával kérjük.

Sziveskedjek a megrendelő lapot kívánni és hozzánk börtökkel téve vagy levelező-lapra fölragasztva bérmentve elküldeni.

Megrendelő-lap.

A NEMZETI PÉNZVÁLTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGNAK Budapestben.

A legújabb megkezdődő Magyar királyi Szabadalmazott Osztályorszájké első osztályhoz szavesszőjek nekem küldtem:

..... db egész sorsjegyet a kor. 42. nyolcad a 1.50

..... db fél sorsjegyet a kor. 6. korona, illért, ma szavesszőjek utaróval.

Az érd járó összeg, (A nem kívánt rész töröndve.)

Vezeték- és keresztnév:

Állás:

Közelebbi cím:

B. N.

(Pontosan, olvasható társas kitértendő)

Lakóhely:

Nemzeti Pénzváltó Részv.-Társ. Budapest, V., Gizella-tér 1. (Haas-palota.) Távirati cím: Nemzeti Pénzváltó Budapest.

KOCH Testvérek

Budapest legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruha-áruháza
Budapest, Károly-körút 26. sz.

Kamgarn-öltöny
divatos szürke 8, 16 és 12 forint.

Lawn-tennis-öltöny,
16, 14 és 12 forint.

Fiu-öltöny,
divatos és jó 12, 10 és 8 forint.

Gyermek-kosztüm,
jó mosó 1.50 forint és följebb.

Szabott árak!

Aztaloz és kárpitozott legjobb minőségű szűkegűtűket h-
tolkipes agyánk árfelemelés nélkül
mindent styuban beszerezhetik

BUTOR

részletfizetésre
Schwarz Lipót és Testvére
kárpitomestor és butorkereskedők butorházában
Budapest, VII., Hársfa-utca 37. sz.
(saját házukban) Vesseliányi-utca kereszteződésénél.

Fizetési feltételek:
100 kor.-tól 200 koronáig havi részlet: --- 10 kor.
300 --- 200 --- 15 ---
500 --- 400 --- 20 ---
Készárnyékokban 15%, csomagolóért 3%. Képes árjegyzékért
90 fillér fizetendő, mely Szeged, az árjegyzékért visszavártható.

MAYPOLE SOAP

angol festő-szappan.
Egy darab ilyen szappannal egyszerű
mosás alatt minden toleste-darab, blúz,
szalag, csipke, ruha és a most oly divatos
vászonruhák, Lawn-Tennis stb. más színre
festhető. Megjegyzendő azonban, hogy min-
dig csakis világos színt lehet más vilá-
gos vagy sötét színre, de sohasem söté-
tet világosra festeni.

Budapesti raktár:
Kartschmaroff A.
Kerepesi-ut 39.
Kapható meg a legtöbb drogériában.
Ára darabonként: színes 40 krajcár,
fekete vagy „tegethoff” 50 krajcár.
Postán utánvétellel legkevesebb 3 drb
küldetik.

Kinek

SORSJEGYE
ZÁLOGBAN
UGYAN

Íre pénzközlés kell, olcsó
kamai mellett kaphat, vagy
a kinek
SORSJEGYE
van és azokra magának köl-
csönt akar, küldje be zálog-
jegyét, és a **SORSJEGYET**
saját pénzügyi kiválton és
magasabb kölcsönt adók, vagy
megvessem a **SORSJEGYET**
a napi áron és visszaadom
AZOKAT
csoklye havi részlettel. mellett
FLEISSIG SANDOR
BANKHÁZ
Budapest, Erzsébet-körút 2.

Az „ATHENAEUM” irodalmi
és nyomdai részvénytársulat
kiadásában megjelent:

Köszöntő- könyv.

Írták
Lenkel Henrik és Roboz Andor.
Ára kötve színes borítékkal
1 korona 40 fillér.

Tartalmaz verses köszöntőket
gyermek részére, mindenféle
alkalmakra, szülőkhez nagy-
szülőkhez, mindenféle rokoni-
hoz, barátok, ismerősök,
tanítóhoz stb.

Kapható a kiadó-társulatnál
Budapesten, VII., Kerepesi-ut
54. szám, és minden könyv-
kereskedésben.

Altalános érdekű művek.
Köszöntőkönyv gyer-
mek részére. Írta Bácsi Jó-
zsef. Kötve 1.50 kor. Budapest
teréképe. A főváros tíz kerü-
letével. 60 f. Ugyanaz nagyobb
alakban a főváros nevezetessé-
geinek képével 1 kor. **Buda-
pesti kártyakönyv** Budapest
A főváros környékének ter-
rajza. Budapest és környé-
kére. Csizmadia a főváros
könyvtára. Csizmadia
Palóczy L. Kötve 1.50 korona
Magyar és német beszé-
letek kézikönyve. Írta
Czanyuga József. 2.40 kor.,
kötve 3.50 kor. **Cziganyjós-
ság.** A kártyajáték és kártya-
játék kézikönyve 1 kor. A fe-
lülmúlhatatlan ezme-
ster búvárcsamarja 60 fill.
Írták Kincses. Írta Bánki
Vilmos. Tudnivalók a háztartás-
egészségért, s a mindennapi
élet dolgaival. 2.40 kor., kö-
tve 3. kor. **Képes budapesti
szakkönyv.** Írta Szt. Hija
Jozsefa és mások. Kötve 4
kor., díszkötésben 4.50 korona.
Ugyanaz német nyelven 2.50
kor., kötve 3.50 kor. **Kiartya-
játékok könyve.** Írta Par-
lagyó Kálmán. 2.50 kor., kö-
tve 3.50 kor. **Legújabb levelezés
és házi titkár.** Írta Kassay
Adolf. 2 kor., kötve 2.40 kor.
Levegőtől házi tanácsok.
Kötve 2.50 kor. **Önsegély.** Írta
Kassay Ad. 2 kor., kötve 2.40 kor.
Érdekes történetek. Írta
Kassay Ad. 2 kor., kötve 2.40 kor.
Társalgás könyve. Írta
Kassay Ad. 2 kor., kötve 2.40 kor.
Érdekes történetek. Írta
Kassay Ad. 2 kor., kötve 2.40 kor.
Társalgás könyve. Írta
Kassay Ad. 2 kor., kötve 2.40 kor.
Érdekes történetek. Írta
Kassay Ad. 2 kor., kötve 2.40 kor.

Legelegánsabb

FÉRFI kivitelű
FIU
GYERMEK
RUHÁK

KAPHATÓK!

Neumann K.

cs. és kir. udv. szállítónál
Budapest, IV. ker., Múzeum-körút 1. sz

Budapesti malomépítész és gépgyár
Podvinecz és Heister
Budapest, Váci-ut 141.
Gyárt
benzin- és
gázmotorokat
szelopes vezényművel,
2-30 lóerőig.
Mogható képvise-
lők kerestetnek.

Butoreladási hirdetmény.

Alólított cég b. figyelembe ajánlja a n. é. közönség és igen t. revőinek azon kedvő közlőimént,
miserint elhatároztuk, hogy az összes raktáraink tulhalmozottsága miatt egy a készletben, valamint
a munkában levő, kizárólag szállár által asztalos- és saját készítményű kárpitozott buto-
raikat az előállítási áron is eladjuk, hogy munkásainkat foglalkoztathassuk. Menyasz-
szonyi kelengyéknel 20-25% megtakarítás érhető el

háló-, ebédlő-, uriszoba és szalonberendezések,
valamint bármely egyes butoradarak minden stílusban és minden áron eladhatnak.
Kizárólagos eladási telepünk címe:
Patyi Testvérek fő- és székvárosi butortelepe
VIII. ker., Kerepesi-ut 9/a, Pannónia-szálloda mellett.
Legújabb butor-album 1 korona postabélyegért bérmentve megy.

AGULÁR IGNÁC

BUDAPEST,
Deák-tér 6.

A világhírű Guxi-kenőcs feltalálója, mely kenőccsel, ha a cipő felül bérít bejött, a
virkelés fölkeles.

Minden nálam vásárolt cipőért 1 évi rábérrel jótállást vállalok, ha Guxi-
kenőccsel bekent, későbbi elhasználás esetén külön e célra berendezett mérhelyemben ingyen
meglátom.

Hogy mindenki meggyőződést szerezhesen világhírű Guxi-kenőcsöm jósa-
ráról, mai naptól kezdve, ki levelezőlapom címét velem tudatja, 1 tégely
Guxi-kenőcsöt és egy 100 oldalas képes árjegyzékét küldök
ingyen és bérmentve.

Mindenki, ki cipőszükségletét nálam szerzi be, 1 tégely Guxi-kenőcsöt
és egy elegáns cipőszámítót kap ingyen, mely szintén hozzájárul ahhoz,
hogy a cipő az 1 évet kibírja, miután a bőr rácsodósodását kirárja.

Vidékre minden csomagot portómentesen küldök és csak 50 krt számítok fel.
Nem megfelelőért a pénz haladéktalanul visszaadom, mertnek elegendő
ha barátságos papíra áva, a lábtalp körvonalát lerajzolja.
Mai nappal meggyívtom a gyermekekép-hálítósomát, melyben a legota-
gásabb gyermekeképeket mosó olcsó áron árulom.
Gyermekekép, elegáns, szíves vagy fekete bőrből, 1 évi 50 kr., magas fűzős cipő, elegáns,
1 évtől 4 évi 90 kr., 4 évtől 7 évi 1 frt 30 kr., 7 évtől 10 évi 1 frt 50 kr.

Női zsebbőr fűzős vagy csúgos elegáns	3.-	Férfi sima vixcipő, erős	3.-
Barna bararia fűzős cipő	3.40	Vix betétes cipő	3.20
Legfinomabb zsebbőrű gompos cipő	3.40	Elegáns gavalier vix fűzős	3.20
Párisi divat, feltűző elegáns, box-calw bőrű fűzős	3.80	Gavalier barna fűzős cipő, divatos barna bagariából	3.50
vagy gompos cipő	3.80	Szalon-lakk elegáns, fűzős vagy csúgos	4.-
Félcipő, fekete vagy barna borjubőrű, elegáns	2.40	Párisi divat, feltűző elegáns, box calw fűzős cipő	3.-
Szalon-lakk, fűzős vagy gompos, elegáns kivitel	3.50	Fűzős cipő, amerikai box-bőrű, elegáns	4.50
Szalon-lakk, kiváló cipő, keresztcsont, elegáns	2.20	Tiszti sima cipő, legfin. vix vagy szalon-lakkból eleg.	4.-

Az Athenaeum irod. és nyomdai
r-társulat kiadásában megjelent:

Az Olympos.

Görög-római mythologia.
Függelékül a germán népek istentana.
Serdültebb fűk és leányok számára.
Petiscus nyomán szerkesztette
Dr. GERÉB JÓZSEF.
Második átdolgozott kiadás 69 képpel.
Ára fűzve 5 K, díszes vászonköt. 7 K.
Kapható a kiadó-társulatnál Budapesten, VII. ker.,
Kerepesi-ut 54. és minden könyvkereskedésben.

Egyszerű, valamint díszes kivitelű
DRÓTKERITÉSEK

készíttetnek

Kollerich Pál és fiai

cs. és kir. udvari szállítónál
Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 21. szám.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyegzet kell mellékelni. Tudakozósaoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket... Breuer műveinek... Deutch Miklós... Eckstein Bernát... Engelmann Mór... Franke Pál... Goldberger A. V... Goldner Jozsef... Goldgruber Mór... Haasenstein és Vogler... Jambrikovits... Kernberg Rozália... Leopold Gyula... Messe Rudolf... Hosi Antal... Nemettek A. J... Nagel Ottó... Rehonczik Ilona... Sikráy Samu... Szörényi V... Szántó Mór... Schwarz József... Schönwald Ferencné... Tenczer Gyula... Toldi Lajos... Weltenfeld Jakab... Zipser és Könis...

Közös... Kötőgépek... Hölgyek... Butor... Cimbalom... Sarokbolt... Privát kutató... Ötszobás... Dorottya-utcában... Nyárlakás... Olcsó csillárokat... Kiváló lakás... Varrónó... Virágbarátoknak!... Kerekpár... Singer-varrógépek... Hegedűoktatás... Csinos kis... Tanárjelölt... Vasrácokat... Nemzeti zenéd...

Mészáros... Frakl... Sacco... Mellény... BUTOROK... Varga Ignác... Életnagyságu... Butorok... Használt... Naponta... Butor... Angol tapéta... Szabadalmakat... BUTOR... GONDA S... István-tér 7. sz.

En Csillag Anna!... 188 cm... Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint... Csillag Anna... Berlin: Friedrichstrasse 58.

Fontos... Reskóm!... Honkam Édes... Édes szívem!... Magyarangu... Nemzeti zenéd... Szabóné... Vasrácokat... Csinos kis... Hegedűoktatás... Kerekpár... Singer-varrógépek... Varrónó... Virágbarátoknak!... Kiváló lakás... Olcsó csillárokat... Dorottya-utcában... Nyárlakás... Butorok... Használt... Naponta... Butor... Angol tapéta... Szabadalmakat... BUTOR... GONDA S... István-tér 7. sz.

Életnagyságu... Butorok... Használt... Naponta... Butor... Angol tapéta... Szabadalmakat... BUTOR... GONDA S... István-tér 7. sz.

BUTOR... FUCHS BODOG-nál... Budapest, József-körút 26. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

BUTOR... Budapest, József-körút 18. Legjobb eredmény!... T. Csillag Anna assz.!